

Ринковий ПОСІБНИК

Практичний посібник для українських
виробників, переробників і експортерів
сої для забезпечення відповідності
Регламенту Європейського Союзу
2023/1115 (EU Deforestation Regulation)

2025

Про Ринковий Посібник

Цей документ розроблено для підтримки українських виробників, переробників і експортерів сої у виконанні вимог Регламенту (ЄС) 2023/1115 (EUDR). Документ містить роз'яснення та рекомендації, практичні інструкції щодо побудови ризик-орієнтованої системи належної перевірки, впровадження дієвих систем простежуваності та управління ризиками в ланцюгах постачання сої та продукції переробки сої.

Підготував:

ТОВ "Ай.Пі.Серт"

Автор:

Просоленко О.В.

Київ, вересень 2025 року

Цей документ має інформаційно-методичний характер і не є юридичною консультацією. Всі користувачі повинні самостійно перевіряти відповідність своєї операційної діяльності вимогам законодавства ЄС та України. У разі змін, чи додаткових роз'яснень з боку Європейської Комісії чи компетентних органів ЄС, документ підлягатиме актуалізації.

РИНКОВИЙ ПОСІБНИК: Практичний посібник для українських виробників, переробників і експортерів сої для забезпечення відповідності Регламенту Європейського Союзу 2023/1115 (EU Deforestation Regulation)

ЗМІСТ

1. ВСТУП	3
1.1. Мета та цілі документа	5
2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РЕГЛАМЕНТУ EUDR	6
2.1. Визначення незаконного та законного знеліснення у контексті Регламенту EUDR	12
2.2. Локальне законодавство, яке регулює відповідність.....	14
2.3. Міжнародні стандарти системи простежуваності та відповідності.....	16
3. ВИМОГИ ДО ЗБОРУ ГЕОЛОКАЦІЙНИХ ДАНИХ ЩОДО ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК	17
3.1. Обов'язковість збору та аналізу геолокаційних даних відповідно до Регламенту EUDR.....	17
3.2. Формати надання геолокаційних даних (геолокація)	18
3.3. Додаткові атрибути геолокації	18
3.4. Прив'язка геолокації до кадастрових номерів	19
3.5. Джерела та інструменти збору геолокаційних даних	19
4. ОСНОВНІ РЕКОМЕНДОВАНІ ПІДХОДИ ДО СИСТЕМ ПРОСТЕЖУВАНOSTІ, СУМІСНІ З РЕГЛАМЕНТОМ	21
4.1. Опис рекомендованих моделей простежуваності	25
4.1.1. Модель простежуваності зі збереженням ідентичності (IDENTITY PRESERVATION (IP))	25
4.1.2. Партийна модель з повною простежуваністю (FULL BATCH-BASED TRACEABILITY).....	26
4.1.3. Кластерна модель (CLUSTER-BASED TRACEABILITY).....	27
4.1.4. Комбінована модель (кластерна модель змішана з партійною).....	28
4.1.5. Додаткові моделі системи простежуваності	29
4.1.5.1. Централізована модель відповідності (VERIFICATION PLATFORM MODEL).....	29
4.2. Порівняння підходів та рекомендації щодо вибору типу моделі побудови простежуваності та управління фізичним змішуванням	30
5. ТИПИ ЛАНЦЮГІВ ПОСТАЧАЊ СОЇ ЗА РІВНЯМИ СКЛАДНОСТІ	30
5.1. Загальні принципи класифікації ланцюгів постачання	30
5.2. Типи ланцюгів постачання.....	32
5.2.1. Простий ланцюг постачання.....	32
5.2.2. Ланцюг з посередниками.....	32
5.2.3. Вертикально інтегрований ланцюг	33
5.2.4. Кооперативний ланцюг	33
5.3. Порівняльний аналіз типів ланцюгів постачання сої.....	33
6. РИЗИК-ОРІЄНТОВАНА СИСТЕМА НАЛЕЖНОЇ ПЕРЕВІРКИ (DUE DILIGENCE SYSTEM) СОЇ ТА ПРОДУКТІВ ЇЇ ПЕРЕРОБКИ.....	36
6.1. Умови, за яких необхідно здійснювати належну комплексну перевірку.....	37
6.2. Документообіг та система контролю якості інформації	42
6.2.1. Практичні кроки для впровадження системи моніторингу та контролю	42
6.2.2. Окремо щодо заяви про належну перевірку (DDS - DUE DILIGENCE STATEMENT)	43
6.2.3. Окремо щодо електронної платформи Європейської Комісії.....	44
6.3. Як слід декларувати місце вирощування сої.....	45
6.3.1. Вимоги щодо декларування геолокаційних даних за EUDR для місць вирощування сої	45
6.3.2. Як слід декларувати місце виробництва змішаних товарів (соя та продукти переробки)	47
6.4. Збір інформації, даних і документів, необхідних для виконання вимог	50
6.5. Розподіл обов'язків учасників ланцюга постачання сої, які не мають статусу Оператора.....	53
6.6. Уповноважені представники для українських виробників сої	56
6.7. Принципи звітування та зв'язок з Директивою ЄС про належну корпоративну перевірку сталого розвитку — CSDDD	56

Додаток 1 Матриці структурних типів та рівнів складності ланцюгів постачань сої (на основі адаптованих критеріїв ISO 28000).....	58
Додаток 2 Запропонований підхід щодо створення коду простежуваності та ідентифікатора партії	60
Додаток 3 Неофіційний переклад заяви про належну перевірку (DDS - Due Diligence Statement)	61
Додаток 4 Порівняльний аналіз, щодо застосування міжнародних добровільних схем сертифікації для пом'якшення ризиків	62
Додаток 5 Матриця категоризації постачальників за рівнем ризику ланцюгів постачань.....	63
Додаток 6 Матриця процесів та розподілу ролей для EUDR-сумісної комплексної системи моніторингу	68
Додаток 7 Рекомендований перелік документів, при проведенні оцінки відповідності до критерію законності виробництва.....	72
Перелік прийнятих скорочень	74
Перелік використаних джерел	75

1. ВСТУП

РЕГЛАМЕНТ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 щодо забезпечення наявності на ринку Євросоюзу та експорту з Євросоюзу певних товарів та продукції, пов'язаних зі знелісненням та деградацією лісів, а також про скасування Регламенту (ЄС) №995/2010 (надалі - Регламент EUDR або EUDR), є ключовим нормативним актом Європейського Союзу (надалі - ЄС), що вступає в повну силу з 30 грудня 2025 року для великих компаній, та з 30 червня 2026 року — для мікро, малих і середніх підприємств (МСП)¹.

Регламент EUDR є частиною зусиль Європейського Союзу у рамках Зеленої угоди (Green Deal), спрямований на збільшення споживання продуктів, що не призводять до вирубки лісів, та зменшення впливу ЄС на глобальну вирубку лісів та деградацію лісів та забезпечення прозорості та простежуваності в ланцюгах постачання, що сприяє досягненню мети ЄС щодо вуглецевої нейтральності до 2050 року. Він замінює Регламент ЄС про деревину (EUTR), який обмежувався деревиною та виробами з деревини, як імпортованими, так і виробленими в ЄС.

Причини прийняття Регламенту ґрунтуються на критичних екологічних даних:

- За оцінками Продовольчої та сільськогосподарської організації Об'єднаних Націй (FAO), у період з 1990 по 2020 рік у світі було втрачено **420 мільйонів гектарів лісів – близько 10% лісів світу**, а це дорівнює площі, яка перевищує площу Європейського Союзу.
- Вирубка та деградація лісів, у свою чергу, є важливими факторами глобального потепління та втрати біорізноманіття – двох найважливіших екологічних проблем нашого часу. Проте **щороку світ продовжує втрачати 10 мільйонів гектарів лісу**. Лише вирубка лісів є причиною 11% викидів парникових газів, як зазначено в спеціальному звіті Міжурядової групи експертів зі зміни клімату (IPCC) за 2019 рік.
- **Розширення сільського господарства спричиняє майже 90% глобального знищення лісів**, причому більше половини втрат лісів відбувається через перетворення лісів на орні землі, тоді як випас худоби є причиною майже 40% втрат лісів.
- З 1990 по 2008 роки **ЄС імпортував і споживав одну третину сільськогосподарської продукції пов'язаної з вирубкою лісів, що продається у всьому світі**. Протягом цього періоду споживання в ЄС відповідало **за 10% світової вирубки лісів**.
- Згідно з нещодавною дослідницькою статтею, сім товарів представляють найбільшу частку знищення глобальних лісів, спричинених споживанням в країнах ЄС, а саме: пальмова олія (34,0%), **соя (32,8%)**, деревина (8,6%), какао (7,5%), кава (7,0%), велика рогата худоба (5,0%) і каучук (3,4%).

Хоча Україна не є державою-членом ЄС, українські товаровиробники, які експортують продукцію до Європейського Союзу (або співпрацюють з експортерами), повинні враховувати вимоги EUDR. Зокрема, зобов'язані забезпечити прозорість походження товару, підтвердження законного землекористування, відповідність нормам охорони довкілля та відсутність факту знеліснення після 31 грудня 2020 року.

¹ Відповідно до Статті 2(30) РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 **мікро, малий та середній бізнес (МСП)** означає мікро-, малі та середні підприємства, як визначено в Статті 3 Директиви 2013/34/ЄС Європейського Парламенту та Ради (Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC ([OJ L 182, 29.6.2013, p. 19](#)); та мають відповідати 2 з наступних 3 критеріїв: середня кількість працівників до 250 чоловіків; чистий річний оборот менше 50 000 000 євро; грошовий баланс менше 25 000 000 євро.

У зв'язку з цим для українських виробників, торговельних компаній та переробників актуальним є завчасне розуміння принципів, процедур та очікувань Регламенту, що дозволить адаптувати свої процеси, уникнути блокування постачання продукції та зберегти доступ до ринку ЄС.

Українські товаровиробники, особливо малі та середні, часто не мають достатніх ресурсів для самостійного аналізу складних міжнародних нормативних актів. У поєднанні з високими вимогами до адаптивності та гнучкості господарювання, складністю національного законодавчого регулювання та ще й необхідністю дотримання норм законодавства ЄС, це створює серйозні бар'єри, адже знижує конкурентоспроможність українських товаровиробників, посилює ризики втрати доступу до ринку ЄС, негативно впливає на економічну спроможність мікро-, малого та середнього бізнесу, та має загрозливі наслідки для економіки України в цілому.

Таким чином, розробка національного РИНКОВОГО ПОСІБНИКА є не лише технічною необхідністю, а й стратегічною умовою збереження й розширення присутності українських товарів на ринку ЄС в умовах нових екологічних стандартів.

Відповідно до Статті 2(1) Регламент охоплює такі відповідні товари: деревину, пальмову олію, сою, какао, каву, велику рогату худобу та каучук, та продукти їх переробки, що детально відображається в Додатку I EUDR. Зазначається, що перелік товарів, які підпадають під регулювання, будуть підлягати постійному перегляду та оновленню зі сторони Європейської Комісії.

Україна входить до ТОП-10 експортерів сої у світі, причому значна частина експорту орієнтована на країни ЄС. ЄС – стабільний ринок збуту сої (у т.ч. у вигляді бобів, шроту, соєвої олії), особливо для кормової промисловості та ринку біопалива. Також враховуючи, що соя є джерелом 32,8% глобального знеліснення, пов'язаного зі споживанням у ЄС, тому саме соя є одним з першочергових пріоритетів для впровадження національного ризик-орієнтованого підходу до простежуваності.

Тому РИНКОВИЙ ПОСІБНИК має практичну орієнтацію та присвячений виключно вимогам Регламенту у контексті ланцюгів постачання сої та продуктів її переробки з України до країн Європейського Союзу. Інші релевантні товари, зазначені в Додатку I до EUDR не розглядаються в межах цього документа.

Згідно з **Додатком I, до сої та продуктів її переробки**, що підлягають вимогам регламенту, належать наступні товари з відповідними кодами **Комбінованої номенклатури (CN)**:

Код CN	Опис товару
1201	Соєві боби, подрібненні чи неподрібнені
1208 10	Соєве борошно та шрот
1507	Соєва олія та її фракції, рафіновані або нерафіновані, але без зміни хімічного складу
2304	Макуха та інші тверді відходи, подрібненні чи неподрібнені або у формі гранул, отримані в результаті екстракції соєвої олії

Цей перелік є основою для визначення сфери застосування Регламенту EUDR щодо сої та продуктів її переробки, що експортуються з України до Європейського Союзу.

ПРИМІТКА: Роз'яснення щодо кормів з використанням сої. Згідно з роз'ясненнями Європейської федерації виробників комбікормів (FEFAC), соєвий шрот та інші продукти переробки сої, що використовуються як корми для тварин, підпадають під дію Регламенту EUDR, якщо вони імпортуються на ринок ЄС. Це означає, що імпортери кормів повинні забезпечити простежуваність походження соєвих компонентів до конкретних земельних ділянок, де вирощувалася соя, та підтвердити, що ці ділянки не були піддані знелісненню після 31 грудня 2020 року.

ПРИМІТКА: щодо інших продуктів переробки. Продукти, що містять сою, але не входять до цього списку, не підпадають під дію Регламенту EUDR. Наприклад, соєвий лецитин (код CN 2923 20 10 - лецитини та інші фосфоаміноліпіди) або соєвий протеїн-концентрат (код CN 2106 10 - білкові концентрати та текстуровані білкові речовини) не включені до Додатку I і, відповідно, не регулюються. Однак Оператори можуть вимагати добровільної відповідності Регламенту EUDR в рамках впроваджених внутрішніх політик нульового ризику, може застосовуватись добровільно, для найвищого рівня довіри.

1.1. Мета та цілі документа

Цей документ має на меті створення єдиного ризик-орієнтованого підходу до формування прозорих і відповідальних ланцюгів постачання сої та продуктів її переробки з України до ринків ЄС.

Він служить практичним орієнтиром для агро виробників, торгівельних компаній, переробників, логістичних компаній та експортерів щодо впровадження процедур, які забезпечують відповідність вимогам **РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023** (далі – Регламент EUDR), який спрямований на те, щоб гарантувати, що товари, які потрапляють на ринок ЄС або експортуються з нього, не сприяли вирубці лісів або деградації лісів.

Документ спрямовано на:

- Уніфікацію вимог до **простежуваності походження** сої та продуктів її переробки.
- Визначення **моделей ланцюга постачання**, що відповідають стандартам прозорості та сталості.
- Запровадження **інструментів оцінки та управління ризиками**, зокрема щодо змішування партій, відсутності геоданих або порушення екологічного законодавства.
- Надання **рекомендацій та шаблонів**, що полегшують впровадження належної перевірки (due diligence) для експорту на ринки ЄС.
- Підтримку **узгодженого, галузевого підходу** до відповідності вимогам EUDR, який може бути застосований добровільно або в межах експортних договорів на ринки країн ЄС.

Цей документ може також використовуватися:

- **імпортерами, торговельними компаніями та роздрібними мережами в ЄС** — як джерело розуміння українських процедур відповідності до Регламенту EUDR;
- **державними установами та регуляторами** — як база для можливого нормативного врегулювання або офіційного погодження добровільної системи самоконтролю;
- **донорами, фінансовими установами та організаціями підтримки експорту** — для оцінки ризиків ланцюгів постачання при інвестуванні в агросектор України.

Таким чином, документ формує **спільне розуміння процедур та очікувань** для всіх учасників ланцюга постачання (юридичні особами всіх форм власності які здійснюють вирощування,

виробництво, обробку, зберігання, транспортування та експорт сої та продуктів її переробки з території України, а також ФОП), підвищуючи прозорість і знижуючи ризики втрати доступу до ринків ЄС через невідповідність вимогам.

Документ розроблено у партнерстві між УКАБ (Український Клуб Аграрного Бізнесу), ТОВ «Ай.Пі.Серт», Агро виробниками, експертами та представниками державних контролюючих органів для формування **національної рамки дій**, що сприятиме збереженню доступу української продукції до ринків ЄС після вступу в дію Регламенту EUDR.

Цей документ має рекомендаційний характер і призначений для широкого кола учасників ринку, та слугує роз'ясненням та трактуванням вимог та основних термінів викладених в Регламенті EUDR, з урахуванням рекомендацій та роз'яснень, які надала Європейська Комісія, але в той же час не є універсальним юридичним тлумаченням і призначений виключно для внутрішнього використання у процесі підготовки до відповідності Регламенту EUDR.

2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РЕГЛАМЕНТУ EUDR

Регламент EUDR встановлює правила щодо розміщення та доступності на ринку ЄС, а також експорту з ЄС відповідної продукції, перерахованої у Додатку I Регламенту EUDR, яка або містить, або була використана у вигляді кормів для тварин або була виготовлена з використанням відповідних товарів, які підпадають під регулювання, з метою:

- (a) мінімізації внеску ЄС у знеліснення та деградацію лісів у всьому світі і таким чином, сприяння зменшенню глобального знеліснення;
- (b) зменшення внеску ЄС у викиди парникових газів і глобальну втрату біорізноманіття.

Регламент EUDR відрізняється тим, що не встановлює конкретних порогових значень² для компаній, а включає всіх, хто розміщує або експортує продукти, які знаходяться під дією Регламенту EUDR, на ринок ЄС. Також не встановлено порогового значення для мінімальної кількості товарів. Іншими словами, немає «малих» чи «незначних» учасників, які могли би уникнути дотримання вимог Регламенту EUDR. Кожен Оператор та Треjder має впровадити систему належної обачності (Due Diligence System), незалежно від масштабу.

Регламент EUDR розрізняє Операторів³ та Треджерів⁴. Залежно від місця в ланцюзі постачання, часто Треждери зможуть посилатися на вже наявні декларації належної перевірки (due diligence statement)⁵, але на них все ще покладається обов'язок щодо створення системи належної комплексної перевірки обігу товарів, які підпадають під дію Регламенту (далі - Due

² Для мети даного документа у формулюванні «пороговими значеннями» мається на увазі мінімальний рівень обсягу діяльності, постачання або кількості товару, нижче якого вимоги Регламенту EUDR не застосовуються.

³ Відповідно до Статті 2(15) РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 **Оператор** означає будь-яку фізичну або юридичну особу, яка під час комерційної діяльності розміщує відповідну продукцію на ринку або експортує її.

⁴ Відповідно до Статті 2(17) РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 **Треjder** означає будь-яку особу в ланцюжку постачання, крім оператора, яка під час комерційної діяльності робить відповідну продукцію доступною на ринку.

⁵ **Декларація належної перевірки (due diligence statement)** ще має назву як "заява про належну обачність" означає заяву, яка містить повну та достовірну інформацію, що демонструє, що було проведено належну перевірку і що не виявлено або обґрунтовано виключено ризик невідповідності відповідним вимогам Регламенту EUDR. Зміст заяви про належну обачність міститься у Додатку II РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023.

Diligence System)⁶. Звертаємо увагу, що юридична або фізична особа, заснована та/або зареєстрована за межами ЄС, яка розміщує продукцію на ринку ЄС, не може вважатися Оператором в розумінні Регламенту (Стаття 7 Регламенту (ЄС) 2023/1115), окрім випадку коли у митній декларації імпортером у графі «Consignee» або «Importer» виступає компанія зареєстрована за межами ЄС⁷. В такому випадку при першому розміщенні сої чи продуктів її переробки на ринку ЄС статусу Оператора набувають дві компанії, яка здійснила розмитнення на території ЄС та перша компанія яка купила цей товар чи продукції на території ЄС.

Оскільки Регламент EUDR охоплює ширший спектр відповідних товарів та відповідної продукції, компанії тепер зобов'язані здійснювати перевірку належної обачності (due diligence assesment)⁸, якщо вони розміщують на ринку ЄС або експортують з нього товари, які підпадають під регулювання, забезпечуючи, щоб ті не сприяли вирубці лісів або їх деградації. Дозволено розміщувати на ринку⁹ ЄС або експортувати з нього лише продукцію, яка вироблена легально та не спричинила незаконної вирубки та деградації лісів (застосовується до всіх Операторів та Трейдерів, включаючи МСП).

Належна комплексна перевірка здійснюється Оператором, Трейдером (не МСП) **перед кожним розміщенням продукції на ринку ЄС** або її експортом, якщо після збору документів та всієї необхідної інформації, відповідно до Статті 9 Регламенту, він дійшов висновку, що відповідні товари та продукція були вироблені **в країнах з високим чи стандартним ступенем ризику** (Стаття 29 Регламенту). Основні вимоги до проведення належної комплексної перевірки викладено у Розділі 6 «Ризик-орієнтована система належної перевірки (due diligence system) сої та продуктів її переробки» даного документу.

З комплексного аналізу положень Регламенту EUDR вбачається, що Оператори, Трейдери (не МСП) зобов'язані здійснювати належну комплексну перевірку й щодо продукції, яка ре імпортується на ринки ЄС. У такому випадку, необхідно перевіряти вже існуючі заяви про належну комплексну перевірку (належну обачність), які містяться в інформаційній системі Європейської Комісії (EUDR Information System – далі EUDR TRACES).

Належна комплексна перевірка включає в себе наступні послідовні етапи:

- a) збір інформації, даних і документів, необхідних для виконання вимог, викладених у Статті 9 Регламенту EUDR;
- b) здійснення заходів з оцінки ризиків, як зазначено у Статті 10 Регламенту EUDR;

⁶ Відповідно до Статті 12 РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 **система належної комплексної перевірки (Due Diligence System)** - Сукупність внутрішніх процедур, процесів і документальних механізмів, які Оператор або Трейдер впроваджує та підтримує з метою: 1. Ідентифікації ризиків постачання продукції, яка може: а) походити з територій, де відбулося знеліснення або деградація лісів після 31.12.2020; б) бути вирощена з порушенням чинного законодавства країни виробництва. 2. Оцінки рівня ризику для кожної партії товару. 3. Прийняття заходів з управління ризиками, зокрема зменшення або усунення ризику до допустимого рівня. 4. Фіксації результатів і подання заяви про належну обачність до європейської інформаційної системи.

⁷ У митній декларації для цілей «release for free circulation» в ЄС (випуск у вільний обіг) у графі «Importer» / «Consignee» зазначається та компанія, яка має юридичний обов'язок ввезти товар у ЄС. Тобто саме вона стає оператором у сенсі EUDR.

⁸ **оцінка в рамках належної комплексної перевірки (due diligence assesment)** не визначений як окремий термін, але його сутність чітко впливає зі структури Регламенту (ЄС) 2023/1115, зокрема зі Статті 10 "Оцінка ризику". Його можна описати як процес оцінки ризику, який Оператор або Трейдер повинен провести в рамках своєї системи належної обачності (due diligence system), з метою визначення, чи існує ризик того, що продукція не відповідає вимогам щодо: 1. відсутності знеліснення або деградації лісів після 31.12.2020; 2. відповідності законодавству країни виробництва; 3. повної простежуваності до земельної ділянки походження.

⁹ Відповідно до Статті 2(16) РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 **розміщення на ринку** означає доступність відповідного товару або відповідної продукції на ринку Євросоюзу, яка відбувається вперше.

с) здійснення заходів щодо зменшення ризиків, як зазначено Стаття 11 Регламенту EUDR.

Регламент стосується товарів, які підпадають під митні процедури ЄС «release for free circulation» (випуск у вільний обіг)¹⁰ або «export» (експорту)¹¹. Товари, які підпадають під інші митні процедури, такі як «митні склади»¹², «переробка на митній території»¹³, «тимчасове ввезення»¹⁴ не підлягають під дію цього Регламенту.

Згідно з Регламентом EUDR, продукція, що постачається на ринок ЄС, повинна відповідати трьом обов'язковим критеріям:

- **Не мати зв'язку зі знелісненням** — сировина повинна походити з територій сільськогосподарського використання¹⁵ (поля, полігону, земельної ділянки)¹⁶, на яких після 31 грудня 2020 року не відбувалося незаконного знеліснення¹⁷ або деградації лісів¹⁸.
- **Вироблена¹⁹ у межах відповідного законодавства країни походження²⁰** — включаючи дотримання норм земельного, екологічного, податкового та господарського права, а також охоплює права людини та праці, та зобов'язання отримувати вільну, попередню та поінформовану згоду (FPIC) корінних народів.

¹⁰ Відповідно до Статті 2(36) РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 **випуск у вільний обіг** означає процедуру, викладену в Статті 201 Регламенту (ЄС) № 952/2013, а саме **випуск товарів** означає дію, за допомогою якої митні органи надають товари для цілей, визначених для митної процедури, під яку вони підпадають.

¹¹ Відповідно до Статті 2(37) РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 **експорт** означає процедуру, викладену в Статті 269 Регламенту (ЄС) № 952/2013, а саме **експортом** вважається вивезення товарів Союзу (Union goods) за межі митної території Європейського Союзу, при якому такі товари повинні бути оформлені за процедурою експорту (placed under the export procedure).

¹² Відповідно до Статті 240 Регламенту (ЄС) № 952/2013 **митні склади** (customs warehouses) — це спеціально уповноважені митними органами приміщення або інші місця, в яких дозволяється зберігати не замитнені товари (non-Union goods) під митним контролем відповідно до процедури митного складування.

¹³ Відповідно до Статті 256 Регламенту (ЄС) № 952/2013 **переробка на митній території** (inward processing) — це митна процедура, яка дозволяє використовувати не замитнені товари (non-Union goods) на митній території ЄС для здійснення однієї або декількох операцій з переробки, без застосування до цих товарів: імпортного мита; інших передбачених зборів; заходів торгівельної політики (за винятком заборон на ввезення/вивезення).

¹⁴ Відповідно до Статті 250 Регламенту (ЄС) № 952/2013 **тимчасове ввезення** (temporary admission) — це митна процедура, яка дозволяє ввезення не замитнених товарів (non-Union goods) на митну територію ЄС з повним або частковим звільненням від сплати імпортного мита, без застосування інших митних зборів і торговельних обмежень, за умови, що ці товари: призначені для повернення за межі ЄС (реекспорту) після використання; не змінюються, окрім звичайного зносу внаслідок використання, можуть бути ідентифіковані (якщо не передбачено винятків); не призначені для обігу в ЄС; ввезені особою, що зареєстрована за межами митної території ЄС (за винятками, передбаченими законодавством); відповідають критеріям для повного або часткового звільнення від мита, передбаченим митним законодавством.

¹⁵ Відповідно до Статті 2(5) РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 **сільськогосподарське використання** означає використання землі з метою ведення сільського господарства, в тому числі для сільськогосподарських насаджень і відведених сільськогосподарських угідь, а також для вирощування худоби.

¹⁶ Відповідно до Статті 2(27) РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 **земельна ділянка** означає землю в межах одного об'єкта нерухомості, як це визнається законодавством країни виробництва, яка має достатньо однорідні умови, щоб дозволити оцінити сукупний рівень ризику знеліснення та деградації лісів, пов'язаного з відповідними товарами, виробленими на цій землі.

¹⁷ Відповідно до Статті 2(3) РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 **знеліснення** означає перетворення лісу на землі сільськогосподарського використання, спричинене людиною або ні.

¹⁸ Відповідно до Статті 2(7) РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 **деградація лісів** означає структурні зміни в лісовому покриві, які приймають форму перетворення.

¹⁹ Відповідно до Статті 2(14) РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 **вироблений** означає вирощений, зібраний, отриманий або той, що виріс на відповідних ділянках землі або що стосується великої рогатої худоби, на господарствах.

²⁰ Відповідно до Статті 2(40) РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 **відповідне законодавство країни виробництва** означає закони, що застосовуються в країні виробництва щодо правового статусу території виробництва з точки зору: (a) права землекористування; (b) охорони довкілля; (c) правил, пов'язаних з лісами, включаючи управління лісами та збереження біорізноманіття, якщо вони безпосередньо пов'язані із заготівлею деревини; (d) прав третіх осіб; (e) прав людини, захищених міжнародним правом; (f) принципу вільної, попередньої та інформованої згоди, у тому числі, як викладено в Декларації ООН про права корінних народів; (g) податкового, антикорупційного, торговельного та митного регулювання.

- **Мати повну простежуваність до місця походження** — кожна партія повинна бути прив'язана до конкретних земельних ділянок, або полігонів, або груп земельних ділянок через точні геолокаційні координати²¹, зазначені у декларації належної перевірки (due diligence statement).

Регламент EUDR встановлює трирівневу систему оцінки ризиків для країн («бенчмаркінг країн») щодо виробництва сировини (commodities) – «високий» ризик, «низький» ризик та «стандартний» ризик – і вимоги до комплексної перевірки різняться залежно від позначення ризику. Нижче наведений розподіл країн за рівнями ризику (станом на дату підготовки даного документу):

- Низький ризик (Low risk): 140 країн, включаючи всі держави-члени ЄС, Велику Британію, США, Канаду, Китай, Японію, Австралію, Південну Африку та Україну, класифіковані як країни з низьким рівнем ризику.
- Стандартний ризик (Standard risk): Приблизно 50 країн, включаючи основних виробників сировинних товарів, таких як Індонезія, Малайзія та Бразилія, належать до цієї категорії.
- Високий ризик (High risk): Білорусь, М'янма, Північна Корея та Росія класифіковані як країни високого ризику.

Станом на 22 травня 2025 року Європейська комісія (ЕК) опублікувала **ДОДАТОК** до **ВИКОНАВЧОГО РЕГЛАМЕНТУ КОМІСІЇ (ЄС)**, що встановлює правила застосування Регламенту (ЄС) 2023/1115 Європейського Парламенту та Ради щодо переліку країн, які становлять низький або високий ризик виробництва. Відповідно до даного Додатку Україну було віднесено до «низького» рівня ризику.

Європейська комісія періодично переглядатиме ці класифікації на основі таких факторів, як темпи вирубки лісів, розширення сільськогосподарських угідь та правова база. Перший перегляд заплановано на 2026 рік з використанням даних з Оцінки глобальних лісових ресурсів Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН за 2020 рік.

В країнах з низьким рівнем ризику Оператори мають спрощений порядок виконання вимог, а саме:

- Необхідно подати заяву про належну обачність (Due Diligence Statement, DDS);
- Зібрати інформацію, дані і документи, а саме: геолокаційні дані земельних ділянок, обсяги, походження, підтвердження законності виробництва, та зберігати інформацію протягом 5 років;
- Доказів відсутності знеліснення не вимагається, якщо продукція повністю походить з країни «низького ризику», але це не звільняє Оператора від відповідальності проведення моніторингу запобігання знеліснення в межах ланцюга постачань;
- Не потрібно проводити оцінку ризиків і заходів щодо їх зниження чи пом'якшення.

²¹ Відповідно до Статті 2(28) РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 **геолокація** означає географічне розташування ділянки землі, описане за допомогою координат широти та довготи, які відповідають принаймні одній точці широти та одній довготі та використовують щонайменше шість десяткових цифр; для земельних ділянок площею понад чотири гектари, які використовують для виробництва відповідних товарів, крім великої рогатої худоби; це має бути зроблено з використанням полігонів з відповідними точками широти та довготи для опису периметра кожної земельної ділянки.

Важливо: якщо хоча б частина продукції походить з іншої країни (не "низького ризику") або є обґрунтовані причини сумніватися в її відповідності — застосовуються повні вимоги належної перевірки.

Вимоги до збору геолокаційних даних щодо земельних ділянок

Відповідно до вимог Регламенту EUDR, всі Оператори та Трейдери зобов'язані надавати геолокаційні дані щодо кожної земельної ділянки, з якої походить продукція, незалежно від країни ризику та типу компанії (включаючи МСП). Регламент **не передбачає винятків** для країн з низьким рівнем ризику в частині надання геолокаційних даних, тому **навіть у цих випадках інформація про гео-координати полів та країну-походження продукції є обов'язковою**. Основні вимоги щодо збору геолокаційних даних щодо земельних ділянок викладено у Розділі 3 «Вимоги до збору геолокаційних даних щодо земельних ділянок» даного документу.

Оператори повинні збирати геолокаційні координати земельних ділянок, де були вироблені товари, та проводити належну комплексну перевірку відповідних товарів та продукції, достатню для висновку про відсутність ризику або незначний ризик²² невідповідності та підтверджувати це у декларації належної перевірки, яка подається компетентним органам²³. Компанії повинні сприяти компетентним органам під час перевірок дотримання законодавства, включаючи доступ до приміщень та надання документації та записів. Варто зазначити, що ці вимоги на компанії зі статусом «Оператор» в розумінні Регламенту. Компанії в Україні мають пряме зобов'язання збирати та зберігати дані (гео-координати полів, довідки та документи щодо законності виробництва), а також забезпечувати простежуваність ланцюгів постачань та запобігати змішуванню відповідної сої та продуктів її переробки з невідповідною.

Регламент EUDR охоплює всі ключові ланки ланцюга постачання, а саме:

- **Сільськогосподарських виробників (фермерські господарства (ФГ), агрохолдинги, сільськогосподарські кооперативи)** — які вирощують сою та несуть відповідальність за первинне походження і законність землекористування;
- **Пункти зберігання, перевалки та елеватори** — що приймають, зберігають і, за потреби, формують партії продукції;
- **Підприємства первинної та глибокої переробки** — що виробляють соєвий шрот, олію та інші похідні продукти;
- **Торгівельних компаній та експортерів** — які формують комерційні партії та здійснюють поставки в країни ЄС;
- **Логістичні компанії та компанії, які управляють складською інфраструктурою** — що відповідають за транспортування, перевалку, та інші логістичні процеси;
- **Системних інтеграторів, сертифікаційні органи та аудиторські компанії** — які впроваджують IT-рішення, забезпечують перевірку відповідності, аудити та ведуть реєстри.

²² Відповідно до Статті 2(26) РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 **незначний ризик** означає рівень ризику, який застосовується до відповідних товарів і відповідної продукції, де на основі повної оцінки продукт-специфічної та загальної інформації та, у разі необхідності, на основі застосування відповідних пом'якшувальних заходів, ті товари або продукція не викликають підстав для занепокоєння, оскільки вони не відповідають пункту (а) або (б) Статті 3.

²³ Відповідно до Статті 2(32) РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 «компетентні органи» означає органи, визначені згідно зі Статтею 14(1).

Задля здійснення експорту в країни ЄС, Регламент EUDR вимагає забезпечити повну простежуваність партій продукції до земельної ділянки походження (plot of land of production) або полігоні, або груп земельних ділянок та забороняє змішування продукції, що відповідає вимогам, з невідповідною або не перевіреною продукцією на будь-якому етапі ланцюга постачання; у випадку доведеного факту змішування вся партія буде вважається такою, що не відповідає вимогам Регламенту EUDR. Змішування з відповідною продукцією дозволено. У Розділі 4 «Основні підходи до систем простежуваності, сумісні з регламентом» даного документу наведено вимоги, щодо належного забезпечення простежуваності.

Якщо виявлено невідповідності та не вжито коригувальних заходів, Регламентом EUDR передбачено застосовування: штрафів, пропорційних екологічній шкоді та вартості товарів; та/або конфіскації продуктів (вилучення з ринку) або отриманих доходів; та/або виключення з державних закупівель та фінансування; та/або тимчасова заборона на ведення діяльності в ЄС, відповідно до Статті 25 Регламенту EUDR. Штраф становить щонайменше 4% від сумарного обороту Оператора в ЄС за попередній рік і може бути збільшений, щоб перевищити потенційну економічну вигоду від незаконних дій. Цей штраф буде збільшеним у випадках виявлення повторних порушень.

Для відповідності Регламенту EUDR найбільш доречними моделями є фізична сегрегація зі збереженням ідентичності кожної партії (Mixed Identity Preserved (Mixed IP))²⁴ та Система повної відповідності (Full Compliance). Ось чому:

- Вимоги до простежуваності: EUDR вимагає чіткої простежуваності походження продукції, щоб гарантувати, що вона не пов'язана зі знелісненням або деградацією лісів. Фізична сегрегація забезпечує максимальну прозорість, оскільки кожна партія продукції зберігає свою ідентичність і може бути точно простежена до джерела.
- Мінімізація ризиків: дозволяє уникнути змішування продукції з різних джерел, що знижує ризики неконтрольованого змішування або помилок у простежуваності. Це критично важливо для виконання вимог регулювання.
- Відповідність регуляторним вимогам: Оскільки Регламент EUDR ставить акцент на перевірці походження продукції та відсутності знеліснення, фізична сегрегація є найбільш надійним способом продемонструвати відповідність цим вимогам без додаткових складнощів та ризиків.

Коли частина продукту не відповідає вимогам

Якщо частина партії соєвих бобів або продуктів її переробки не відповідає вимогам, то ця невідповідна частина повинна бути ідентифікована та фізично відокремлена від решти партії перед тим, як товар або продукт буде розміщуватись на ринку або експортуватись до ЄС. Якщо ідентифікація та фізичне відокремлення не можуть бути здійснені, наприклад, у зв'язку з тим що невідповідна частина товару або продукту вже була змішана з рештою партії, тоді вся партія є невідповідною, оскільки неможливо гарантувати, що умови Статті 3 Регламенту виконуються, і тому вся ця партія не може бути ні розміщена на ринку, ні експортована до ЄС.

²⁴ "Ця модель включає компоненти моделей збереження ідентичності та фізичної сегрегації. Вона дозволяє одному учаснику ланцюга постачання об'єднувати сертифіковані обсяги від кількох IP-джерел в один складський товар. Точна інформація про походження/виробника всіх окремих обсягів, що змішуються, та скільки продукції від якого виробника міститься в змішаному об'ємі, залишається доступною протягом всього ланцюга в системі простежуваності.", «Chain of custody models and definitions», Version 1.0 | September 2016, Iseal Alliance

2.1. Визначення незаконного та законного знеліснення у контексті Регламенту EUDR

Регламент EUDR не забороняє знеліснення²⁵ загалом та не використовує терміну «незаконне знеліснення» як окремого визначення, але чітко встановлює **вимогу недопущення ввезення до ЄС продукції**, яка відповідає:

- a) Критерію відсутності знеліснення (deforestation-free origin): Згідно зі Статтею 3(a), продукція має бути вироблена на земельних ділянках, які не зазнали знеліснення після 31 грудня 2020 року.
Це означає, що будь-яке перетворення лісу у землі сільськогосподарського використання після цієї дати — незалежно від дозволів або національного законодавства — призводить до невідповідності продукції вимогам Регламенту. Отже, якщо продукція походить з ділянки, де було знеліснення після зазначеної дати, вона автоматично вважається такою, що не відповідає вимогам EUDR, навіть якщо зміна землекористування відбулася формально законно відповідно національному законодавству.
- b) Критерію законності (legality requirement): Відповідно до Статті 3(b), продукція повинна бути також вироблена відповідно до чинного законодавства країни виробництва.
- c) охоплена заявою про належну обачність (Due Diligence Statement, DDS): Оператор (експортер або імпортер) подав в інформаційну систему відповідну заяву, що підтверджує проведення належної перевірки згідно з вимогами Регламенту.

Таким чином, незаконним знелісненням у контексті EUDR вважається:

- будь-яке знеліснення шляхом перетворення (у розумінні Регламенту EUDR) лісу у землі сільськогосподарського використання після 31 грудня 2020 року, незалежно від законності в Україні;
- або — будь-яке знеліснення, що порушує національне законодавство, чинне на момент виробництва.

Класифікація території як такої, що піддалася знелісненню, базується на **об'єктивному критерії**: чи було ліс змінено для конкретної мети, незалежно від офіційно зареєстрованого цільового призначення земельної ділянки або її кадастрових меж, а також незалежно від того, хто ініціював таку вирубку або що її спричинило. У п.4.1 FAQ Комісія також роз'яснює, що під глобальним знелісненням слід розуміти перетворення лісів на сільськогосподарські угіддя, незалежно від того, чи спричинені вони антропогенними діями, чи ні.

У контексті Регламенту EUDR, «сільськогосподарське використання»²⁶ охоплює будь-яке перетворення лісу на землю, що використовується для вирощування сільськогосподарських культур. Таке перетворення після 31 грудня 2020 року вважається знелісненням, навіть якщо воно було законним на національному рівні. Натомість інші зміни землекористування — наприклад, вирубка лісу для інфраструктури або якщо ліс відновився природним шляхом після

²⁵ Відповідно до Статті 2(3) РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 «знеліснення» означає перетворення лісу на землі сільськогосподарського використання, спричинене людиною чи ні.

²⁶ Відповідно до Статті 2(5) РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 «сільськогосподарське використання» означає використання землі з метою ведення сільського господарства, в тому числі для сільськогосподарських насаджень і відведених сільськогосподарських угідь, а також для вирощування худоби.

стихійного лиха без подальшого Агро використання — не класифікуються як знеліснення у значенні EUDR.

Також, варто зазначити, що відповідно до Регламенту EUDR, сільськогосподарське використання — це постійне або стабільне використання землі для виробництва відповідної продукції. Критерій 10 років використовується в документах, що супроводжують Регламент, зокрема в Guidance documents, як орієнтир для підтвердження постійного або стабільного сільськогосподарського використання земельної ділянки. Якщо земля безперервно оброблялася для сільськогосподарських цілей упродовж щонайменше 10 років²⁷ до дати 31 грудня 2020 року, така ділянка може не розглядатися як така, що підпала під знеліснення, навіть якщо вона колись була залісненою. Цей підхід дозволяє врахувати реальну історію землекористування та уникнути помилкової кваліфікації сталого сільськогосподарського виробництва як незаконного знеліснення.

Регламент EUDR посилається на визначення FAO (Глобального лісового ресурсу):

Ліс (forest)²⁸ — означає землю площею понад 0,5 гектара з деревами заввишки понад 5 метрів і проєктивним покриттям понад 10% або деревами, які можуть досягати цих порогових величин *in situ*, за винятком земель, що переважно перебувають у сільськогосподарському або міському користуванні.

Разом з цим Європейська Комісія зауважує, що для визнання території лісом має одночасно бути наявність дерев і відсутність іншого переважаючого виду використання, тому землі з переважним сільськогосподарським або міським призначенням, які мають ознаки лісу, не є лісами в розумінні Регламенту, які підлягають захисту.

Оскільки визначення «лісу» в Статті 2(4) EUDR виключає землі, які переважно використовуються в сільськогосподарських цілях, впливає, що якщо ділянка переважно використовується в рамках агролісомеліоративної системи, як передбачено преамбулою (37), така земля не вважається лісом, а підпадає під категорію сільськогосподарського використання. Отже, **не може вважатися знелісненням** в розумінні Регламенту **розчищення товаровиробником земельної ділянки від дерев полежахисної лісосмуги**, які значною мірою зайшли на землі сільськогосподарського використання.

Регламент EUDR чітко розмежує, що таке «ліс» і що таке «сільськогосподарська плантація»²⁹, а отже — дає підстави відрізнити, коли певна зміна використання землі є знелісненням, а коли — ні. Знелісненням є лише перетворення лісу (відповідно до визначення Регламенту EUDR) на інше землекористування — зокрема сільськогосподарське. При цьому вирубка або зміна

²⁷ ДОДАТОК до Повідомлення Комісії Затвердження оновленого змісту проекту Повідомлення Комісії щодо Керівного документа до Регламенту (ЄС) 2023/1115 про продукти, що не призводять до вирубки лісів (C/2024/6789) Брюссель, 15.04.2025, Розділ 3. Визначення поняття «Ліс» (Definition of 'Forest').

²⁸ Відповідно до Статті 2(4) РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 «ліс» означає землю площею понад 0,5 гектара з деревами заввишки понад 5 метрів і проєктивним покриттям понад 10% або деревами, які можуть досягати цих порогових величин «*in situ*», за винятком земель, що переважно перебувають у сільськогосподарському або міському користуванні.

²⁹ Відповідно до Статті 2(6) РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 «сільськогосподарська плантація» означає землю з деревними насадженнями в системах сільськогосподарського виробництва, таких як плантації фруктових дерев, плантації олійних пальм, оливкові сади та системи агро лісівництва, де культури вирощують під покривом дерев; він включає всі плантації відповідних товарів, крім деревини; сільськогосподарські плантації виключені з визначення «ліс».

використання наявної сільськогосподарської плантації (відповідно до визначення Регламенту EUDR) не є знелісненням, оскільки вона з самого початку не класифікується як ліс.

Важливо: Якщо ділянка, яка була лісом до 31 грудня 2020 року, була перетворена на сільськогосподарську плантацію після цієї дати, це вважається знелісненням — навіть якщо зараз на ній росте «аграрне» дерево (наприклад фруктові дерева).

«Природно відновлювані ліси» (natural regeneration)³⁰, а саме, в українських реаліях, самосійні ліси на сільськогосподарських землях, що виникли природним шляхом, вважаються лісами, якщо відповідають біофізичним характеристикам (площа, висота дерев, покриття крони) згідно з Регламентом EUDR, незалежно від їхнього юридичного статусу чи кадастрового призначення в національному законодавстві. Їх знищення або використання під агровиробництво після контрольної дати є **знелісненням**, навіть якщо юридично ділянка має статус сільськогосподарського призначення. Відповідно до роз'яснень Європейської комісії, підкреслено, що юридичний статус не визначає, що є лісом, а визначає саме факт наявності деревного покриву та екологічні характеристики, відповідно до віддаленого супутникового аналізу геолокаційних даних.

У контексті Регламенту EUDR, терміни «хаші» та «чагарники» можуть підпадати під визначення «інші залісені землі» (other wooded land)³¹, якщо вони відповідають встановленим критеріям. Водночас, це визначення виключає ділянки, що перебувають переважно у сільськогосподарському або міському користуванні. Таким чином, «хаші» чи «чагарники» можуть вважатися іншими залісеними землями, якщо не доведено, що вони утворилися в межах активного стабільного сільськогосподарського використання або мають ознаки господарського освоєння. Це питання є критично важливим для належної оцінки ризику знеліснення в рамках системи due diligence.

Згідно зі Статтею 2(7) Регламенту EUDR, визначення «деградація лісу» стосується лише продукції, що підпадає під категорію деревини та деревних товарів, і не поширюється на продукцію рослинного походження, зокрема сою.

2.2. Локальне законодавство, яке регулює відповідність

Відповідно до Статті 3(b) Регламенту EUDR вимагається, щоб продукція, що постачається на ринок ЄС, була **вироблена у повній відповідності до законодавства країни походження (виробництва)**. У випадку коли не було доведено відповідність або виявлена невідповідність дотримання вимог законодавства країни походження (виробництва) така партія товару або продукту не може бути розміщена або експортована на ринки ЄС.

³⁰ Відповідно до Статті 2(9) РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 «природно відновлюваний ліс» означає ліс, який переважно складається з дерев, закладених шляхом природного відновлення; він включає будь-що з цього: (a) ліси, щодо яких неможливо визначити чи є вони висадженими, чи відновлені природним шляхом; (b) ліси з сумішшю природно відновлених місцевих видів дерев і висаджених або насіаних дерев, і де природно відновлені дерева, як очікується, становитимуть основну частину деревостану при стиглості насаджень; (c) поросль з дерев, первинно закладених шляхом природного відновлення; (d) природно відновлені дерева інтродукованих порід.

³¹ Відповідно до Статті 2(12) РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 «інші залісені землі» означає землю, яка не класифікується як «ліс», площа якої перевищує 0,5 гектара, з деревами висотою понад 5 метрів і проективним покриттям від 5 до 10%, або деревами, які можуть досягати цих порогових значень in situ, чи вкрита сумішшю кущів, чагарників та деревами понад 10 %, за винятком земель, які перебувають переважно у сільськогосподарському або міському користуванні.

Зобов'язання згідно зі Статтею 3 є кумулятивними: вимога законності (Стаття 3(b)) повинна бути виконана на додаток до вимоги «deforestation-free» (Стаття 3(a)) та вимоги щодо покриття товарів або продуктів заявою про належну перевірку (Стаття 3(c)).

«Відповідне законодавство» може включати, серед іншого, національне законодавство та судову практику, а також міжнародне право, що застосовується у внутрішньому законодавстві. В Статті 2(40) наведено невичерпний перелік сфер щодо яких мають бути дотримані вимоги законодавства країни походження (виробництва) товару при здійсненні його виробництва (виращення), та які впливають на правовий статус території виробництва. Це означає, що всі Оператори ланцюга постачання мають забезпечити дотримання національних нормативно-правових актів, які регулюють:

- a) Права землекористування** – підтвердження законних прав власності або оренди чи користування на земельні ділянки, з яких походить соя, згідно із Земельним кодексом України, реєстром речових прав та укладеними договорами оренди.
- b) Охорону довкілля** – відповідність вимогам природоохоронного законодавства, зокрема Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», положенням щодо охоронюваних територій, водоохоронних зон та збереження біорізноманіття.
- c) Правила, пов'язані з лісами** – дотримання норм Лісового кодексу України у випадках, коли виращування або логістика пов'язані із землями лісового фонду чи прилеглими територіями.
- d) Права третіх осіб** – дотримання прав громад, користувачів земель, власників сервітутів або орендодавців згідно з Цивільним кодексом та Земельним законодавством України.
- e) Трудові права** – дотримання вимог Кодексу законів про працю України, зокрема щодо умов праці, охорони праці, оплати, недопущення дискримінації та дитячої праці.
- f) Права людини, захищені міжнародним правом** – включно з нормами Конституції України, а також ратифікованими міжнародними конвенціями, такими як Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод.
- g) Принцип вільної, попередньої та поінформованої згоди (FPIC)** – принцип, що застосовується до ситуацій, де проекти можуть впливати на громади, зокрема корінні або малочисельні етнічні групи, з урахуванням міжнародних зобов'язань України та Конституції України.
- h) Податкове, антикорупційне, торговельне та митне регулювання** – дотримання вимог законів України щодо сплати податків, митного оформлення експорту, запобігання корупції та правомірного ведення господарської діяльності (зокрема, Законів України «Про запобігання корупції», «Про зовнішньоекономічну діяльність», Митного кодексу тощо).

Перевірка дотримання внутрішніх законів країни походження (виробництва) при виготовленні товарів та продукції покладається на Операторів та Трейдерів [не МСП] та є складовою

частиною належної комплексної перевірки, відповідно до вимог наведених у Статті 8 та 9 EUDR.

Ці вимоги стосуються **кожного учасника ланцюга постачання — від виробника до експортера**. Відповідність має бути **підтверджена документально** та врахована в процесі належної перевірки (due diligence). Більш детальний опис проведення належної комплексної перевірки викладений у Розділі 6 «Ризик-орієнтована система належної перевірки (due diligence system) сої та продуктів її переробки» даного документа.

Що вважається «законним виробництвом» відповідно до EUDR

В Додатку до Повідомлення Європейської Комісії (C/2024/6789) роз'яснюється, що для цілей відповідності Регламенту EUDR релевантним вважається **лише те законодавство країни-виробництва, яке безпосередньо визначає або впливає на правовий статус земельної ділянки, де було вироблено (вирощено) товар чи продукцію**.

Додатково мають враховуватись положення законодавства, які регулюють питання **зміни клімату та втрати біорізноманіття**.

Водночас, інші нормативно-правові акти, навіть якщо вони регулюють виробничі процеси або ланцюги постачання, не визнаються релевантними для цілей оцінки законності відповідно до статей 2(40) та 3(б) EUDR, якщо вони не впливають на правовий статус території виробництва³².

2.3. Міжнародні стандарти системи простежуваності та відповідності

Регламент визнає взаємодоповнюваність із іншими законодавчими актами ЄС, зокрема Директивою про відновлювану енергію (Renewable Energy Directive - RED II/III), з якою він має спільну мету — боротьбу зі зміною клімату та втратою біорізноманіття. Продукти, що підпадають під обидва регулювання, повинні відповідати вимогам EUDR для доступу на ринок ЄС та вимогам RED II/III. Деякі міжнародно визнані сертифікаційні системи, зокрема ті, що визнані у контексті низького ризику непрямої зміни землекористування (ILUC) відповідно до Регламенту Комісії (ЄС) 2019/807, можуть частково використовуватись у системах належної перевірки (Due Diligence System) Операторів для надання інформації щодо простежуваності відповідно до Статті 9 EUDR. Водночас застосування таких сертифікаційних схем не звільняє Операторів і Трейдерів від юридичної відповідальності та обов'язку здійснення повної належної обачності згідно з EUDR. Таким чином, міжнародні стандарти можуть бути допоміжними інструментами, але не є самодостатніми доказами відповідності.

Для реалізації вимог Регламенту EUDR учасники ринку можуть орієнтуватися на визнані міжнародні системи сертифікації та стандарти:

- **ISCC PLUS, ISCC EU, ISCC add-on EUDR³³**

Міжнародна система сертифікації сталості, яка передбачає моделі фізичної сегрегації та документообіг для відповідності RED III та Регламенту EUDR. Базова схема ISCC PLUS/EU: забороняє вирубку або деградацію лісів з 1 січня 2008, доповнення EUDR

³² Рекомендований ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ що підтверджує відповідні аспекти юридичного статусу Територій виробництва (вирощування) Товару згідно законодавства України та вимог Закону EUDR наведений у Додатку 7 даного документа.

³³ <https://www.iscc-system.org>

add-on: для відповідності Регламенту EUDR схема перевіряє наявність вирубки після 31 грудня 2020.

- **RTRS (Round Table on Responsible Soy)**³⁴

Стандарт відповідального виробництва сої, який також містить специфікації для простежуваності та сегрегації. Стандарт забороняє вирощування сертифікованої сої на землях, де відбулося знеліснення або конверсія природних екосистем після 1 січня 2009 року.

- **Donau Soja, Europe Soja**³⁵

Європейська добровільна схема, яка базується на фізичній сегрегації та локальній європейській сировині. Жорстка вимога: вирощення можливо лише на землях, що були орними не пізніше 1 січня 2008. Відповідає критеріям FEFAC Soy Sourcing Guidelines.

- **ProTerra (ProTerra Foundation)**³⁶

- Міжнародний стандарт сталого виробництва агропродукції, відповідає критеріям FEFAC Soy Sourcing Guidelines та застосовується в експортно-орієнтованих ланцюгах. Заборона вирубки або зміни землекористування після 31 грудня 2008.

- **Органічні стандарти ЄС (Organic EU Regulations)**

Органічна сертифікація згідно з Регламентом ЄС 2018/848 та пов'язаними нормативними актами вимагає високого рівня простежуваності. Не містять вимог щодо знеліснення, враховуючи це потрібно додати перевірку вирубки після 31 грудня 2020.

- **ISO 26000, ISO 31000, ISO 14001**

Стандарти для управління ризиками, екологічними аспектами та соціальною відповідальністю, які можуть бути інтегровані в системи належної перевірки.

Примітка: Регламент EUDR не визнає автоматично жодну добровільну схему сертифікації як доказ відповідності вимогам Регламенту EUDR. Однак він прямо передбачає, що добровільні схеми сертифікації можуть суттєво допомогти та Оператори можуть використовувати результати незалежної сертифікації або інші механізми верифікації для підтримки своєї системи належної обачності (Due Diligence System, DDS). Але сертифікати самі по собі не є достатніми доказами відповідності Регламенту EUDR.

3. ВИМОГИ ДО ЗБОРУ ГЕОЛОКАЦІЙНИХ ДАНИХ ЩОДО ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК

3.1. Обов'язковість збору та аналізу геолокаційних даних відповідно до Регламенту EUDR

Кожна партія продукції, що імпортується до ЄС і підпадає під дію Регламенту EUDR, має бути пов'язана з точною географічною локацією земельної ділянки, на якій вирощувалася сировина. Відповідно до Статті 9 та визначення в Статті 2(27), мова йде про так звану «**ділянку землі**» (plot of land)³⁷ — одиницю землекористування, визначену відповідно до національного права.

Геолокаційні дані надаються незалежно від ризикового статусу країни (низький / стандартний / високий). **Регламент не передбачає виключень у цій частині.** Відповідно, навіть продукція з країн «низького ризику» має супроводжуватися геолокаційною інформацією. Виходячи з комплексного аналізу Регламенту, Додатку та FAQ можемо дійти стверджувального

³⁴ <https://responsiblesoy.org>

³⁵ <https://www.donausoja.org>

³⁶ <https://www.proterrafoundation.org>

³⁷ Відповідно до Статті 2(27) РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 **земельна ділянка** означає землю в межах одного об'єкта нерухомості, як це визнається законодавством країни виробництва, яка має достатньо однорідні умови, щоб дозволити оцінити сукупний рівень ризику знеліснення та деградації лісів, пов'язаного з відповідними товарами, виробленими на цій землі.

висновку, що саме геолокаційні дані відіграватимуть ключову роль при здійсненні належної комплексної перевірки та допуску товарів, продукції на ринки ЄС.

Однак, варто зазначити, що немає потреби перераховувати всі наявні на господарстві ділянки, що належать одному власнику, якщо деякі з цих ділянок не використовуються для виробництва соєвих бобів, на які поширюється дія Регламенту, або не призначені для розміщення на ринку ЄС.

3.2. Формати надання геолокаційних даних (геолокація)³⁸

- **До 4 га включно** — дозволено надання одного **центроїда** ділянки у форматі координат (широта/довгота) з точністю **до 6 знаків після коми**.
- **Понад 4 га** — ділянка має бути представлена у вигляді **полігона**, що складається щонайменше з 4 поворотних точок, також у форматі координат WGS84 (EPSG:4326) з точністю до 6 знаків.

Усі координати мають подаватися у форматі **GeoJSON**, незалежно від способу подання (через API чи UI). **Максимальний розмір об'єданого файлу геолокацій — 25 МБ на одну DDS** (заяву про належну обачність).

3.3. Додаткові атрибути геолокації

Згідно з офіційними роз'ясненнями до Регламенту EUDR, зокрема з FAQ Європейської Комісії (версія березень 2024) та вимог до геолокаційних даних у DDS, до файлу з геолокаційною інформацією мають бути додані (або можуть бути додані) наступні обов'язкові або рекомендовані поля:

Обов'язкові атрибути:

1. **Країна виробництва (Country of production)**: Обов'язковий атрибут. Зазначається в DDS як частина оцінки ризику та встановлення відповідності.
2. **Назва виробника / компанії (Producer name)**: Обов'язковий для імпортера, а також для кожного учасника ланцюга постачання, якщо вони декларуються в DDS.

Опціонально (рекомендовані) атрибути:

3. **Назва місця виробництва (Production place name — повна адреса фізичного розташування)**: Опціонально, але **рекомендовано** для забезпечення додаткової ідентифікації ділянки, особливо якщо кадастрова прив'язка відсутня.
4. **Площа ділянки в гектарах (Area in hectares)**: Опціонально. Може використовуватись для аналітики, верифікації, порівняння даних супутникового моніторингу. Не є обов'язковою вимогою.

³⁸ Відповідно до Статті 2(28) РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 **геолокація** означає географічне розташування ділянки землі, описане за допомогою координат широти та довготи, які відповідають принаймні одній точці широти та одній довготі та використовують щонайменше шість десяткових цифр; для земельних ділянок площею понад чотири гектари, які використовують для виробництва відповідних товарів, крім великої рогатої худоби; це має бути зроблено з використанням полігонів з відповідними точками широти та довготи для опису периметра кожної земельної ділянки.

3.4. Прив'язка геолокації до кадастрових номерів

Відповідно до Статті 9 Регламенту EUDR, кожна партія продукції, що охоплюється Регламентом, має бути пов'язана з геолокацією ділянки, на якій здійснювалося виробництво. При цьому використовується поняття "ділянка землі" (plot of land) — як одиниця, визначена згідно з національним правом країни виробництва.

Чи є кадастровий номер обов'язковим?

Регламент не містить прямої вимоги щодо подання **кадастрових номерів земельних ділянок**, однак чітко зобов'язує до надання **точної географічної ідентифікації** ділянки. Тобто, жодної згадки про кадастровий номер чи реєстраційний код ділянки — немає. Зазначається, що **геолокація є основою перевірки** на відсутність знеліснення, і вона повинна дозволити автоматичну перевірку на супутникових картах. Але, якщо така прив'язка можлива (наприклад, кадастровий номер є в національному реєстрі), її **рекомендується здійснювати** для підвищення юридичної визначеності, верифікації, уникнення суперечок та зручності аудиту.

Таким чином, кадастровий номер не є обов'язковим, але може бути рекомендованою практикою для підтвердження юридичного права користування або у національному контексті, якщо він:

- доступний у земельному реєстрі;
- відповідає фактичній географічній межі виробничої ділянки.

Що означає "де це можливо"?

У багатьох випадках, особливо в Україні, кадастровий номер:

- відсутній на неоформлені пайові землі або ті, що не використовуються (як приклад можуть бути нерозмежовані землі державної або комунальної власності);
- або відсутній через незареєстроване право користування (наприклад, в договори оренд не внесені до Державного земельного кадастру (ДЗК);
- або не охоплює фактичну площу обробітку і як наслідок фактичне використання землі часто не збігається з контуром, зареєстрованим у кадастрі (наприклад, у випадках обміну паями).
- Або затримки в реєстрації чи помилки в даних і як наслідок, навіть за наявності право установчих документів, ділянка може не мати активного кадастрового номеру.

У таких ситуаціях подання кадастрового номера **може бути неможливим або недоречним**. Однак це не звільняє Оператора від обов'язку подати точні географічні координати ділянки, на якій вирощена продукція. У такому разі виробники (фермери) зобов'язані надати **географічно точну інформацію**, підтверджену внутрішніми документами (акти, договори, протоколи тощо), яка відображає **фактичне місце вирощування продукції**.

3.5. Джерела та інструменти збору геолокаційних даних

Європейська комісія створила Глобальну карту лісового покриву за 2020 рік (GFC 2020) як допоміжний інструмент для впровадження EUDR. Карта показує наявність/відсутність глобального лісового покриву з просторовою роздільною здатністю 10 м станом на 31 грудня

2020 року. Це перша доступна глобальна карта лісового покриву з такою високою роздільною здатністю (10 м). Стаття 18 EUDR згадує "дані спостереження Землі, такі як з програми Copernicus" як потенційні дані для використання у перевітках Операторів компетентними органами держав-членів ЄС (серед інших джерел для верифікації). Програма Copernicus для дослідження навколишнього середовища та безпеки за підтримки Європейської Комісії, Європейського космічного агентства, держав-членів ЄС та агенцій ЄС для моніторингу лісів та знеліснення використовує супутники Sentinel-2 (A і B).

Основна мета карт, створених Обсерваторією ЄС, - інформувати про оцінку ризиків Операторами/Трейдерами та компетентними органами держав-членів ЄС. Карти мають три ключові особливості: вони не є обов'язковими (немає зобов'язання їх використовувати), не є винятковими (можна використовувати інші карти з більшою деталізацією) та не є юридично обов'язковими (використовуються для оцінки ризиків, але не гарантують автоматичного дотримання або недотримання вимог). Той факт, що геолокація потрапляє в область лісу на карті, не автоматично означає недотримання, і навпаки - продукт може бути перевірений навіть якщо геолокація поза лісовою зоною.

У документах Комісії, зокрема в FAQ (травень 2024), не вказані конкретні рекомендовані платформи, однак наголошується, що: Оператори можуть використовувати супутникові дані, перевірені інструменти оцінки ризиків або національні платформи моніторингу для збору доказів походження продукції без знеліснення. Тобто, офіційно дозволено використовувати будь-які надійні джерела геоданих, якщо вони забезпечують перевірку знеліснення та координати відповідно до WGS84 / EPSG:4326. Для забезпечення відповідності вимогам Регламенту EUDR з контрольною датою 31.12.2020 компаніям рекомендується використовувати комбінацію різних інструментів залежно від специфіки їх ланцюгів поставок.

Рекомендовані до використання платформи для збору та верифікації геолокаційних даних повинні відповідати таким критеріям:

- Незалежність джерела: платформи мають бути незалежними від комерційних інтересів сторін, зацікавлених у результатах оцінки, що забезпечить об'єктивність зібраної інформації.
- Можливість валідації даних: інструменти повинні надавати функціонал для перевірки достовірності геолокаційної інформації, в тому числі візуальну інтерпретацію та порівняння з іншими шарами даних (наприклад, знімки супутників, кадастрові карти тощо).
- Сумісність з міжнародними стандартами: платформи повинні підтримувати координатну систему WGS84 з проекцією EPSG:4326, що є базовою вимогою Регламенту EUDR.
- Функціональність відстеження змін земельного покриву (land cover change): платформи повинні забезпечувати історичний супутниковий моніторинг та можливість фіксації змін покриття (наприклад, перехід з лісового на сільськогосподарське використання) на рівні ділянки.

Європейська Комісія зазначає, що геолокаційні дані можуть підтверджуватися наступним чином:

- дистанційне зондування (аеро-фото знімки, супутникові знімки);
- фотографування поля з геотегами та часовими позначками;

- за допомогою мобільних телефонів та інших портативних пристроїв ГНСС, інших цифрових додатків;
- картографування постачальників;
- залучення посередників: кооперативи, органи сертифікації, національні системи відстеження або інші компанії;
- використання геолокації виробника;
- використання Обсерваторії ЄС.

Оператори можуть використовувати такі інструменти та платформи для збору, верифікації та зберігання геолокаційної інформації:

- **EU Forest Observatory**³⁹ – офіційна європейська платформа, є частиною політики моніторингу лісів і землекористування;
- **Global forest cover 2020**⁴⁰ – Глобальна карта лісового покриття була створена шляхом об'єднання наявних глобальних наборів даних, єдине гармонізоване, узгоджене на глобальному рівні відображення місць, де ліси існували у 2020 році.
- **Global Forest Watch**⁴¹ – це онлайн-платформа, що надає дані та інструменти для моніторингу лісів по всьому світу;
- **Deforestation-Free Trade Gateway**⁴² – інструмент розроблений в рамках Міжнародного Торгового Центру ООН, що в тому числі базується на даних EU Forest Observatory;
- **Technology platform EUDRx**⁴³ – інструмент для оцінки ризиків знеліснення (розроблений у межах GRAS – Global Risk Assessment Services);
- Інші комерційні платформи.

Критично важливим є забезпечення того, щоб обрана система могла надати достовірні дані від контрольної дати 31.12.2020 та підтримувати необхідні геопросторові формати для інтеграції з існуючими бізнес-процесами. Компанія на базі обраних інструментів має мати змогу перевірити весь земельний банк, отримати розуміння ситуації щодо можливого знеліснення на ділянках, та в подальшому скоротити час на забезпечення відповідності вимогам EUDR.

4. ОСНОВНІ РЕКОМЕНДОВАНІ ПІДХОДИ ДО СИСТЕМ ПРОСТЕЖУВАНOSTІ, СУМІСНІ З РЕГЛАМЕНТОМ

У контексті вимог Регламенту EUDR щодо прозорості, геолокації, відповідності на рівні кожної партії та уникнення змішування з невідомими джерелами, український ринок сої може впровадити кілька підходів до системи простежуваності. Регламент EUDR вимагає забезпечення простежуваності ланцюгів постачань, але не диктує конкретних технічних рішень того, як саме цю простежуваність забезпечити. Це означає, що виробники, переробники, торговельні компанії та експортери мають свободу вибору підходу, який найкраще відповідає їхнім операційним можливостям, масштабу діяльності та ресурсам. Важливо розуміти, що всі підходи повинні забезпечувати три ключові вимоги EUDR: відсутність знеліснення, дотримання місцевих законів та повну простежуваність. Кожен з підходів має свої переваги та обмеження, різний рівень складності впровадження та різну

³⁹ <https://forest-observatory.ec.europa.eu>

⁴⁰ <https://forobs.jrc.ec.europa.eu/GFC>

⁴¹ <https://www.globalforestwatch.org>

⁴² <https://dftg.intracen.org/home>

⁴³ <https://www.gras-system.org/eudr/>

вартість. Вибір моделі залежить від складності та рівня контролю ланцюгів постачання, обсягу виробництва, цифрової спроможності.

Однак, варто зазначити, що Регламент вимагає, щоб Оператори й Трейдери [не МСП]:

- забезпечували відстеження кожної партії сої або продуктів її переробки до конкретних земельних ділянок, або полігоні, або груп земельних ділянок;
- могли ідентифікувати всі ділянки за геокоординатами, навіть у випадках змішування сої або продуктів її переробки;
- відстежували походження всіх компонентів композитних продуктів, якщо ці компоненти підпадають під сферу дії Регламенту.

Товари або компоненти товарів невстановленого походження не допускаються до обігу на ринку ЄС.

У випадку оптових партій товарів, Оператор або Треjder [не МСП] має забезпечити ідентифікацію усіх земельних ділянок, що брали участь у постачанні. Якщо продукція містить кілька різних інгредієнтів або сировинних товарів, простежуваність вимагається лише щодо тих компонентів, які входять до переліку товарів відповідно до Додатку I Регламенту EUDR.

Важливо: Категорично заборонене змішування товарів, які мають відповідати Регламенту, із тими, що: а) мають невідоме походження, або в) пов'язані з вирубкою лісів.

Регламент EUDR категорично **забороняє змішування продукції, що не відповідає вимогам, або походить із невідомих чи неперевіраних джерел**, із партіями, які пройшли належну перевірку. Така заборона є критичною умовою для збереження прозорості ланцюга постачання та недопущення ввезення на ринок ЄС товарів, пов'язаних із ризиком знеліснення, порушенням прав землекористування чи недотриманням законодавства країни походження. У разі фіксації факту змішування навіть одна відповідна партія втрачає свій статус, а **весь обсяг продукції вважається невідповідним**.

При цьому повне збереження ідентичності (наприклад, поштучне маркування) не вимагається, але має бути забезпечене відокремлення «невідповідних» товарів чи компонентів. Якщо ж ідентифікувати й відокремити їх неможливо — вся партія продукції вважається такою, що не відповідає Регламенту.

Ключовим завданням **системи простежуваності**⁴⁴ є збір, збереження та передача даних, які дозволяють підтвердити відповідність продукції, включаючи критерії запобігання незаконного знеліснення та наявності геолокаційних даних, відповідності до законодавства країни походження та інші необхідні характеристики, а також запобігання фізичного змішування відповідної та невідповідної сировини/продукту.

Декларації простежуваності є ключовим елементом системи простежуваності, оскільки саме вони забезпечують документальне підтвердження зв'язку між кожною партією⁴⁵ продукції та її джерелом походження (ділянки землі, поле) на всіх етапах ланцюга постачання. Такі декларації фіксують критичні дані — зокрема геолокацію місця вирощування, необхідні характеристики продукту, модель системи простежуваності, дату збору та передачі, що дає змогу гарантувати прозорість і відповідність продукції вимогам. Вони забезпечують не лише

⁴⁴ Простежуваність — це здатність продемонструвати дієвість системи ланцюга зберігання (CoC).

⁴⁵ Партія (англ. batch, lot) — це визначена кількість продукції, яка: має однакові характеристики походження; вироблена, вирощена або зібрана в межах одного періоду часу; оброблена або зберігалася разом; підлягає однаковому маркуванню і документуванню в системі простежуваності.

контроль відповідності, але й можливість швидкого виявлення ризиків змішування або порушень у ланцюзі постачання.

Декларація простежуваності може бути частиною **системи належної комплексної перевірки** (Due Diligence System), і може виступати **елементом доказової бази**, що супроводжує **Декларацію належної перевірки** (due diligence statement). Вона має містити:

- **Ідентифікацію продукту** (найменування, кількість, тип);
- **Інформацію про геолокацію** земельної ділянки, де було вирощено продукт;
- **Назви/ідентифікатори постачальників**;
- **Інформацію про відповідність законодавству країни виробництва**;
- **Дату збирання / виробництва**;
- **Зв'язок між ланками постачання** (звідки і кому передається товар).

Декларації простежуваності мають рухатись по всьому ланцюгу і у випадках змішування, укрупнення партій або переході прав власності на товар чи продукцію має виникати нова декларація, яка включає всю попередню історію, в тому числі відображаючи в маркуванні на якому етапі ланцюгу де знаходиться зараз товар чи продукт. Приклади скорочених форм маркування, які можуть бути застосовані наступні: FRM (ферма), ELV (елеватор), PRP (переробка), EXP (експорт).

Декларація простежуваності – це **не обов'язково окремий документ** — декларації, як набір інформаційних характеристик, можуть бути інтегровані в **електронні сертифікати, транспортні накладні, партійні сертифікати або записи у системах простежуваності**. Декларації простежуваності виникають на кожному етапі зберігання, змішування чи перетворення сої в продукцію та мають містити обов'язково інформацію (коди простежуваності)⁴⁶ про всі попередні декларації простежуваності в ланцюзі постачання та про всі партії, які вони в себе включали.

Приклад коду простежуваності:

TD-ELV-UA-SOY-EUDR-10.2025-123456-IP

Приклад декларації простежуваності для сої:

Код простежуваності (traceability code): TD-ELV-UA-SOY-EUDR-10.2025-123456-IP Назва продукту: Соя, відповідає вимогам EUDR Кількість: 25 тонн Постачальник: ТОВ "Агросвіт", ЄДРПОУ XXXXXX Дата збирання: 05.10.2025 Геолокація ⁴⁷ : 48.12345° N, 29.67890° E Модель СоС: IP Ідентифікатор партії: UA-SOY-EUDR-10.2025-123456-017-IP Списано зі складу: ТОВ "Агросвіт", м. Звенигородка Попередні коди простежуваності (traceability code): немає
--

⁴⁶ Структура створення коду простежуваності (traceability code - TrC) для декларацій простежуваності за елементами наведена у Додатку 2.

⁴⁷ Для фермера: потрібно вказувати геолокації всіх полів, на яких вирощувалась соя, так як при накопиченні продукту у внутрішніх складах, неможливо відслідкувати з якого конкретно поля було отримано відвантажену партію.

Попередні Ідентифікатори партії: немає
Передано компанії: Елеватор "ЗерноТранс", м. Умань
Номер ТТН:
Підпис відповідального / печатка

Партійний облік є ключовим елементом системи простежуваності, оскільки саме через ідентифікацію (ідентифікатор партії)⁴⁸ та документування кожної окремої партії забезпечується чіткий зв'язок між продукцією, місцем її походження та всіма етапами руху за ланцюгом постачання. Визначення меж партії — за часом збору, геолокацією, характеристиками відповідності — дозволяє гарантувати однорідність даних, запобігати змішуванню з невідповідною продукцією, а також забезпечує можливість точного аналізу ризиків та формування декларацій простежуваності й належної перевірки відповідно до вимог Регламенту EUDR.

У контексті Регламенту EUDR: **Партія — це одиниця, до якої застосовується оцінка в рамках належної комплексної перевірки (due diligence assessment)**, і яка має бути:

- повністю **прозорою** за походженням та належить до однієї юридичної особи;
- **відстежуваною до конкретної геолокації** (поля чи полігону);
- **однорідною за характеристиками**, зокрема: без знеліснення, вирощена згідно з локальним законодавством, і тощо.

Приклад:

Партія № (Ідентифікатор партії) UA-SOY-EUDR-10.2025-123456-017-IP — це 10 тонн сої, зібраної 5 жовтня 2025 року з поля №18 ФГ «АгроЕко», ЄДРПОУ XXXXXX, розташованого за координатами 48.123451° N, 29.678901° E, відповідно до вимог EUDR. Ця партія зберігалася окремо та супроводжується індивідуальною декларацією простежуваності.

Приклад ідентифікатора партії:

UA-SOY-EUDR-10.2025-123456-017-IP

Важливо:

- Визначення **розміру та меж партії** залежить від вимог обраної моделі простежуваності та **внутрішньої системи управління постачанням**.
- В Регламенті EUDR немає прямого визначення терміну "партія", але її розуміння критично важливе для формування **декларацій простежуваності та Декларації належної перевірки (due diligence statement)**.

Щоб виконати цю вимогу, компанії можуть застосовувати **фізичну або розділену у часі сегрегацію зі збереженням ідентичності кожної партії**, яка підлягала змішуванню. Це гібридна модель змішування, в якій змішуються партії продукту з відомою ідентичністю походження (тобто таких, що пройшли IP), але кожна партія в змішаному об'ємі має власну підтверджену історію (traceable to a plot). На всіх етапах (вирощування, зберігання, транспортування, переробці) необхідно забезпечити відокремлення відповідної продукції від невідповідної. Це може здійснюватися через окрему логістику, маркування, облік або контрактну сегрегацію.

⁴⁸ Структура створення Ідентифікатора партії за елементами наведена у Додатку 2.

Відповідно до вимог Регламенту EUDR, **допускається змішування лише між партіями, що мають підтверджену відповідність.**

Крім того, компанії можуть **обрати модель повної відповідності (full compliance model)**, за якої вони закупають, зберігають та реалізують лише продукцію, що повністю відповідає критеріям EUDR. Такий підхід значно спрощує систему контролю, зменшує ризики та підвищує довіру до заявленого статусу відповідності.

4.1. Опис рекомендованих моделей простежуваності

4.1.1. Модель простежуваності зі збереженням ідентичності (Identity Preservation (IP))⁴⁹

Модель простежуваності зі збереженням ідентичності Identity Preservation (IP) - це найсуворіша модель системи управління простежуваністю, яка забезпечує повне відстеження кожної партії продукції від конкретного виробника та конкретної земельної ділянки до кінцевого споживача в ЄС без будь-якого змішування з іншими джерелами. Уявіть це як «персональний паспорт» для кожної партії зерна: від моменту, коли насіння посіяли в землю, до моменту, коли готовий продукт потрапив на полицю магазину в Німеччині чи Франції, система відстежує та документує кожен крок цього шляху з повною прозорістю походження. Головний принцип IP-моделі простежуваності полягає в збереженні унікальної ідентичності кожної партії продукції протягом всього ланцюга постачання, що означає заборону змішування навіть з тими партіями, що відповідають тим самим критеріям якості і походження. Ця система простежуваності може бути обрана добровільно виробниками, які прагнуть забезпечити найвищий рівень контролю походження своєї продукції та максимальну довіру європейських покупців (наприклад: органічна соя deforestation free). IP-модель простежуваності особливо актуальна для тих, хто хоче отримати преміальну ціну за свою продукцію на європейських ринках завдяки гарантованій повній прозорості походження кожної тонни продукції. В даній моделі допускається лише відокремлене зберігання. Змішування з іншими відповідними партіями не допускається.

У разі застосування моделі простежуваності зі збереженням ідентичності – **Рівень ризику неконтрольованого змішування з невідповідною продукцією чи товаром «Низький».**

Як це працює на практиці?

IP-модель найбільш доцільна, коли 100% фізичної сировини походить від одного господарства або виробничого кластеру, всі поля знаходяться під контролем єдиної юридичної особи, продукція заходить на зберігання у відповідності до Регламенту EUDR без змішування з сировиною від третіх постачальників. Компанія, яка закупила сою з ферми "Колос" у Полтавській області з полів №32 та №33, присвоює їй унікальний код простежуваності, фіксує GPS-координати полів, дату збору та обсяг врожаю, після чого соя транспортується з документами, що містять код партії та інформацію про походження. На елеваторі соя зберігається в окремому силосі з тим самим кодом без змішування з іншими партіями, навіть якщо вони теж відповідають EUDR, з веденням точного обліку кількості та якості. При переробці використовується окрема лінія або переробка відбувається в окремий час, готовий продукт зберігає той самий код простежуваності, а при експорті продукція все ще має свій унікальний код з передачею всіх документів від поля до порту європейському покупцю. Така система забезпечує, що європейський імпортер може точно відстежити походження кожного кілограма продукції до конкретного поля та конкретного дня збору врожаю.

⁴⁹ модель із збереженням ідентичності (identity preserved model (IP)) модель ланцюга постачання, в якій матеріали або продукти походять з одного джерела, а їхні задані характеристики зберігаються протягом усього ланцюга постачання.

Переваги та обмеження

IP-модель забезпечує максимальну прозорість і довіру до простежуваності кожної конкретної партії, що часто дозволяє отримати преміальні ціни на європейських ринках та мінімізує ризики при перевірках з боку компетентних органів. Інвестиції в IP-систему створюють довгострокові конкурентні переваги та відкривають доступ до найбільш вимогливих сегментів європейського ринку, особливо для фермерів або агро господарств, які хочуть вивести свою продукцію на преміальні ринки ЄС. Модель особливо рекомендується для виробників або торговельних компаній, які можуть об'єднувати IP-партії з дотриманням принципів незмішування, та працюють із продукцією високої доданої вартості або спеціальних стандартів. Однак IP-модель вимагає значних інвестицій у систему документообігу, додаткове обладнання для сегрегації та окремі лінії переробки, навчання персоналу, при цьому вона найбільш ефективна для невеликих однорідних партій продукції високої якості. Для виробників класичних технологій або тих, хто працює з різнорідними партіями, можуть бути більш доречними інші моделі системи простежуваності, оскільки IP-модель створює найвищі операційні вимоги та витрати для забезпечення простежуваності.

4.1.2. Партійна модель з повною простежуваністю (Full Batch-Based Traceability)

Партійна модель - це підхід, при якому кожна окрема партія продукції супроводжується повним пакетом документів про її походження, при цьому допускається контрольоване змішування продукції від різних виробників або виробничих кластерів в рамках однієї задокументованої партії, під час зберігання, перевалки, переробки, тощо. Кожна партія відслідковується окремо – з геолокацією, підтвердженням відсутності знецінення, даними про походження, датою збирання, логістичними маршрутами, оцінкою відповідності до законодавства країни походження та фіксацією передачами права власності. Всі переходи права власності між етапами в ланцюзі постачання задокументовані через декларації простежуваності. При цьому потрібно витримувати принцип застосовування **змішування зі збереженням ідентичності кожної партії**, а саме: дозволяє контрольоване змішування продукції від кількох верифікованих джерел, які всі відповідають вимогам Регламенту EUDR, при збереженні повної документації про походження кожного компонента змішаної партії.

Уявіть, це як "колективний паспорт" для групової продукції: в одній партії може бути соя від одного до багатьох різних виробників сої з різних областей, але вся інформація про кожного з них документується і прив'язується до цієї конкретної партії. Така модель забезпечує гнучкість роботи з багатьма постачальниками при збереженні повного контролю походження кожної тонни продукції. Система дозволяє ефективно управляти великими обсягами від однорідних джерел, зберігаючи при цьому всі необхідні гарантії відповідності. Партійна модель може бути особливо популярною серед елеваторів та великих торгових компаній, які працюють з регіональними постачальниками. В цій моделі дозволяється контрольоване змішування з іншими відповідними партіями та укрупнення чи розділення.

У разі застосування партійної моделі з повною простежуваністю – **Рівень ризику неконтрольованого змішування з невідповідною продукцією чи товаром «Помірний».**

Як це працює на практиці?

Елеватор в Хмельницькій області формує партію сої в 1 000 тонн для експорту, при цьому соя надходить від 8 фермерів з радіусу 50 км навколо елеватора, кожен з яких надає документи про походження своєї сої включаючи GPS-координати полів та декларації простежуваності. Після перевірки відповідності всієї сої вимогам Регламенту

EUDR, вся перевірена продукція змішується в одному силосі, партії укрупнюються в одну та їй присвоюється новий ідентифікатор укрупненої партії, а до неї прикріплюється досє з інформацією про всі партії від 8 фермерів. Створюється паспорт партії, який містить GPS-координати всіх полів, імена всіх фермерів та обсяг сої від кожного, з підтвердженням відповідності Регламенту EUDR для кожного джерела. При експорті вся партія отримує спільні документи, європейський покупець знає точне походження всієї партії, а у разі питань можна відстежити будь-яку частину партії до конкретного поля. Така система забезпечує ефективний баланс між детальністю контролю та операційною простотою управління великими партіями від множинних джерел.

Переваги та обмеження

Партійна модель пропонує значну гнучкість у роботі з багатьма дрібними постачальниками та забезпечує менші витрати на сегрегацію порівняно з IP-моделлю, при цьому залишаючись масштабованою для великих обсягів від різних, але однорідних джерел. Модель забезпечує повний контроль походження на рівні партії, що робить її привабливою для компаній середнього та великого масштабу. Однак система вимагає складного документування при великій кількості постачальників та детальної перевірки кожного джерела, що може створювати операційні виклики. Існує також ризик "забруднення" всієї партії у разі виявлення проблем з одним постачальником, що потребує особливо ретельного підходу до первинного (раннього) моніторингу постачальників. Партійна модель найкраще підходить для великих елеваторів та торгівельних компаній, кооперативів з багатьма членами, а також експортерів, що працюють з регіональними постачальниками.

4.1.3. Кластерна модель (Cluster-Based Traceability)

Кластерна модель базується на принципі об'єднання групи суміжних або однорідних земельних ділянок із підтвердженням статусом відповідності Регламенту EUDR за географічним принципом в єдиний "кластер" під управлінням конкретних структур, які забезпечують дотримання вимог для всіх учасників. Це може бути агрохолдинг, який створює власний кластер з можливістю долучення сторонніх фермерів за певних умов, кооператив, що об'єднує своїх членів під спільними стандартами, або регіональна неурядова кластерна організація, яка координує діяльність місцевих виробників. Геолокації всіх полів, що входять до кластера, включаються до спільного звіту з оцінки в рамках належної комплексної перевірки, який готує та підтримує управляюча структура кластера. Збір та транспортування продукції відбувається виключно у межах кластера стандартами, встановленими управляючою організацією, що забезпечує контрольоване середовище та дотримання вимог. Така система працює тому, що відповідальність за відповідність вимогам Регламенту EUDR знаходиться під впливом та контролем конкретної організаційної структури, яка має ресурси, експертизу та мотивацію для забезпечення дотримання всіх вимог регламенту. В даній моделі рекомендовано застосовувати підхід повної відповідності, коли на зберігання, перевалку чи переробку потрапляє лише відповідний товар, а у разі потрапляння невідповідного або сумнівно відповідного застосовувати відокремлене зберігання такої партії товару.

У разі застосування кластерної моделі – Рівень ризику неконтрольованого змішування з невідповідною продукцією чи товаром «Помірний».

Як це працює на практиці?

Агрохолдинг створює власний кластер у Черкаській області, включаючи свої основні земельні ділянки та запрошуючи сторонніх фермерів приєднатися за умови дотримання встановлених компанією вимог EUDR, проходження аудиту та підписання договору про дотримання стандартів кластеру. Всі геолокації полів учасників включаються до єдиного звіту з оцінки, який готує та регулярно оновлює агрохолдинг, використовуючи свої

ресурси для моніторингу супутникових знімків та правового аналізу. Або Кооператив "Золоте поле" об'єднує 50 фермерів у Полтавській області під спільними стандартами, де правління кооперативу відповідає за координацію оцінки відповідності Регламенту EUDR для всіх членів та організацію спільної логістики збору врожаю. Або регіональна неурядова організація "Сталий Агро кластер Поділля" створює кластер для незалежних фермерів, надаючи їм послуги з оцінки відповідності, збору даних щодо геолокації полів, навчання персоналу та координації спільного збору і транспортування продукції до сертифікованих або акредитованих елеваторів. У всіх випадках управляюча структура (агрохолдинг, кооператив або НУО) бере на себе відповідальність за підтримання статусу кластера, проведення регулярних перевірок учасників та забезпечення того, що всі операції в межах кластера відповідають вимогам завдяки централізованому управлінню та контролю.

Переваги та обмеження

Кластерна модель пропонує максимальну простоту для фермерів з мінімальними вимогами до управління документуванням, забезпечує ефективність через зниження вартості перевірок для кожної партії та дозволяє охопити великі території з довгостроковою стабільністю для бізнесу. Модель створює передбачувані умови роботи та знижує бар'єри входу для дрібних виробників, які не можуть дозволити собі складні системи індивідуального документування. Однак впровадження вимагає значних первинних інвестицій в оцінку кластера, формування належного управління і контролю всіх учасників та створює ризик "забруднення" всього кластера у разі виявлення проблем в одній частині території. Система потребує регулярного моніторингу території та може не підходити для регіонів з високою варіативністю ризиків або швидкими змінами в землекористуванні. Кластерна модель найкраще працює для регіональних об'єднань виробників, великих торгових компаній з постійними регіональними поставками, а також для агрохолдингів, що покривають великі географічні зони формуючи виробничі кластери.

4.1.4. Комбінована модель (кластерна модель змішана з партійною)

Комбінована модель поєднує переваги кластерного та партійного підходів, коли в рамках сформованого у відповідності до кластерної моделі географічного кластера застосовуються елементи партійного відстеження для додаткового контролю або роботи з особливими видами продукції. Це як "двофакторна система безпеки": спочатку регіон проходить загальну перевірку відповідності вимогам Регламенту EUDR, а потім для окремих партій або специфічних видів продукції застосовується додатковий партійний контроль. Така система дозволяє адаптувати рівень контролю під конкретні потреби ринку, типу продукції або розміру операції, забезпечуючи оптимальне співвідношення вартості та якості контролю. Комбінована модель особливо корисна для компаній, які працюють з різними сегментами ринку або типами продукції в рамках одного регіону. Система забезпечує гнучкість та масштабованість, дозволяючи поступово підвищувати рівень контролю для преміальних продуктів зберігаючи простоту для стандартних операцій. В даній моделі потрібно комбінувати підхід повної відповідності з відокремленим зберіганням для окремих партій.

У разі застосування комбінованої моделі – Рівень ризику неконтрольованого змішування з невідповідною продукцією чи товаром «Підвищений».

Як це працює на практиці?

В сформованому географічному кластері "Черкаський" застосовується двоступенева система, де всі фермери відповідають базовим вимогам Регламенту EUDR завдяки впровадженню вимог в середині кластеру, але для преміальної продукції застосовується додатковий партійний контроль. Елеватор в Черкасах, формуючи партію з 1 500 тонн органічної сої, використовує основну документацію кластера та додає детальну інформацію про 5 органічних ферм, GPS-координати кожного органічного поля та сертифікати органічного виробництва. Система

може варіюватися за типом продукції, розміром операції або ринком призначення: звичайна соя може потребувати кластерної сертифікації, органічна соя вимагає додаткового партійного контролю, а ІР-соя потребує повної партійної простежуваності. Для великих партій понад 2 000 тонн або нових фермерів в кластері також може застосовуватися тимчасовий партійний контроль до встановлення довіри та стабільності поставок. Така гнучкість дозволяє компаніям ефективно працювати з різними сегментами європейського ринку, оптимізуючи витрати та рівень документування під конкретні потреби кожного типу операцій.

Переваги та обмеження

Комбінована модель забезпечує максимальну гнучкість у адаптації рівня контролю під конкретні потреби та оптимальне співвідношення вартості й якості контролю, при цьому залишаючись масштабованою для операцій різного розміру. Система дозволяє працювати з різними сегментами ринку в рамках єдиного підходу та забезпечує поступовий розвиток системи простежуваності від простого до складного. Однак **комбінована** модель створює складність управління двома рівнями систем та вимагає навчання персоналу роботи з різними рівнями документування залежно від типу операції. Система потребує гнучких ІТ-рішень для управління різними рівнями документації та може створювати плутанину у процесах, якщо не забезпечити чіткі протоколи переходу між рівнями контролю. **Комбінована** модель найкраще підходить для великих торгових компаній з диверсифікованим портфелем, регіональних кооперативів з різними типами членів, експортерів, що працюють з різними сегментами європейського ринку, а також компаній, які хочуть поступово впроваджувати систему простежуваності.

4.1.5. Додаткові моделі системи простежуваності

4.1.5.1. Централізована модель відповідності (Verification Platform Model)

Централізована модель передбачає створення єдиної цифрової платформи, через яку всі учасники ланцюга постачання реєструють свою продукцію та підтверджують відповідність EUDR, функціонуючи як "єдине вікно" для всіх питань простежуваності. Уявіть це як національну базу даних, де кожен фермер, елеватор, переробник та експортер має свій обліковий запис і через який проходить вся інформація про продукцію від поля до порту. Система автоматично перевіряє відповідність за допомогою супутникових даних, формує необхідні документи та забезпечує простежуваність без необхідності ручного документування на кожному етапі. Платформа інтегрує супутниковий моніторинг, ІТ-технології та штучний інтелект для автоматичного виявлення ризиків та генерації всіх необхідних документів. Централізована модель створює максимальну прозорість та довіру до системи простежуваності при мінімальних зусиллях з боку індивідуальних учасників ринку. Дана модель може підтримувати як систему повної відповідності та і різні підходи до відокремленого зберігання.

Як це працює на практиці?

Національна платформа працює через систему, де всі фермери реєструються та завантажують GPS-координати або кадастрові номери ділянок полів, з яких походить соя, а система автоматично перевіряє відповідність вимогам Регламенту EUDR за допомогою супутникових даних та інтеграції з відкритими базами даних. Фермери вводять інформацію про кожен врожай, система прив'язує його до конкретних GPS-координат, конвертує автоматично в необхідний формат та перевіряє відповідність місцевому законодавству, а при продажі сої операція автоматично реєструється в системі. Елеватор сканує QR-код партії, система оновлює локацію продукції, а при формуванні експортної партії автоматично збирає всю інформацію про походження та генерує необхідні документи. Європейський покупець отримує доступ до повної інформації через веб-портал, а всі дані зберігаються для можливих перевірок з інтеграцією з митними системами та європейськими органами

контролю. Платформа забезпечує функціональність для всіх учасників: простий інтерфейс для фермерів, систему сканування для елеваторів, автоматичну генерацію документів для експортерів та повний моніторинг для контролюючих органів.

Переваги та обмеження

Централізована модель забезпечує максимальну простоту для користувачів через єдину систему для всіх операцій та мінімізує ручну роботу з документами завдяки автоматизації, при цьому гарантуючи надійність через централізований контроль та повну прозорість для всіх учасників ринку. Система значно знижує витрати на документообіг та створює ефективну основу для торгівлі з ЄС на національному рівні. Однак впровадження вимагає величезних первинних інвестицій в розробку платформи, навчання всіх учасників ринку, а також комплексної роботи із законодавчими та органами виконавчої влади в Україні задля легалізації такої платформи на національному рівні, створюючи залежність від стабільності ІТ-інфраструктури, наявності відповідної політичної волі, державного фінансування та потребуючи законодавчого визнання обов'язковості використання. Система може стати вразливою до кібератак або технічних збоїв, що може паралізувати всю торгівлю, а також потребує постійного оновлення та підтримки на високому технічному рівні. Централізована модель найкраще підходить для галузевих асоціацій, великих експортних кластерів з високим рівнем цифровізації, що прагнуть створити довгострокові конкурентні переваги в торгівлі з ЄС.

4.2. Порівняння підходів та рекомендації щодо вибору типу моделі побудови простежуваності та управління фізичним змішуванням

Вибір оптимального підходу до простежуваності залежить від розміру бізнесу, кількості постачальників, технічних можливостей та ринкових вимог, при цьому малим фермерам найкраще почати з моделі простежуваності зі збереженням ідентичності, середнім господарствам - з партійної або комбінованої, а великі агрохолдинги можуть розглядати змішану або централізовану моделі. Компанії з невеликою кількістю постачальників (до 10) можуть ефективно використовувати ІР або партійну модель, тоді як при роботі з понад 100 постачальниками доцільніше розглядати кластерну або централізовану модель. Рівень цифровізації також критично важливий: низький рівень вимагає впровадження моделі простежуваності зі збереженням ідентичності, партійної або долучення до кластерної моделі, середній дозволяє застосовувати кластерну або змішану моделі, а високий відкриває можливості для централізованої моделі.

5. ТИПИ ЛАНЦЮГІВ ПОСТАЧАНЬ СОЇ ЗА РІВНЯМИ СКЛАДНОСТІ

5.1. Загальні принципи класифікації ланцюгів постачань

Ланцюги постачань сої в Україні характеризуються різним рівнем складності залежно від кількості учасників, географічного охоплення, етапів переробки та критично важливого фактору змішування - кількості точок, де продукція від різних джерел може бути об'єднана, що створює ризики «забруднення» відповідної продукції невідповідною. Класифікація ланцюгів за складністю базується на аналізі реальних схем постачання, які функціонують на українському ринку сої, з особливим акцентом на ідентифікації та оцінці всіх етапів змішування як критичних контрольних точок для управління ризиками відповідності Регламенту EUDR. Кожен тип ланцюга характеризується кількістю етапів та точок змішування: від мінімальної кількості в простих ланцюгах до множинних точок змішування в складних міжнародних структурах, що прямо впливає на складність управління ризиками та вибір відповідних

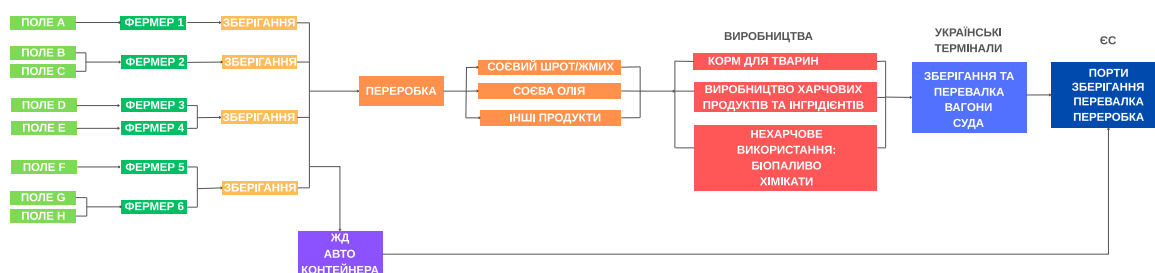
моделей простежуваності. Розуміння критеріїв змішування дозволяє ідентифікувати критичні контрольні точки, де найбільш ймовірно виникнення ризиків недотримання вимог, та розробити відповідні протоколи сегрегації, контролю та документування для кожного етапу. Правильна оцінка факторів змішування також визначає вибір оптимальної моделі простежуваності для забезпечення ефективної відповідності вимогам Регламенту EUDR при мінімізації операційних витрат та забезпечення належного управління ризиками невідповідності.

Ризик-орієнтована система простежуваності має охоплювати **всіх учасників ланцюга постачання сої** – від фермерів, що вирощують сою, до торговельних компаній та переробних підприємств. Вимоги та процедури можуть дещо відрізнятися залежно від ролі учасника та розміру підприємства (чи належить він до категорії малих/середніх (МСП) або ні). Регламент EUDR поділяє такі основні категорії учасників ланцюга постачань:

- **Виробники сої (фермери):** Безпосередньо вирощують сою на полях. Вони є джерелом первинної інформації про місце походження продукції. Більшість виробників сої в Україні – це фермерські господарства, часто МСП. В контексті EUDR виробник може сам стати “Оператором”, якщо експортує свою продукцію на ринок ЄС самостійно. Але зазвичай виробник продає сировину посереднику або переробнику на території України.
- **Торговельні компанії (заготівельники/експортери):** Компанії, що закуповують сою у багатьох виробників, можуть змішувати партії, зберігати та потім продавати далі – або українським переробникам, або безпосередньо на експорт. У термінах EUDR “Оператором” вважається саме той, хто вперше виводить товар на ринок ЄС (тобто імпортер в ЄС або експортер з України, якщо він має представництво в ЄС та здійснює процедури розмитнення товару). Торговельні компанії, які не є Операторами, теж мають обов’язки щодо впровадження системи належної комплексної перевірки (особливо якщо вони не МСП).
- **Переробники:** Підприємства, що переробляють сою (олійноекстракційні заводи, виробники соєвого шроту, харчових продуктів тощо). Вони отримують сировину (соєві боби) від виробників або торговельних компаній, далі виробляють продукти (олія, шрот, корми, харчові інгредієнти тощо). Переробник може продавати продукцію на внутрішньому ринку, або експортувати. Якщо переробник **експортує готовий продукт з сої до ЄС**, він має виконувати повний комплекс належної перевірки для свого ланцюга постачання, а якщо розміщує продукт на ринку ЄС та офіційно зареєстрований в одній із країн учасників ЄС, то має зобов’язання подавати DDS (due diligence statement).

Ланцюги постачання сої зазвичай починаються з виробників, які вирощують сою на фермах різного розміру та різного рівня інтеграції виробничих процесів. Ця соя потім переробляється в основному для використання у кормах для тварин, але також може використовуватися для споживання людиною в якості продуктів харчування, що продаються на продовольчих і кормових ринках по всьому світу. Однак шлях сої від ферми до столу не завжди є прямолінійним. На цьому шляху множинні учасники торгують соєю та переробляють її на широкий спектр продуктів.

ЛАНЦЮГ ПОСТАЧАНЬ СОЇ

5.2. Типи ланцюгів постачань

5.2.1. Простий ланцюг постачання

Простий ланцюг постачання сої характеризується мінімальною кількістю учасників та прямими відносинами між ними без складних посередницьких структур або етапів переробки, що забезпечує максимальну прозорість походження продукції. Типова схема включає 3-5 великих фермерських господарств або агрохолдингів, які працюють в одному регіоні, один регіональний елеватор для консолідації та зберігання сої, та одного експортера з прямими контрактами з європейськими покупцями без залучення міжнародних торговельних компаній. Географічне охоплення обмежується одним-двома районами в межах однієї області, що дозволяє забезпечити однорідні природні умови, подібні сільськогосподарські практики та спрощене управління логістикою. Фермерські господарства в такому ланцюзі зазвичай є великими або середніми з площею понад 500 гектарів, що забезпечує стабільні обсяги постачання. Елеватор виконує функції не тільки зберігання, але й першої точки консолідації та верифікації походження сої, часто маючи довгострокові договори з фермерами та систему вхідного контролю якості.

5.2.2. Ланцюг з посередниками

Ланцюг з посередниками є найпоширенішим типом на сільськогосподарських ринках України та характеризується включенням спеціалізованих учасників між виробником та кінцевим покупцем, що створює багаторівневу та складну структуру простежуваності з множинними етапами зберігання, перевалки та передачі права власності. Зазвичай до нього входять численні середні та дрібні фермерські господарства (до 100 учасників), які постачають сою на кілька елеваторів, що виконують функції зберігання та консолідації. Далі сировина передається переробним підприємствам, дистриб'юторам або великим торговим компаніям для експорту. Передача права власності може відбуватися необмежену кількість разів залежно від ринкової рентабельності та стратегій учасників, що створює складні мережі фінансових та юридичних відносин між множинними організаціями. Географічне охоплення зазвичай охоплює кілька областей, що ускладнює логістику та контроль. Кожен етап — від елеватора до експедитора — є потенційною точкою ризику змішування партій різного статусу відповідності. Такі ланцюги вимагають впровадження складних цифрових систем контролю походження та суворого документування на кожному етапі.

5.2.3. Вертикально інтегрований ланцюг

Вертикально інтегрований ланцюг характеризується контролем одного суб'єкта над кількома ключовими етапами ланцюга постачання, або повним контролем «від поля до порту» під єдиним управлінням або через контрольовані відносини між пов'язаними сторонами. Він включає власне агровиробництво, елеватори, переробку (за потреби) та експортний термінал. Кількість зовнішніх контрагентів мінімізована або відсутня, що дозволяє впроваджувати єдину політику простежуваності, стандарти сегрегації та верифікації. Географічне охоплення може бути як регіональним, так і національним, але управління здійснюється централізовано. Контроль походження і руху продукції підтримується на всіх етапах. Управління здійснюється через централізовані системи планування, контролю якості та розподілу ресурсів, що дозволяє оптимізувати операції між етапами та забезпечити узгодженість стандартів і процедур на всіх контрольованих рівнях.

5.2.4. Кооперативний ланцюг

Кооперативний ланцюг формується на основі об'єднання фермерів у кооперативи для спільного вирощування, зберігання та продажу продукції. Зазвичай охоплює 10–50 фермерів, які постачають сою на спільний кооперативний елеватор або укладають контракти з логістичними партнерами. Продукція може зберігатись окремо або консолідуватись. Організаційна структура може включати первинні сільськогосподарські кооперативи на рівні виробництва, обслуговуючі кооперативи для надання спеціалізованих послуг (зберігання, переробка, логістика), збутові кооперативи для спільного маркетингу та продажів, та багаторівневі кооперативні союзи для координації діяльності та представлення інтересів на регіональному або національному рівні. Спільна діяльність може включати централізовані закупівлі засобів виробництва для отримання оптових знижок, координацію виробничих планів для оптимізації використання ресурсів, спільне фінансування інфраструктури (елеватори, переробні потужності), колективні продажі для підвищення переговорної сили та доступу до більших ринків. Кооператив або його управляюча структура забезпечує збір даних, формування пакетів документів та підтримання контрактних відносин з експортерами. Характерною особливістю є демократичне управління та потреба у стандартизації практик між членами кооперативу.

5.3. Порівняльний аналіз типів ланцюгів постачань сої

Методологічна основа класифікації

Класифікація ланцюгів постачань сої базується на адаптованій методології ISO 28000:2022 "Security and resilience – Security management systems" з п'ятьма категоріями критеріїв, спеціально адаптованими для потреб Регламенту EUDR. Кожен структурний тип ланцюга оцінюється за організаційними факторами, контекстуальними факторами, операційними ризиками, IT-факторами та зовнішніми відносинами для визначення загального рівня ризику недотримання вимог⁵⁰. Розуміння цих структурних відмінностей дозволяє ідентифікувати критичні контрольні точки, оцінити специфічні ризики для кожного типу та обрати оптимальні стратегії управління простежуваністю відповідно до міжнародних стандартів. Фактор передачі права власності та кількість етапів змішування є особливо важливими для забезпечення відповідності Регламенту EUDR, оскільки кожна зміна власника може створювати ризики

⁵⁰ Детальний опис можна знайти у Додатку 1 до даного Документу.

втрата інформації про походження або неконтрольованого змішування з продукцією іншого статусу відповідності. Правильна ідентифікація типу ланцюга та його оцінка за критеріями визначає вибір відповідної моделі простежуваності для забезпечення ефективної відповідності вимогам.

Відповідно до Матриці структурних типів та рівнів складності ланцюгів постачань сої⁵¹ було ідентифіковано та структуровано чотири групи ризику, а саме:

● Низький ризик (6-10 балів)

1. **Простий ланцюг постачання (прямий) – мінімальний** (1-2 великі ферми, одна юридична особа, велика інтеграція): Географічні ризики та регуляторне середовище: Один регіон, низький ризик невідповідності, стабільне середовище, Ризики змішування та простежуваності: 1-2 контрольовані точки змішування, проста простежуваність, Рівень цифровізації та документування: Базові цифрові системи, Контроль постачальників та стабільність: Повний контроль, стабільні довгострокові відносини.
2. **Простий ланцюг постачання (прямий) – розширений** (3-5 ферм, 2-3 юридичні особи, помірна інтеграція): Географічні ризики та регуляторне середовище: 2-3 регіони, помірний ризик невідповідності, помірно стабільне середовище, Ризики змішування та простежуваності: 2-4 точки змішування, помірна складність простежуваності, Рівень цифровізації та документування: Базові цифрові системи, Контроль постачальників та стабільність: Повний контроль, стабільні довгострокові відносини.
3. **Ланцюг з посередниками – локальний** (середній розмір організації, помірна інтеграція): Географічні ризики та регуляторне середовище: Один регіон, низький ризик невідповідності, стабільне середовище, Ризики змішування та простежуваності: 2-4 точки змішування, помірна складність простежуваності, Рівень цифровізації та документування: Базові цифрові системи, Контроль постачальників та стабільність: Високий контроль, помірна стабільність.
4. **Вертикально інтегрований ланцюг – локальний** (середній розмір організації, висока інтеграція): Географічні ризики та регуляторне середовище: Один регіон, низький ризик невідповідності, стабільне середовище, Ризики змішування та простежуваності: 1-2 контрольовані точки змішування, проста простежуваність, Рівень цифровізації та документування: Розвинені системи, Контроль постачальників та стабільність: Повний контроль, стабільні довгострокові відносини.
5. **Вертикально інтегрований ланцюг – регіональний** (середня організація, висока інтеграція): Географічні ризики та регуляторне середовище: 2-3 регіони, помірний ризик невідповідності, помірно стабільне середовище, Ризики змішування та простежуваності: 2-4 точки змішування, помірна складність простежуваності, Рівень цифровізації та документування: Розвинені системи, Контроль постачальників та стабільність: Повний контроль, стабільні довгострокові відносини.
6. **Кооперативний ланцюг – місцевий** (розмір 10-50 членів, помірна інтеграція): Географічні ризики та регуляторне середовище: Один регіон, низький ризик невідповідності, стабільне середовище, Ризики змішування та простежуваності: 1-2 контрольовані точки змішування, проста простежуваність, Рівень цифровізації та документування: Мінімальна цифровізація, Контроль постачальників та стабільність: Високий контроль, помірна стабільність.

⁵¹ Структура створення Ідентифікатора партії за елементами наведена у Додатку 2.

Важливо: Оптимальні моделі простежуваності в низькому рівні ризику ланцюгів постачань сої:

- Партійна модель для більшості випадків
- Кластерна та Комбінована моделі для вертикально інтегрованого та корпоративного ланцюгів

● Помірний ризик (11-12 балів)

1. **Простий ланцюг постачання** (прямий) – великий (5-10 ферм і більше, множинні юридичні особи, помірна інтеграція): Географічні ризики та регуляторне середовище: 2-3 регіони, помірний ризик невідповідності, помірно стабільне середовище, Ризики змішування та простежуваності: 2-4 точки змішування, помірна складність простежуваності, Рівень цифровізації та документування: Базові цифрові системи, Контроль постачальників та стабільність: Високий контроль, помірна стабільність.
2. **Вертикально інтегрований ланцюг – національний** (великий розмір організації, повна інтеграція): Географічні ризики та регуляторне середовище: Національний рівень + міжнародні операції, підвищені ризики невідповідності, Ризики змішування та простежуваності: 4-8 точок змішування, складна простежуваність, Рівень цифровізації та документування: Повна цифровізація, Контроль постачальників та стабільність: Високий контроль, помірна стабільність.
3. **Кооперативний ланцюг – регіональний** (50-200 членів, помірна інтеграція): Географічні ризики та регуляторне середовище: 2-3 регіони, помірний ризик невідповідності, помірно стабільне середовище, Ризики змішування та простежуваності: 4-8 точок змішування, складна простежуваність, Рівень цифровізації та документування: Базові цифрові системи, Контроль постачальників та стабільність: Високий контроль, помірна стабільність.

Важливо: Оптимальні моделі простежуваності в помірному рівні ризику ланцюгів постачань сої:

- Партійна модель як основна
- Кластерна та Комбінована моделі для вертикально інтегрованого та корпоративного ланцюгів

● Підвищений ризик (13-15 балів)

1. **Ланцюг з посередниками – регіональний** (середній розмір організації, помірна інтеграція): Географічні ризики та регуляторне середовище: два-три регіони, помірний ризик невідповідності, стабільне середовище, Ризики змішування та простежуваності: 4-8 точок змішування, складна простежуваність, Рівень цифровізації та документування: Базові цифрові системи, Контроль постачальників та стабільність: Помірний контроль, змішана стабільність.
2. **Вертикально інтегрований – міжнародний** (дуже велика організація, повна інтеграція): Географічні ризики та регуляторне середовище: Національний рівень + міжнародні операції, підвищені ризики невідповідності, Ризики змішування та простежуваності: 8+ слабо контрольованих точок змішування, критичні ризики, Рівень цифровізації та документування: Повна цифровізація, Контроль постачальників та стабільність: Високий контроль, помірна стабільність.

Важливо: Оптимальні моделі простежуваності в підвищеному рівні ризику ланцюгів постачань сої:

- Партійна модель як основна
- Кластерна та Комбінована моделі з посиленням контролем
- Додаткові моделі, такі як: Централізована платформа

● **Високий ризик (16-20 балів)**

1. **Ланцюг з посередниками – національний** (великий розмір організації, висока інтеграція): Географічні ризики та регуляторне середовище: Національний рівень + міжнародні операції, підвищені ризики невідповідності, Ризики змішування та простежуваності: 8+ слабо контрольованих точок змішування, критичні ризики, Рівень цифровізації та документування: Базові цифрові системи, Контроль постачальників та стабільність: Низький контроль, не стабільні відносини.
2. **Ланцюг з посередниками – міжнародний** (великий розмір організації, висока інтеграція): Географічні ризики та регуляторне середовище: Національний рівень + міжнародні операції, підвищені ризики невідповідності, Ризики змішування та простежуваності: 8+ слабо контрольованих точок змішування, критичні ризики, Рівень цифровізації та документування: Розвинені системи, Контроль постачальників та стабільність: Низький контроль, не стабільні відносини.
3. **Кооперативний ланцюг – національний** (200+ членів, складна структура): Географічні ризики та регуляторне середовище: 2-3 регіони, помірний ризик невідповідності, помірно стабільне середовище, Ризики змішування та простежуваності: 4-8 точок змішування, складна простежуваність, Рівень цифровізації та документування: Базові цифрові системи, Контроль постачальників та стабільність: Помірний контроль, змішана стабільність.

Важливо: Оптимальні моделі простежуваності в високому рівні ризику ланцюгів постачань сої:

- Партійна модель як основна
- Додаткові моделі, такі як: Централізована платформа

6. РИЗИК-ОРІЄНТОВАНА СИСТЕМА НАЛЕЖНОЇ ПЕРЕВІРКИ (DUE DILIGENCE SYSTEM) СОЇ ТА ПРОДУКТІВ ЇЇ ПЕРЕРОБКИ

Запровадження системи належної комплексної перевірки (Due Diligence System) є центральним елементом механізму відповідності Регламенту EUDR та є вимогою до компаній, які набули статусу Оператор або можуть впроваджуватися добровільно в ланцюгах постачань. Відповідно до Статті 4 та 12 Регламенту EUDR, жодна продукція, яка підпадає під регуляцію, зокрема соя, не може бути введена на ринок ЄС або експортована з нього без проведення належної перевірки та подання декларації належної обачності (Due Diligence Statement, DDS), що підтверджує її відповідність.

Вимога щодо наявності системи належної комплексної перевірки ґрунтується на принципі ризик-орієнтованого підходу, згідно з яким Оператор або Треjder повинен не лише зібрати базову інформацію про товар, а й оцінити рівень ризику щодо відповідності вимогам EUDR, та

— у разі потреби — застосувати відповідні заходи для зниження або пом'якшення цього ризику до незначного рівня. Оцінка має враховувати країну походження, тип продукції, складність ланцюга постачання та простежуваності партій, достовірність джерел інформації, відкритість постачальника та бажання надавати необхідні дані чи інформацію тощо.

У своїх офіційних роз'ясненнях (Guidance Document for Regulation (EU) 2023/1115, Європейська Комісія, листопад 2023 р.) ЄС прямо підкреслює, що належна перевірка не є одноразовим актом, а постійним процесом управління ризиками, який повинен бути «вбудований в операційну діяльність компанії». При цьому добровільна сертифікація або інші зовнішні механізми перевірки можуть лише «доповнювати, але не замінювати» систему належної комплексної перевірки Оператора (див. п. 2.3. та 6.1. даного документу).

У цьому контексті формування ефективної, пропорційної за рівнем ризику, гнучкої системи належної перевірки є передумовою збереження доступу до ринку ЄС для української сої та продуктів її переробки, а також критично важливою складовою довіри з боку європейських партнерів та компетентних органів.

6.1. Умови, за яких необхідно здійснювати належну комплексну перевірку

Враховуючи що Україна отримала статус країни з низьким ризиком згідно з Регламентом EUDR, що означає суттєві спрощення для українських підприємств при експорті товарів до ЄС. Цей статус визнає, що ризик знеліснення в Україні є мінімальним, тому українські виробники, переробники та експортери звільняються від проведення складної оцінки ризиків та впровадження додаткових заходів контролю. Практично це означає менше бюрократії, швидше митне оформлення в ЄС та зменшену частоту перевірок (лише 1% товарних партій замість стандартних 3%). Однак важливо розуміти, що спрощення не означають повне звільнення від вимог - основні зобов'язання щодо простежуваності та документування залишаються в повному обсязі.

Для застосування спрощеної належної комплексної перевірки Оператори повинні провести попередню оцінку складності ланцюга постачання (див. Розділ 5 «Типи ланцюгів постачань сої за рівнями складності» даного документу) та переконатися у відсутності ризиків обходу Регламенту або змішування сої та/чи продуктів її переробки, вирощеної/виробленої в Україні, з соєю та/чи продуктами її переробки, невідомого чи не перевіреного походження, або походять з країн високого чи стандартного ризику. Якщо така оцінка підтверджує, що вся соя походить виключно з України, Оператори звільняються від виконання повних вимог статей 10 та 11 Регламенту EUDR, які стосуються детальної оцінки ризиків та заходів їх зменшення. Натомість вони зобов'язані зберігати відповідну документацію, яка демонструє незначний ризик порушень, та надавати її компетентним органам на вимогу.

Спрощена процедура застосовується не завжди. Якщо Оператор дізнається про можливі порушення або ризики обходу Регламенту, він повинен перейти до повної перевірки та повідомити відповідні органи. Особливу увагу слід приділити випадкам змішування сої українського походження з соєвими бобами з інших країн під час транспортування, зберігання чи переробки⁵².

⁵² Прозорість у складних ланцюгах постачання через треті країни: У випадках, коли соя або продукти її переробки експортуються до ЄС через треті країни, весь ланцюг постачання повинен залишатися прозорим. Це означає, що навіть якщо продукція проходить через кілька країн перед потраплянням на ринок ЄС, імпортери зобов'язані забезпечити повну

Ризик-орієнтована перевірка постачальників сої в Україні в умовах статусу «низького ризику»

Незалежно від статусу низького ризику та спрощення вимог щодо оцінки ризиків, всі українські підприємства, що експортують до ЄС сою чи продукти її переробки, підпадають під дію Регламенту EUDR, і зобов'язані забезпечити **достатній рівень впевненості («reasonable assurance»)**, що ризик є незначним (*negligible risk*).

Таким чином, перевірка постачальників у межах ланцюга постачання в Україні має базуватись на **ризик-орієнтованому підході**, але не є формалізованою процедурою в розумінні Регламенту.

Хоча формальна оцінка ризику не вимагається, підприємствам настійно рекомендується впроваджувати систему належної перевірки: після збору геоданих кожне поле має бути перевірене на предмет відсутності вирубки лісів через супутникові сервіси та офіційні джерела даних. Паралельно має проводитися верифікація законності виробництва, а саме аналіз усіх наданих документів на предмет їх автентичності, відповідності українському законодавству та підтвердження того, що виробник дійсно має право на використання відповідних земель та ведення сільськогосподарської діяльності, а також його діяльність відповідає чинному законодавству України.

Що вважається достатнім рівнем впевненості (*reasonable assurance*)⁵³?

Оператор або Трейдер може вважати ризик незначним (див. роз'яснення в Розділі 2 «Загальна характеристика Регламенту EUDR»), якщо він володіє перевіреною інформацією та доказами, щодо ланцюгів постачання сої та продуктів її переробки, які:

- підтверджують геолокаційні дані всіх земельних ділянок походження, враховуючи всі етапи на яких соя або продукти її переробки могли змішуватись;
- свідчать про відсутність знеліснення після 31.12.2020 (див. п. 2.1 даного документу);
- містять належне підтвердження законності виробництва (див. п. 6.4 даного документу);
- містять достатнє належне підтвердження простежуваності до конкретної земельної ділянки та відсутності неконтрольованого змішування з невідповідним або неперевіраним джерелом (див. Розділ 4 «Основні підходи до систем простежуваності, сумісні з Регламентом»);
- включають, за можливості, сертифікат відповідної міжнародної системи сертифікації (див. п. 2.3. та 6.1. даного документу).

Наявність чинного **сертифікату від акредитованого незалежного сертифікаційного органу**, а також **аудиторського звіту**, який охоплює:

- відповідність EUDR або доречним міжнародним стандартам,
- дотримання вимог законності, геолокаційної верифікації,

простежуваність до конкретного поля або полігону, де була вирощена соя. Це включає надання геолокаційних даних та підтвердження відсутності знеліснення на відповідних ділянках.

⁵³ У контексті Регламенту (ЄС) 2023/1115 (EUDR), поняття **reasonable assurance** (достатній рівень впевненості) має **центральне значення** для належної перевірки (Due Diligence System) — і прямо згадується в Статті 10(2). Для цілей використання в даному документі **достатній рівень впевненості «reasonable assurance»** — це документально підтверджене, об'єктивне обґрунтування, що продукція відповідає вимогам EUDR, навіть якщо повна формальна перевірка (due diligence) не є обов'язковою.

- фізична простежуваність поставок у межах відповідного сезону,

може розглядатися як підстава для визнання ризику незначним та уникнення дублювання перевірок. Однак Оператор повинен переконатися у:

- дійсності та валідності сертифікату для звітного періоду постачання,
- охопленні всього товару або продукції, що надходить від постачальника чи тільки його частину,
- відсутності репутаційних або правових порушень з боку незалежного сертифікаційного органу, який проводив аудит та видавав сертифікат відповідності.

У рамках розробки ризик-орієнтованої системи належної перевірки було проведено порівняльний аналіз міжнародних добровільних сертифікаційних схем⁵⁴, таких як **ISCC EU/PLUS**, **ISCC EUDR add-on**, **станданти органічного виробництва**, а також **Donau Soja** та **Europe Soya**. Ці схеми можуть бути частково використані компаніями для пом'якшення заходів перевірки постачальників в ланцюгах постачань та проведення категоризації за рівнем потенційного ризику постачальників сої та продуктів переробки в Україні, оскільки кожен охоплюють окремі елементи відповідності вимогам EUDR — зокрема, простежуваність, підтвердження відсутності знеліснення та законність виробництва. Водночас, такі сертифікати можуть слугувати лише допоміжним джерелом для формування достатнього рівня впевненості (reasonable assurance) щодо незначного ризику.

Визначення «складності відповідного ланцюга постачання» (див. Розділ 5 «Типи ланцюгів постачань сої за рівнями складності») є ключовим кроком для розуміння складності взаємозв'язків між постачальниками та етапами обігу продукції. Це дозволяє застосувати ризик-орієнтований підхід, категоризувати постачальників за рівнем потенційного ризику невідповідності та відповідно — адаптувати глибину перевірки для кожної категорії⁵⁵.

Логіка, яка лежить в основі цього критерію, полягає в тому, що простеження відповідних продуктів до країни виробництва та конкретних земельних ділянок, де були вирощені відповідні товари, може бути складнішим, якщо ланцюг постачання є комплексним. Це, своєю чергою, є фактором, який пов'язаний із більшим ризиком невідповідності. Непослідовність відповідної інформації та даних, а також труднощі з отриманням необхідної інформації на будь-якому етапі ланцюга постачання можуть збільшити ризик потрапляння товарів або продукції, що не відповідають вимогам. Головним аспектом є те, наскільки можливо простежити партію, до конкретних земельних ділянок, де вони були вироблені.

Складність ланцюга постачання зростає зі збільшенням кількості переробників і посередників між земельними ділянками в країні виробництва та Оператором або Трейдером. З іншого боку, процедура належної перевірки, як правило, є простішою у коротких ланцюгах постачання.

Специфіка належної перевірки для МСП

⁵⁴ Таблиця з порівняльним аналізом міжнародних добровільних схем сертифікації наведена у Додатку 4.

⁵⁵ Таблиця з запропонованим підходом щодо категоризації постачальників за рівнем ризику ланцюгів постачань та рекомендованих методів проведення належної перевірки наведена у Додатку 5.

Мікро, малі та середні підприємства, які діють у ланцюгу постачання як Оператори або Трейдери, мають **спрощені, але чітко визначені зобов'язання** відповідно до статей 4 і 5 Регламенту EUDR:

1. **МСП-оператори далі по ланцюгу постачання** (наприклад, переробники або експортери продукції, що вже пройшли належну перевірку):
 - не зобов'язані подавати нову заяву DDS на вже перевірену продукцію;
 - однак несуть юридичну відповідальність у разі порушення Регламенту;
 - повинні мати та зберігати унікальні номери заяв DDS, передавати їх далі в ланцюгу та на вимогу — компетентним органам;
 - повинні негайно повідомляти про будь-який виявлений ризик невідповідності.
2. **МСП-оператори, які мають справу з продуктами, що ще не пройшли належну перевірку:**
 - повинні провести повну процедуру належної перевірки і подати відповідну заяву;
 - після цього несуть відповідальність як звичайні Оператори.
3. **МСП-трейдери:**
 - зобов'язані забезпечити простежуваність: зберігати інформацію про постачальників, клієнтів, номери DDS і надавати її за запитом.
4. **Великі компанії не можуть вимагати від МСП подавати DDS**, якщо ті діють у межах своїх спрощених зобов'язань (Статті 4(8) і 5(3) EUDR). Проте, МСП можуть **добровільно подати заяву DDS**, і тоді беруть на себе повну відповідальність за її зміст.

Отже, МСП мають знижену адміністративну та технічну відповідальність у системі DDS, однак не звільняються від обов'язку **гарантувати простежуваність і повідомляти про ризики невідповідності**, що робить їх активним учасником системи відповідності EUDR.

Умови, за яких належна комплексна перевірка не здійснюється

Належна комплексна перевірка не здійснюється при розміщенні продукції (її частини), лише за умови якщо така продукція чи товар вже підлягали належній комплексній перевірці та була зареєстрована належним чином декларація належної обачності (DDS) в інформаційній системі ЄК TRACES (див. п. 6.2.4. даного документу).

Продукти з множинним походженням

Оператори та Трейдери (які не є МСП), повинні забезпечити правильність інформації про простежуваність, яку вони надають, незалежно від довжини або складності їхніх ланцюгів постачання. Інформація про простежуваність може накопичуватися вздовж ланцюгів постачання. Наприклад, заява DDS на велику партію сої, яка була закуплена з кількох сотень ділянок землі з кількох країн, повинна включати всі відповідні країни виробництва та інформацію про геолокаційні дані для кожної окремої ділянки землі з усіх країн, які були частиною цієї партії.

Підходи до звітування простежуваності кожної партії та ланцюга постачань

З комплексного аналізу Регламенту, Додатку та FAQ можемо виділити два види простежуваності:

- 1) Простежуваність кожного товару, продукту до земельної ділянки на якій його було вироблено;
- 2) Простежуваність ланцюга постачання.

Регламент встановлює чіткий обов'язок для Операторів та Трейдерів щодо збору географічних координат усіх земельних ділянок, на яких були вирощені або вироблені відповідні товари. Дивіться детальний опис вимог у Розділі 3 «Вимоги до збору геолокаційних даних щодо земельних ділянок» та п. 6.3.1 даного документу.

Для виконання цього обов'язку Оператор чи Трейдер може:

- або самостійно зібрати геолокаційні дані;
- або покладатися на попередні DDS від своїх Операторів вище по ланцюгу постачань — за умови, що зберігає відповідальність за достовірність і повноту інформації.

Змішування соєвих бобів з невідповідними та/або невідомого походження соєвими бобами забороняється. Особлива увага приділяється сипучим, які надходять із великої кількості земельних ділянок. У разі, якщо буде встановлено, що хоча б одна з цих ділянок піддалася вирубці лісу, — вся партія товару буде визнана невідповідною.

Важливо: Продукція, щодо якої не зібрано та не подано геолокаційні дані як частину заяви про належну перевірку (DDS), не може бути розміщена на ринку ЄС.

У контексті дотримання вимог простежуваності відповідно до EUDR Оператори можуть подавати геолокаційні дані більшої кількості земельних ділянок, ніж фактично залучено у виробництві товару, лише у виняткових випадках, більш детально дивіться в п. 6.2.1. та 6.2.2. даного документу.

Європейська Комісія зазначає, що під простежуваністю ланцюга постачання слід розуміти інформацію, документи та дані, які Оператори та Трейдери, зобов'язані збирати, перевіряти і зберігати протягом 5 років для підтвердження відповідності Регламенту, більш детально дивіться в п. 6.3. даного документу.

Оператори та Трейдери зобов'язані передавати далі по ланцюгу постачання⁵⁶ — іншим Операторам та Трейдерам — усю необхідну інформацію, яка підтверджує, що належна перевірка була проведена і що ризик відсутній, або є незначним. В свою чергу, Оператори та Трейдери, що знаходяться нижче у ланцюгу постачання і отримують таку інформацію, можуть ґрунтувати власну належну перевірку на отриманих даних.

Незалежно від довжини чи складності ланцюгів постачання, Оператори та Трейдери зобов'язані забезпечити достовірність інформації щодо простежуваності, яку вони подають

⁵⁶ Оператори далі по ланцюгу постачання - це ті, хто або перетворює продукт, зазначений у Додатку I (який вже підлягав належній перевірці), на інший продукт, зазначений у Додатку I, або експортує продукт, зазначений у Додатку I (який вже підлягав належній перевірці).

компетентним органам держав-членів ЄС через заяву про належну перевірку у Інформаційній системі TRACES. Але при цьому вони не повинні дублювати всю роботу з належної перевірки, яку вже виконали їхні постачальники. Замість цього вони можуть:

- зібрати номери заяв про належну перевірку (DDS) від своїх Операторів та Трейдерів вище по ланцюгу постачань;
- переконатися, що ці заяви зареєстровані в Інформаційній Системі ЄК TRACES та покривають всю отриману продукцію від постачальників;
- включити номери всіх заяв у власні заяви про належну перевірку (DDS).

Тобто компанії, мають можливість оптимізувати процедури EUDR шляхом повторного використання раніше поданих заяв про належну перевірку від своїх постачальників (див. п. 6.3.2. даного документу). Важливо зазначити, що це право поширюється лише на ті частини продукції, які вже пройшли повну перевірку - якщо до партії додаються нові компоненти або соя з нових джерел, для них необхідно провести окрему належну перевірку.

6.2. Документообіг та система контролю якості інформації

Всі учасники ланцюга зобов'язані впровадити надійні системи документообігу та внутрішнього контролю, які забезпечують збереження інформації протягом мінімум 5 років та дозволяють швидко надати будь-які документи на вимогу Оператора або контролюючих органів. Критично важливим є впровадження процедур верифікації отриманої інформації: мають систематично перевіряти достовірність наданих виробниками сої геоданих через незалежні джерела, аналізувати правові документи на предмет їх чинності та відповідності, а також проводити вибіркові перевірки постачальників для підтвердження їх надійності. Система належної перевірки має передбачати суворий облік надходження товарів і продукції з обов'язковою перевіркою кожної партії перед її включенням до виробничого процесу. Система має включати "червоні прапорці" - процедури зупинки використання сировини у випадку виявлення невідповідностей, сумнівних документів або неможливості підтвердити походження. Точки змішування мають бути ідентифіковані, як «критичні точки» контролю систем простежуваності. Також рекомендований до застосування підхід «раннього моніторингу» постачальника, який має здійснюватися безпосередньо перед прийняттям рішення про укладання контракту закупівлі.

Під час здійснення такої оцінки Оператор, Трейдер як правило, повинен перевірити:

- оцінити зміст і надійність зібраних документів;
- розуміти взаємозв'язки між різними документами;
- зрозуміти чи узгоджуються документи між собою та з іншою наявною інформацією;
- чітко визначити, що саме підтверджує кожен документ;
- встановити на якій системі контролю (наприклад, контроль з боку державних органів, незалежний аудит тощо) ґрунтується документ;
- оцінити достовірність і чинність документів, тобто ймовірність їх підробки або незаконного походження.

6.2.1. Практичні кроки для впровадження системи моніторингу та контролю

Для успішного використання переваг статусу низького ризику українські підприємства мають впровадити комплексну систему моніторингу та контролю: цифровізацію процесів збору

геолокаційної інформації з використанням GPS-приладів та супутникових карт, створення процедур автоматичної перевірки кожного поля через сервіси віддаленого супутникового моніторингу лісів, а також регулярний аналіз отриманих від постачальників документів на предмет їх актуальності та відповідності законодавству.

Важливо встановити багаторівневу систему контролю: первинну перевірку на рівні збору інформації, вторинну верифікацію при обробці документів та фінальну перевірку перед експортом, з обов'язковим документуванням всіх етапів контролю та виявлених невідповідностей⁵⁷.

Підприємства мають створити процедури реагування на "обґрунтовані занепокоєння" з боку європейських органів, включаючи можливість швидкого надання додаткових доказів відповідності та проведення незалежного аудиту проблемних ділянок або постачальників. Слід також розробити план дій на випадок тимчасової втрати переваг спрощеної процедури, включаючи готовність до проведення повноцінної оцінки ризиків та впровадження заходів пом'якшення відповідно до стандартних вимог Регламенту EUDR (відповідно до Статей 10 та 11).

Систему належної перевірки слід переглядати не рідше одного разу на рік, щоб переконатися, що відповідальні особи дотримуються встановлених процедур, процеси є ефективними, а необхідний результат досягається, оновлювати у разі появи нових ризиків та зберігати записи про зміни щонайменше 5 років.

Перегляд може проводитися уповноваженою особою в межах організації Оператора (яка повинна бути незалежною від тих, хто виконує самі процедури) або зовнішнім органом. Перегляд має виявляти будь-які слабкі місця чи недоліки, а керівництво компанії повинно встановлювати терміни їх усунення. Перегляд має оцінювати наявність і ефективність процедур, а також підтверджувати, що вони реально призводять до виключення ризику невідповідності. Належною практикою є документування як самих кроків, здійснених під час перегляду, так і результатів, отриманих у його процесі.

Хоча Регламент EUDR прямо не зобов'язує призначати окрему особу для управління системою належної перевірки, Статті 8 та 12(2) передбачають, що в компанії мають бути визначені відповідальні за виконання процедур.

Інформація, включаючи документи та дані, може збиратися у паперовому або електронному вигляді та може бути передана іншими засобами поза системою. Сторони можуть вільно організовувати обмін даними у спосіб, який відповідає потребам, відповідно до чинного законодавства ЄС та національного законодавства.

6.2.2. Окремо щодо заяви про належну перевірку (DDS - Due Diligence Statement)

DDS (заява про належну перевірку) — це офіційний електронний запис в Інформаційній системі ЄС, яким Оператор підтверджує, що провів належну перевірку відповідно до вимог EUDR та встановив відсутність ризику або наявність лише незначного ризику невідповідності. Зміст та перелік Підтверджувальних документів про належну комплексну перевірку заяви про

⁵⁷ Матриця процесів та розподілу ролей для EUDR-сумісної комплексної системи моніторингу наведена у Додатку 6.

належну перевірку міститься у Додатку II РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023⁵⁸.

Ключові аспекти:

- **Подання DDS** є обов'язковим для всіх Операторів та Трейдерів, крім випадків, передбачених спрощеною процедурою для МСП (Стаття 4(8) EUDR).
- **Форма подання** — виключно через електронну платформу ЄК (інтегрована в платформу **TRACES NT**⁵⁹) до моменту розміщення продукції на ринку або експорту.
- **Вміст** включає: геолокаційні дані, підтвердження проведення перевірки законності виробництва, а також ідентифікаційні дані постачальників і покупців.
- **Відповідальність** за точність і повноту даних у DDS несе Оператор, який її подає.
- **Зберігання** — копія та всі пов'язані документи повинні зберігатися не менше 5 років.

DDS є ключовим елементом демонстрації відповідності EUDR і може бути запитана компетентними органами ЄС у рамках перевірок чи розслідувань.

Заява про належну перевірку може охоплювати кілька фізичних партій/відвантажень кількох різних відповідних продуктів. У таких ситуаціях Оператор має підтвердити, що було проведено належну перевірку для всіх відповідних продуктів, призначених для розміщення на ринку ЄС. Заява про належну перевірку повинна охоплювати товари, які вже були вироблені, тобто вирощені, зібрані, отримані з відповідних земельних ділянок або вирощені на них.

Кількість продукції, заявлена у заяві про належну перевірку, повинна відповідати кількості, яка була предметом перевірки Оператором та призначена для розміщення на ринку ЄС. Якщо кількість, заявлена в DDS, не була повністю введена в обіг, Оператор повинен вести відповідні записи, що пояснюють різницю між заявленою та фактичною кількістю, введеною в обіг. Якщо заява про належну перевірку охоплює кілька партій/відвантажень, ця додаткова складність може збільшити ризик невідповідності.

Внесення змін до поданої заяви про належну перевірку (DDS) можливе протягом 72 годин після того, як інформаційна система присвоює користувачеві унікальний *референсний номер* про належну перевірку. Відкликання або внесення змін неможливе, якщо унікальний *референсний номер* вже був використаний у митній декларації, на який є посилання в іншій DDS.

6.2.3. Окремо щодо електронної платформи Європейської Комісії

Електронна **Інформаційна система (Information System, IS)** Європейської Комісії є офіційним IT-інструментом для подання та зберігання **заяв про належну перевірку (DDS)**, які Оператори та Трейдери зобов'язані оформлювати для виконання вимог EUDR. Через цю систему здійснюється введення геолокаційних даних, підтвердження законності походження, результатів оцінки ризику та іншої обов'язкової інформації згідно зі Статтею 9 Регламенту.

Платформа забезпечує:

⁵⁸ Неофіційний переклад наведений у Додатку 3.

⁵⁹ Traces NT – це офіційна система ЄС для подання заяв про належну перевірку (DDS) відповідно до Регламенту ЄС про вирубку лісів (EUDR).

- електронне подання DDS перед розміщенням продукції на ринку ЄС або її експортом;
- автоматичне присвоєння унікального референтного номера DDS, який використовується в подальших етапах ланцюга постачання;
- зберігання заяв та супровідних документів у безпечному середовищі;
- доступ компетентних органів ЄС до даних для проведення перевірок.

Інформаційна система інтегрована з **Єдиним вікном ЄС для митних процедур (EU SWE-C)**. Це дає змогу обмінюватися даними між національними митними ІТ-системами та немитними системами у режимі реального часу. Центральний компонент цієї інтеграції — **EU CSW-CERTEX** — забезпечує автоматичну перевірку DDS під час митного оформлення та передачу даних компетентним органам, що здійснюють контроль у сфері охорони довкілля.

Інформаційна система (IS) для подання заяв про належну перевірку (DDS) технічно працює всередині вже існуючої цифрової платформи ЄС **TRACES NT** (Trade Control and Expert System New Technology). Це багатомовна онлайн-система Єврокомісії, яка використовується для оформлення, відстеження та контролю переміщення товарів, тварин, рослин і продуктів у межах ЄС та при імпорті з третіх країн.

У контексті EUDR це означає:

- Оператори та Трейдери використовують **той самий акаунт і кабінет TRACES NT**, щоб подавати DDS;
- DDS-модуль — це новий функціональний блок усередині TRACES NT, розроблений під вимоги Статті 33 EUDR;
- система одразу пов'язана з іншими інструментами контролю, наприклад з митними перевірками через **EU CSW-CERTEX**;
- немає окремого «нового сайту» для EUDR — усе відбувається через вже знайому бізнесу платформу.

Для українських виробників і експортерів сої, які мають економічне резиденство ЄС та/або відповідають статусу Оператора, це означає, що **всі DDS мають бути подані виключно через електронну платформу TRACES NT**, а номер DDS стане обов'язковим реквізитом для митної декларації при експорті.

6.3. Як слід декларувати місце вирощування сої

6.3.1. Вимоги щодо декларування геолокаційних даних за EUDR для місць вирощування сої

Обов'язковість координат ділянки: Регламент вимагає від Операторів, що виводять продукцію на ринок ЄС, зібрати *географічні координати усіх ділянок землі*, на яких була вирощена соя. Ця вимога простежуваності до рівня ділянки запроваджена для підтвердження, що на конкретному місці виробництва **не було здійснено знеліснення після контрольної дати** (після 31 грудня 2020 року).

В рамках системи EUDR **кожна релевантна партія товару потребує окремої належної перевірки і заяви DDS**, навіть якщо сировина походить з вже відомої ділянки. Регламент прямо зазначає, що геолокаційна інформація прив'язана до конкретної партії/продукту, тому Оператор має **вносити або посилається на ці координати щоразу**, коли збирається розміщувати продукцію на ринок або експортувати. Отже, якщо ділянка використовується

повторно **координати все одно потрібно подати у новій DDS** для цієї партії. Звичайно, повторна перевірка *спрощується* для Оператора: якщо всі дані про ділянку вже зібрані, ризики оцінені як незначні і умови не змінилися, Оператор **може скопіювати ці дані** в нову заяву. Проте сам факт подання DDS щоразу є обов'язковим, інакше партія не допускатиметься на ринок. Детально дивіться Розділ 3 «Вимоги до збору геолокаційних даних щодо земельних ділянок» даного документу.

Декларування з «надлишком» геолокацій для української сої: Декларування з «надлишком» дозволяється виключно за специфічних обставин, коли повністю простежувана українська соя змішується під час зберігання, транспортування або переробки, але при цьому не контактує з продукцією невідповідного, невідомого походження або з країн високого ризику. Цей підхід особливо актуальний для великих Агро компаній та переробних підприємств, які працюють з соєю з численних українських ферм та не можуть технологічно відстежити точне походження кожної тонни у змішаній партії. Критично важливо розуміти, що вибір декларування з надлишком накладає на Оператора повну відповідальність за відповідність EUDR всіх декларованих земельних ділянок - якщо хоча б одна з них виявиться проблемною (наприклад, через порушення природоохоронного законодавства), вся заява стане невідповідною. Водночас регіональне або загальнодержавне декларування категорично заборонене, оскільки робить неможливим проведення якісної належної перевірки та ускладнює контрольні функції європейських регуляторів.

Виробник сої маючи *кількість полів*, що приймають участь у сівозміні, може обрати один із двох наступних підходів:

- **Подавати координати фактичного поля або групи полів на кожну партію.** У такому разі для кожної поставки виробник сої подає геолокаційні дані з конкретних полів на яких була вирощена саме соя в поточному році, для створення DDS. Це забезпечує максимальну точність та мінімізує охоплення територій. Геолокаційні дані можуть подаватись як на окремі поля, якщо соя відвантажувалась безпосередньо з поля та не відбувалось змішування з соєю з інших полів, або може подавати з усіх полів, на яких була вирощена соя в поточному сезоні, у випадку, коли після збору врожаю відбулось змішування на складі агро виробника.
- **Декларувати “із запасом” усі поля господарства.** Регламент дозволяє вказати в DDS *кілька ділянок наперед*, навіть якщо товар походить лише з частини з них. Така «декларація із надлишком» може застосовуватися на випадок сівозміни для всього земельного банку. Оператор тоді включає **всі поля** в одну заяву DDS, беручи на себе відповідальність за їх відповідність вимогам.

Внесення координат в DDS: Геолокаційні дані подаються через інформаційну систему ЄК TRACES. У формі DDS має бути зазначена країна виробництва, опис товару та координати кожної ділянки. TRACES дозволяє завантажити файл із геолокаційними даними або вручну ввести/намалювати координати на карті. Також вводиться додаткові атрибути, такі як **дата або період виробництва** (для рослинної продукції – приблизна дата збору врожаю або сезон). Після подання DDS система присвоює унікальний *референсний номер* і токен, які потім треба зазначити в митній декларації імпорту – без цього вантаж не випустять у вільний обіг. Важливо розуміти, що TRACES **не автоматично перевіряє** вашу ділянку на карті, але компетентні органи отримують ці координати і можуть в подальшому звірити їх з супутниковими даними.

TRACES та повторне використання даних: На практиці система TRACES не зберігає автоматично шаблони або часто вживані координати, але пропонує інструменти для спрощення повторних подань. Зокрема, функція “Copy as new” («скопіювати як нову») дозволяє дублювати вже подану DDS для створення нової – можна скопіювати попередню заяву, а потім відкоригувати у ній тільки змінені поля (наприклад, змінити дату виробництва чи обсяг партії), у випадку наявності таких змін. При цьому усі координати відомих ділянок автоматично переносяться у нову заяву, що зручно при повторних поставках з тих самих угідь. Додатково, доступна опція імпорту даних про місце виробництва з файлу, що дозволяє швидко завантажити геокоординати без ручного введення. Таким чином, **якщо ділянка вже відома і раніше декларувалась**, не потрібно вводити її координати з нуля щоразу – достатньо скористатись дублікатом DDS чи імпортом даних, оновивши іншу інформацію.

Відображення у TRACES: Після подання DDS у TRACES координати ділянки стають частиною запису в *EU EUDR Information System*. Компетентні органи держав-членів зможуть переглядати ці дані (в тому числі візуалізувати ділянку на карті) для оцінки ризиків. Для Оператора ж TRACES надає підтвердження про успішне подання та дозволяє відстежувати статус DDS. У разі декларування «з надлишком» особливих позначок у TRACES немає – ви побачите список зазначених координат, так само як для будь-якої іншої партії. Якщо ви задекларували «з надлишком» кілька полів, всі вони будуть перелічені в заяві. Варто подбати, щоб опис партії/товару дозволяв зрозуміти, що координати охоплюють, наприклад, *всі поля*, а фактичне виробництво відбулося на одній з ділянок – це допоможе при перевірці.

Право обмежити доступ до даних геолокації у TRACES: Оператори, Трейдери, що діють на вищих рівнях ланцюга постачання, матимуть можливість самостійно вирішувати, чи буде геолокаційна інформація, зазначена у їхніх DDS, доступною та видимою для Операторів і Трейдерів, що діють нижче за ланцюгом, через посилання на відповідні DDS в Інформаційній системі. Однак, навіть якщо геолокація не буде відображатися у профілі Оператора або Трейдера нижче по ланцюгу, вона все одно вважається включеною до їхньої DDS оскільки посилання на DDS попереднього постачальника міститься у власній заяві про належну обачність.

6.3.2. Як слід декларувати місце виробництва змішаних товарів (соя та продукти переробки)

Декларування всіх місць виробництва товарів створює виклик для «змішаних» товарів – тобто партій продукції, що складаються з сировини від кількох виробників або ділянок землі. В такому випадку Оператор зобов'язаний задекларувати місця виробництва (геолокацію) усієї сої або продуктів з сої, які потенційно могли увійти до партії, що поставляється на ринок ЄС. Це стосується випадків, коли відбувається фізичне змішування сировини у силосах чи складах або в процесі переробки.

Практично це означає, що якщо продукція від різних постачальників змішується в одному сховищі, декларація місця виробництва повинна охоплювати усі ділянки, з яких походить соя, що потрапила у це сховище. Якщо сховище або силос повністю спорожнюється перед формуванням партії, тоді має бути задекларовано всі місця виробництва, з яких надійшла соя з моменту останнього очищення сховища. У такий спосіб кожна партія зв'язується з певним набором ділянок, і всі вони відомі та перевірені.

Приклад: коли на елеваторі силос повністю спорожнюється

Українська Агро компанія має елеватор на якому розміщено 4 силоси по 2 500 тонн кожний (1, 2, 3, 4), загальною місткістю 10 000 тонн сої. Протягом сезону компанія завозила соєві боби з трьох різних регіонів України:

- 5 000 тонн з Полтавської області (ферми А, В, С) – розмістила в силоси 1 та 3
- 2 500 тонн з Вінницької області (ферми D, E) – розмістила в силос 2
- 2 500 тонн з Черкаської області (ферма F) – розмістила в силос 4

У першому випадку Агро компанія застосовувала Партійну систему простежуваності та завантажувала соєві боби з урахуванням партійного обліку по кожному силосу зберігання. В такому випадку, при відвантаженні 2 000 тонн сої за контрактами до ЄС Агро компанія повинна декларувати геокоординати всіх полів, з яких була отримана соя, фермерів А, В, С (якщо відвантаження відбулося з 1 або 3 силосів), або фермерів D, E (якщо відвантажувалась партія з 2 силосу) та фермера F (якщо відвантажувався 4 силос). У випадку, якщо партія формувалась з соєвих бобів із декількох силосів (наприклад залишок силосу 2 та решту з силосу 4), тобі повинні бути задекларовані геокоординати всіх полів, з яких була отримана соя, фермерів D, E та F.

У другому випадку Агро компанія застосувала Кластерну або Змішану систему простежуваності і не застосовувала партійний облік по кожному силосу зберігання. В такому випадку, при відвантаженні 2 000 тонн сої за контрактами до ЄС Агро компанія повинна декларувати геокоординати всіх полів, з яких була отримана соя, всіх шести ферм (А, В, С, D, E, F), оскільки соя з усіх цих ділянок потенційно може бути включена до експортної партії. На всі подальші відвантаження будь-якого розміру партій на країни ЄС діє той самий підхід.

Однак часто у реальному виробництві ємності для зберігання не розвантажуються на 100% регулярно (наприклад, соєві боби чи олія постійно завантажуються і відвантажуються частинами). Для таких випадків Європейська Комісія пропонує діяти за принципом "200%". Оператор має задекларувати місця виробництва всієї сировини, що надходила до сховища протягом певного періоду, обсяг якого становить щонайменше 200% від місткості цього сховища⁶⁰. Інакше кажучи, якщо силос працює за принципом «першого надходження – першого відвантаження» (FIFO)⁶¹, то при частковому відвантаженні товару зі сховища потрібно вказати геолокаційні дані щонайменше удвічі більшого обсягу продукції, ніж фактично зберігалось у звітному періоді в даному сховищі. Такий "надлишковий" підхід гарантує, що охоплено всі потенційні джерела товару, які могли змішатися в партії, і жодна неврахована ділянка не залишається «поза увагою».

Приклад: Олійноекстракційний завод - сезонний цикл роботи

Український олійноекстракційний завод має місткість силосів 12 000 тонн та працює з технічною перервою влітку. Виробничі сховища зберігання соєвих бобів протягом сезону завжди завантажені сировиною для переробки. Завод застосував Кластерну або Змішану систему простежуваності, партійний облік за кожним конкретним силосом не ведеться.

Сценарій 1: Початок сезону після літньої перерви

1 вересня: Завод запрацював після технічного обслуговування, силоси повністю порожні та очікують сировину (соєві боби) нового сезону.

Закупівлі сої:

- 20-30 вересня: 4 000 тонн з ферм Полтавської області (ферми А, В, С, D)

⁶⁰ Часті запитання щодо впровадження Регламенту ЄС про вирубку лісів (FAQ), версія 4 – квітень 2025 р., Розділ 1, питання 1.17. Як слід декларувати місце виробництва змішаних товарів? (How should the place of production of mixed goods be declared?)

⁶¹ Принцип "першого надходження – першого відбору" (FIFO, від англ. First In – First Out) – це логістичний і обліковий підхід, при якому продукція, яка першою надійшла на склад або в ємність, також першою відбирається для використання чи продажу.

- 1-15 жовтня: 5 000 тонн з ферм Сумської області (ферми E, F, G, H, I)
- 16-25 жовтня: 3 000 тонн з ферм Харківської області (ферми J, K, L)

Загальні надходження з початку сезону: 12 000 тонн (100% місткості силосів) від 12 фермерів.

Перше відвантаження 30 жовтня:

- 300 тонн соєвої олії до Німеччини
- 1 200 тонн соєвого шроту до Польщі

Декларування для першого відвантаження: В такому випадку, при відвантаженні 300 тонн соєвої олії та 1 200 тонн соєвого шроту за контрактами до ЄС завод повинен декларувати геокоординати всіх полів, з яких була отримана соя, **всіх 12 ферм (A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L)**, оскільки силоси були повністю порожні на початку сезону, і вся соя, що надійшла з 20 вересня, потенційно в процесі переробки може бути включена до експортної партії.

Сценарій 2: Безперервне виробництво та застосування правила FIFO 200%

Продовження роботи переробного заводу з листопада по грудень.

Додаткові закупівлі:

- 1-15 листопада: 6 000 тонн з ферм Вінницької області (ферми M, N, O, P)
- 16-30 листопада: 4 000 тонн з ферм Київської області (ферми Q, R, S)
- 1-20 грудня: 6 000 тонн з ферм Черкаської області (ферми T, U, V, W)

Загальні надходження з початку сезону: 28 000 тонн (перевищує місткість силосів у 2,33 рази) від 23 фермерів.

Відвантаження 25 грудня:

- 800 тонн соєвої олії до Італії
- 3 000 тонн соєвого шроту до Нідерландів

Правильне декларування за правилом FIFO 200%: В такому випадку, завод маючи загальну місткість силосів 12 000 тонн, для застосування принципу 200% при відвантаженні 800 тонн соєвої олії та 3 000 тонн соєвого шроту за контрактами до ЄС повинен декларувати геокоординати всіх полів, з яких надійшла соя в обсязі **останніх 24 000 тонн** (200% місткості). Тобто застосовуючи також принцип «першого надходження – першого відвантаження» (FIFO), декларуватися має походження сої з полів від фермерів які останніми поставили соєві боби на переробку, а саме: фермери T, U, V, W (6 000 тонн), Q, R, S (4 000 тонн), M, N, O, P (6 000 тонн), J, K, L (3 000 тонн) та E, F, G, H, I (5 000 тонн). **В результаті** декларуються геоолокації **19 ферм** замість усіх 23, що забезпечує дотримання правила 200%.

Практичний висновок: На початку сезону декларуються всі джерела з моменту останнього спорожнення силосів, а при безперервному виробництві застосовується правило FIFO 200% для оптимізації кількості декларованих геоолокацій при збереженні повної простежуваності.

Принцип “200%” застосовується до будь-яких безперервних процесів змішування – чи то силоси з соєвими бобами, резервуари з олією чи склади для зберігання шроту та інших продуктів переробки, де товари змішуються від різних постачальників. Використовуючи цей принцип, Оператор включає до своєї заяви всі ці ділянки виробництва, навіть якщо частина з них могла фактично не ввійти саме в цю окрему партію, аби виконати вимогу повної прозорості походження.

Заборонені практики

Важливо, що **декларувати місця виробництва лише в обсязі, рівному кількості партії товару, який експортується, у випадку коли ємності для зберігання не розвантажуються на 100% регулярно, не дозволяється** – це порушило б вимогу, оскільки частина товару залишилася б без ідентифікації походження.

6.4. Збір інформації, даних і документів, необхідних для виконання вимог

Оператор має забезпечити збір інформації, який відображає фізичний рух сировини по всьому ланцюгу постачання. Ключовою вимогою на цьому етапі є отримання географічних координат ділянок землі, збір відповідної інформації та зазначення всіх цих даних у заяві про належну обачність (DDS). Якщо Оператор не може зібрати необхідну інформацію, він повинен утриматися від розміщення на ринку ЄС або експорту відповідного продукту. Невиконання цього призведе до порушення Регламенту, що може спричинити санкції.

Обов'язок збирати документи або іншу інформацію залежить від різних регуляторних режимів країн, оскільки не всі вони вимагають видачі конкретної документації. Тому цей обов'язок слід розуміти як такий, що включає, у разі застосовності:

- Офіційні документи, видані органами державної влади України, наприклад спеціальні дозволи;
- Документи, що підтверджують договірні зобов'язання, зокрема контракти та угоди з корінними народами або місцевими громадами;
- Додаткова інформація, надана публічними та приватними схемами сертифікації, перевіреними незалежною третьою стороною;
- Судові рішення;
- Оцінки впливу, плани управління, звіти екологічного аудиту.

Додатково можуть бути корисними такі документи:

- Документи, що відображають політики компанії та кодекси поведінки;
- Добровільна самодекларація виробників відповідних товарів, у якій виробник заявляє, що продукція була вироблена відповідно до законодавства країни виробництва;
- Угоди про соціальну відповідальність між приватними суб'єктами та правовласниками;
- Спеціальні звіти щодо прав на володіння та користування, а також заявлених конфліктів.

Одним із важливих питань є дотримання вимог законодавства країни-походження в частині права користування землею. Мова йде про дотримання законодавства щодо ведення господарської діяльності або управління земельними ділянками. Європейська Комісія додатково роз'яснює, що відсутність правовстановлюючих документів на земельну ділянку, де вироблено товар, не перешкоджає його розміщенню на ринку ЄС, за умови, що таке використання відповідає законодавству країни-виробництва. Якщо виробник сої не є прямим постачальником Оператора (або не є Оператором самостійно), достатнім підтвердженням вважається надання геолокації ділянки. Водночас Оператори зобов'язані перевірити відсутність ризиків незаконного використання земель.

Що стосується природоохоронного законодавства для українських виробників сої важливо розуміти, що EUDR не вимагає підтвердження дотримання всього масиву природоохоронного законодавства України. Регламент зосереджується виключно на тих правових нормах, які мають прямий причинно-наслідковий зв'язок із запобіганням вирубці та деградації лісів. Це означає, що релевантними є лише закони про природоохоронні території, охорону біорізноманіття, захист червонокнижних видів та освоєння земель, якщо їх порушення може призвести до втрати лісових екосистем. Українські виробники сої мають суттєву перевагу, оскільки основні регіони вирощування сої розташовані на традиційних сільськогосподарських землях, які історично не були покриті лісами. Водночас необхідно особливу увагу приділити ділянкам поблизу лісових масивів, заповідників або в екологічно чутливих зонах.

Вважаємо доцільним також зауважити, що при проведенні аналізу документів також слід звертати увагу на дотримання вимог щодо на Смарагдової мережі. Мережа має мету зберегти види та екосистеми, які були визнані рідкісними на рівні всієї Європи. Їхній перелік доступний у Резолюціях 4 та 6 Бернської конвенції. Незважаючи на те, що в Україні відсутнє законодавство, яке б визначало правовий режим захисту та використання територій Смарагдової мережі, в рамках ратифікованих угод та міжнародних зобов'язань українським виробникам сої варто враховувати обмеження у використанні територій Смарагдової мережі.

Перевірка дотримання трудового законодавства не стосується всіх працівників, залучених до виробничого процесу, а лише тих, чия діяльність безпосередньо пов'язана з територією виробництва — тобто, з конкретною земельною ділянкою, на якій вирощується або виготовляється відповідна продукція, включаючи права корінних народів та місцевих громад. Така перевірка здійснюється виключно в контексті встановлення відповідності продукції вимогам Регламенту щодо законності походження.

Збір інформації, даних і документів, необхідних для виконання вимог, викладених у Статті 9 Регламенту включає⁶²:

- a) опис продукції: торгова назва, тип, перелік продукції та товарів, які в ній містяться (застосовується для змішаних продуктів)
- **Торгова назва** товарів (продукції) визначається відповідно до специфікації та кодів УКТ ЗЕД.
- Для того, щоб визначити **перелік товарів**, які містяться в продукції, необхідно користуватися Технічними умовами за якими виготовлялася ця продукція, ДСТУ, Регламенти виробництва, технологічні картки виготовлення тощо. Залежно від виду продукції та технологічного процесу її виготовлення можуть складатися різні внутрішньо-облікові, складські документи, які підтверджують дотримання вимог ТУ та ДСТУ при виробництві.
- b) кількість продукції: кілограми маси Нетто, об'єм, кількість одиниць (відповідно до коду Гармонізованої системи);
- c) країна виробництва продукції (за необхідністю, у випадку, якщо частина товару чи продукту має не українське походження);
- d) Згідно законодавства України документами, що підтверджують країну походження соєвих бобів може підтверджуватися **сертифікатом походження загальної форми**;
- e) геолокацію всіх земельних ділянок, з яких походить соя;

⁶² Рекомендований перелік документів, при проведенні оцінки відповідності до критерію законності виробництва наведений у Додатку 7 даного документу.

- Вимоги щодо збору, форми, технічних параметрів, тощо наведені в Розділі 3 даного документу «Вимоги до збору геолокаційних даних щодо земельних ділянок».
- f) дата або діапазон часу виробництва товару, продукції, її частини;
- Дата або діапазон часу виробництва сої та продуктів її переробки може фіксуватися в первинних документах з обліку збирання врожаю та переміщення готової продукції на складі, накладними внутрішньогосподарського призначення, що може додатково також підтверджуватись документами, поданими виробником до Державної статистичної служби України.
- g) назва (ім'я), поштова адреса, електронна пошта відповідальної особи постачальника;
- h) назва (ім'я), поштова адреса, електронна пошта відповідальної особи Оператора чи Трейдера;
- i) належна переконлива та перевірена інформація про те, що виробництво соєвих бобів не призвело до знеліснення, наприклад:
 - Супутниковий моніторинг лісів (надається у вигляді паперових або електронних звітів);
 - Відповіді компетентних органів (наприклад Держлісагенство)⁶³.
- j) належна переконлива та перевірена інформація про те, що соєві боби та продукти переробки були вироблені згідно з відповідним законодавством країни виробництва, а саме:
 - **права землекористування** (підтвердженням права землекористування буде: витяг з реєстру прав на нерухоме майно або витяг з ДЗК для підтвердження права власності, постійного користування, оренди. Щодо земельних ділянок, які не мають кадастрових номерів, належним доказом може бути Державний акт на право власності, постійного користування, довічного усадкування.
 - **охорони довкілля** (в залежності від виду та типу виробництва) можуть бути: акти про результати перевірок підприємства контролюючими органами з питань екологічної безпеки, приписи органів державного та громадського екологічного контролю та докази усунення порушення, форми державної статистичної звітності з питань екологічної безпеки; договори на розміщення та знешкодження відходів; дозвіл на розміщення відходів та проект лімітів на утворення та розміщення відходів; проведення оцінки впливу на довкілля, план збереження біорізноманіття, тощо.
 - **прав третіх осіб**: може надаватися гарантійний лист у довільній формі або може бути застереженням в договорі між товаровиробником та Оператором.
 - **трудові права**: відсутність порушення трудових прав може підтвердитися довільним гарантійним листом товаровиробника. Тут також можемо припустити, що відсутність порушення трудових прав з боку товаровиробника може бути оформлена у вигляді відповідного застереження в договорі між товаровиробником та Оператором.
 - **права людини, захищені міжнародним правом**: відсутність порушення прав людини може підтвердитися довільним гарантійним листом товаровиробника та відповідним застереженням в умовах договору між товаровиробником та Оператором.
 - **принципу вільної, попередньої та інформованої згоди (FPIC), також як викладено в Декларації ООН про права корінних народів** (Відповідно до частини 2 Статті 1 Закону України «Про корінні народи України» корінними народами України, які сформувались на території Кримського півострову, є кримські татари, караїми, кримчаки. Звертаємо увагу, що відповідно до Наказу Мінреінтеграції №309 від 22.12.2022 «Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією» вся територія АР Крим тимчасово окупована з

⁶³ Важливо враховувати, що відповіді на запити компетентних органів вважаються додатковими і не можуть слугувати основною переконливою інформацією, якщо вони не обґрунтовуються належно проведеним аудитом лісових угідь та супутниковим моніторингом.

20.02.2014 року. Відповідно до Резолюцій ПАРЄ права корінних народів АР Крим порушені російською федерацією з 2014 року. У червні 2014 року з метою припинення торгівлі, туристичної та інвестиційної співпраці з окупованим Росією Кримом ЄС запровадив «кримський» пакет економічних санкцій, яким обмежив імпорт товарів, вироблених в Криму.

Враховуючи, що АР Крим є тимчасово окупованою територією, права корінних народів вже є грубо порушеними, українські виробники мають довести, що соя або продукти її переробки не виготовлялись чи вирощувались на території АР Крим та м. Севастополя, а отже права корінних народів не порушено. Цей факт буде доведений за допомогою геолокації. Однак про не порушення прав корінних народів варто зазначити або в окремому гарантійному зобов'язанні, або в умовах договору.

- **податкового, антикорупційного, торговельного та митного регулювання:** Відсутність порушення вимог податкового законодавства може підтверджуватись довідкою про відсутність заборгованості по сплаті податків. Також можлива практика підтвердження відсутності порушення антикорупційного та митного законодавства листом в довільній формі або відповідним застереженням в договорі товаровиробником та Оператором.

6.5. Розподіл обов'язків учасників ланцюга постачань сої, які не мають статусу Оператора

Розподіл вимог для МСП та не-МСП: EUDR враховує розмір компаній. Дрібні фермери та малі підприємства мають дещо спрощені вимоги. В таблиці нижче узагальнено обов'язки різних учасників і те, як вони змінюються для малих і середніх (МСП) та великих компаній:

Таблиця 1: Розподіл обов'язків учасників ланцюга постачань сої, які не мають статусу Оператора

Виробник (фермер або виробник сої), який не має статусу «Оператор»	
Обов'язки (МСП)	Повинен співпрацювати з Оператором або з учасником далі по ланцюгу постачань, надаючи всю необхідну інформацію про свій товар. Зокрема, геопросторові дані полів, де було вирощено сою, підтвердити, що на цих ділянках після 31.12.2020 р. не було вирубки лісів, та надати документи про право користування землею та необхідні документи підтвердження законності виробництва. Забезпечити відокремлене зберігання врожаю, щоб не змішувати продукцію з різних ділянок у разі, якщо якась з них не відповідає критеріям (не допускати домішування невідповідної або неперевіреної сировини до відповідної сировини). Вести базові записи про обсяги та походження проданої продукції (наприклад, журнал полів, накладні із зазначенням ділянки походження тощо) і зберігати їх не менше 5 років для забезпечення прозорості ланцюга постачання можливих для аудитів або запитів.
Обов'язки (не МСП)	Як великий виробник сільськогосподарської продукції, що продає продукцію Операторам або іншим учасникам далі по ланцюгу постачань, має про активно підтримувати вимоги. Необхідно надавати повну та достовірну інформацію про походження кожної партії сої,

	зادля забезпечення спроможності здійснити належну комплексну перевірку. Внутрішньо запровадити процедури моніторингу землекористування, аби гарантувати, відсутність знеліснення (наприклад, відслідковувати випадки знеліснення на своїх полях самостійно). Забезпечувати простежуваність: не змішувати врожай із різних земельних масивів або постачальників без документування, дотримуватися принципу «від поля – до складу» із розділенням партій за походженням. Має запровадити одну з моделей простежуваності враховуючи ризикованість складності ланцюга постачань (див. Розділи 4 та 5). Архівувати ключові документи (контракти, накладні, геопросторові дані полів, сертифікати тощо) щонайменше 5 років, щоби у разі перевірки або аудиту можна було підтвердити відповідність кожного експортного контракту окремо.
Торгівельна компанія, яка не має статусу «Оператор»	
Обов'язки (МСП)	Невелика локальна торговельна компанія, що закуповує продукцію для подальшого продажу, повинен отримати від своїх постачальників ключову інформацію про товар і його походження та передати ці дані далі по ланцюгу постачання. Зокрема, збирати геолокаційні дані про поля, де була вирощена соя, документи про законність та підтвердження про відсутність знеліснення, отримані від виробників сої. Забезпечити простежуваність на своєму етапі: не змішувати партії різного походження без маркування; уникати включення до експортної партії товару, щодо якого відсутні необхідні дані (аби не поставити під загрозу всю партію). Має запровадити одну з моделей простежуваності враховуючи ризикованість складності ланцюга постачань (див. Розділи 4 та 5). Вести облік усіх закупівель та продажів, щоб можна було простежити, від кого надійшла конкретна партія і кому вона була продана. Компанія має зберігати всю зібрану документацію (договори, накладні тощо) до кожної партії та експортного контракту щонайменше 5 років.
Обов'язки (не МСП)	Велика торговельна компанія, навіть якщо не здійснює експорт самостійно, добровільно дотримується процедур аналогічних до Оператора, щоб забезпечити відповідність ланцюга постачання. Впроваджує власну систему належної комплексної перевірки: збирає від фермерів і постачальників всю інформацію, потрібну для перевірки (геолокаційні дані ділянок, підтвердження законності та відсутності знеліснення) і аналізує цю інформацію на ризики невідповідності. Підтримує прозорість та відокремленість потоків сировини: чітко фіксує, з яких джерел походить кожна партія, не допускає втрати

	простежуваності при зберіганні та перевалці (розділяє складські партії за походженням). Також несе відповідальність за простежуваність партій від постачальників та перевіряє ризики запобігання неконтрольованого змішування перед кожною закупівлею сої від кожного постачальника. Має запровадити одну з моделей простежуваності враховуючи ризикованість складності ланцюга постачань (див. Розділи 4 та 5). Передаючи товар далі по ланцюгу постачання, супроводжує повним пакетом даних та необхідних документів для формування DDS. Зберігає всі ці записи про постачання і передані дані не менше 5 років, щоб забезпечити прозорість для можливих аудитів або запитів.
Переробник (соєвий переробний завод, з екстракцією або без), який не має статусу «Оператор»	
Обов'язки (МСП)	Невеликий соєвий завод, який продає продукцію (олію, макуху чи інші продукти переробки сої), повинен надавати усі дані про використану сировину (сою), далі по ланцюгу постачань. Збирає від своїх постачальників (виробників сої або торгівельних компаній) інформацію про походження соєвих бобів: які господарства їх виростили, геолокаційні дані полів, підтвердження законності та відсутності знеліснення на цих землях. Ці дані передаються покупцю разом з продукцією для його належної перевірки. Переробник має вести облік відповідності на виробництві: відстежувати, з яких саме вхідних партій сформована кожна вихідна партія продукції, щоб зберегти простежуваність. Необхідно уникати одночасної переробки партій невідповідного, невідомого або сумнівного походження з перевіреною відповідною сировиною. Має запровадити одну з моделей простежуваності враховуючи ризикованість складності ланцюга постачань (див. Розділи 4 та 5). Переробник зберігає документацію про кожную партію вхідної сировини та вихідної продукції принаймні 5 років, щоб забезпечити прозорість для аудитів або запитів.
Обов'язки (не МСП)	Велике підприємство з переробки сої, яке продає продукцію (олію, шрот чи інші продукти переробки сої), запроваджує у себе систему контролю постачань для забезпечення відповідності. Збирає розширену інформацію про всіх постачальників сої (виробників сої, торгівельних компаній): геолокаційні дані всіх полів, історію землекористування, документи, які підтверджують законність виробництва. Здійснює перевірку та аналіз ризиків невідповідності за критеріями законності виробництва та відсутності знеліснення. Під час виробництва забезпечує роздільне зберігання та облік сировини: кожна партія готового продукту повинна бути прив'язана до конкретних партій сировини від відомих постачальників. Не допускається змішування матеріалу, який може мати різний статус ризику. Також несе відповідальність за простежуваність партій від постачальників та перевіряє ризики запобігання неконтрольованого

	змішування перед кожною закупівлею сої від кожного постачальника. Має запровадити одну з моделей простежуваності враховуючи ризикованість складності ланцюга постачань (див. Розділи 4 та 5). Передаючи свій продукт далі по ланцюгу постачання, надає повний набір даних про всю партію (геопросторові дані, обсяги, дати поставок, тощо) для подальшого використання при формуванні DDS. Всі ці дані великий переробник документує і архівує мінімум на 5 років, щоби зберегти ланцюг доказів для можливих перевірок.
--	---

Виробники сої, торгівельні компанії та переробники сої, які мають статус Оператора, в розумінні Регламенту EUDR, мають виконати всі ті самі кроки, які наведені в таблиці вище, а також оформити та подати декларацію належної обачності (DDS) безпосередньо перед здійсненням експорту та розмитненням вантажу на території ЄС (див. п. 6.2. та 6.3.).

6.6. Уповноважені представники для українських виробників сої

Оператори та Трейдери, особливо малі та середні підприємства, мають можливість призначити уповноважених представників для виконання адміністративних зобов'язань відповідності Регламенту EUDR. Це особливо актуально для фізичних осіб та мікропідприємств, які можуть не мати достатніх ресурсів для самостійного ведення складної документації та подання заяв через Інформаційну систему ЄС.

Уповноваженим представником може бути будь-яка фізична або юридична особа, зареєстрована в ЄС, незалежно від того, чи бере вона безпосередню участь у торгівлі соєю. Це може бути спеціалізована консалтингова компанія, юридична фірма або навіть наступний учасник ланцюга постачання - імпортер чи переробник. Важливою умовою є наявність письмового мандату та реєстрація представника в Інформаційній системі TRACES з відповідною роллю.

Слід підкреслити, що призначення уповноваженого представника не звільняє Оператора та Трейдера від відповідальності за відповідність продукції вимогам Регламенту EUDR. Представник лише виконує технічні функції подання документів, тоді як повна відповідальність за відповідність сої та продуктів її переробки залишається за Оператором. Один представник може обслуговувати декількох компаній одночасно.

6.7. Принципи звітування та зв'язок з Директивою ЄС про належну корпоративну перевірку сталого розвитку – CSDDD

Відповідно Регламенту Оператори повинні щороку якомога ширше звітувати та публікувати звітність про свою систему належної комплексної перевірки та діяльність із дотримання вимог, в тому числі про кроки, вжиті ними для виконання своїх зобов'язань, як вказано в Статті 8 Регламенту. Всі ці документи повинні зберігатися щонайменше 5 років.

Оскільки 2026 рік буде першим роком, у якому застосовуватиметься EUDR, перший звіт (за 2026 рік) має бути опублікований після 30 грудня 2026 року.

Звітність повинна містити таку інформацію щодо відповідних товарів і відповідної продукції:

- Стислий огляд інформації, зазначеної в пунктах (a), (b) і (c) Статті 9 (1);
- Висновки оцінки ризиків, проведеної відповідно до Статті 10, і заходів, вжитих відповідно до Статті 11, а також опис інформації та доказів отриманих і використаних для оцінки ризику (не застосовується до країн з «низьким» рівнем ризику);
- Де можливо застосувати, опис процесу консультацій з корінними народами, місцевими громадами та іншими традиційними власниками прав на володіння або організаціями громадянського суспільства, які присутні в районі виробництва сої.

Великі компанії, які вже звітують про відповідні аспекти, передбачені Статтею 12(3) EUDR, у рамках виконання інших зобов'язань за законодавством ЄС (наприклад, за Директивою (ЄС) 2024/1760 про належну корпоративну перевірку сталого розвитку – CSDDD), не зобов'язані повторно подавати звітність. Європейська Комісія зауважує, що Директива CSDDD запроваджує загальну горизонтальну рамку для здійснення належної перевірки у сфері сталого розвитку для великих компаній. Водночас, Регламент EUDR встановлює секторальну рамку належної перевірки у частині запобігання знеліснення.

Хоча сфери дії CSDDD та EUDR відрізняються, вони значною мірою є взаємодоповнюючими, і повинні застосовуватись узгоджено для забезпечення ефективного виконання вимог щодо належної перевірки. У випадках, коли конкретні вимоги до належної перевірки згідно з EUDR суперечать загальним вимогам CSDDD, перевага надається нормам EUDR як *lex specialis* (спеціальна норма), які мають вищу юридичну силу над загальними нормами *lex generalis* у межах конфлікту, якщо вони передбачають більш деталізовані або суворіші зобов'язання при досягненні аналогічних цілей.

Додаток 1 Матриці структурних типів та рівнів складності ланцюгів постачань сої (на основі адаптованих критеріїв ISO 28000)

Система оцінки за критеріями:

- **1 бал:** Низький ризик / Простий рівень
- **2 бали:** Помірний ризик / Середній рівень
- **3 бали:** Підвищений ризик / Складний рівень
- **4 бали:** Високий ризик / Дуже складний рівень

Таблиця 2: Матриця структурних типів та рівнів складності ланцюгів постачання сої за критеріями оцінки

Структурний тип	Організаційні фактори	Контекстуальні фактори	Операційні ризики	ІТ-фактори	Зовнішні відносини	Загальний бал	Рівень ризику
Простий (прямий) ланцюг постачання – мінімальний (1-2 великі ферми, одна юридична особа, низька інтеграція)	1	1	1	3	1	7	● Низький
Простий (прямий) ланцюг постачання – розширений (3-5 ферм, 2-3 юридичні особи, помірна інтеграція)	2	2	2	3	1	10	● Низький
Простий (прямий) ланцюг постачання – великий (5-10 ферм, множинні юридичні особи, помірна інтеграція)	3	2	2	3	2	12	● Помірний
Ланцюг з посередниками – локальний (середня організація, помірна інтеграція)	2	1	2	3	2	10	● Низький
Ланцюг з посередниками – регіональний (середня організація, помірна інтеграція)	2	2	3	3	3	13	● Підвищений
Ланцюг з посередниками – національний (велика організація, висока інтеграція)	3	3	4	2	3	15	● Підвищений
Ланцюг з посередниками – міжнародний (велика організація, висока інтеграція)	3	3	4	2	4	16	● Високий
Вертикально інтегрований ланцюг – локальний (середня організація, висока інтеграція)	2	1	1	2	1	7	● Низький
Вертикально інтегрований ланцюг – регіональний (середня організація, висока інтеграція)	2	2	2	2	1	9	● Низький
Вертикально інтегрований ланцюг – національний (велика організація, повна інтеграція)	3	3	3	1	2	12	● Помірний
Вертикально інтегрований ланцюг – міжнародний (дуже велика організація, повна інтеграція)	3	3	4	1	2	13	● Підвищений
Кооперативний ланцюг – місцевий (10-50 членів, помірна інтеграція)	2	1	1	4	2	10	● Низький
Кооперативний ланцюг – регіональний (50-200 членів, помірна інтеграція)	2	2	3	3	2	12	● Помірний
Кооперативний ланцюг – національний (200+ членів, складна структура)	3	3	4	3	3	16	● Високий

Таблиця 3 Детальний аналіз за категоріями ризик – факторів, які застосовуються до оцінки

1. Організаційні фактори		
Простий (прямий) ланцюг:		Мінімальний (1 бал): 1-2 великі ферми, одна юридична особа, велика інтеграція Розширений (2 бали): 3-5 ферм, 2-3 юридичні особи, помірна інтеграція Великий (3 бали): 5-10 ферм і більше, множинні юридичні особи, низька інтеграція
З посередниками:		Локальний (2 бали): середня організація, помірна інтеграція Регіональний (2 бали): середня організація, помірна інтеграція Національний (3 бали): велика організація, висока інтеграція Міжнародний (3 бали): велика організація, висока інтеграція
Вертикально інтегрований:		Локальний (2 бали): середня організація, висока інтеграція Регіональний (2 бали): середня організація, висока інтеграція Національний (3 бали): велика організація, повна інтеграція Міжнародний (3 бали): дуже велика організація, повна інтеграція
Кооперативний:		Місцевий (2 бали): 10-50 членів, помірна інтеграція Регіональний (2 бали): 50-200 членів, помірна інтеграція Національний (3 бали): 200+ членів, складна структура
2. Контекстуальні фактори		
Географічні ризики та регуляторне середовище:		1 бал: Один регіон, низький ризик EUDR, стабільне середовище 2 бали: 2-3 регіони, помірний ризик, помірно стабільне середовище 3 бали: Національний рівень + міжнародні операції, підвищені ризики
3. Операційні ризики		
Ризики змішування та простежуваності:		1 бал: 1-2 контрольовані точки змішування, проста простежуваність 2 бали: 2-4 точки змішування, помірна складність простежуваності 3 бали: 4-8 точок змішування, складна простежуваність 4 бали: 8+ точок змішування, критичні ризики
4. IT-фактори		
Рівень цифровізації та документування:		1 бал: Повна цифровізація (міжнародні операції) 2 бали: Розвинені системи (великі інтегровані структури) 3 бали: Базові цифрові системи (більшість типів) 4 бали: Мінімальна цифровізація (кооперативи)
5. Зовнішні відносини		
Контроль постачальників та стабільність:		1 бал: Повний контроль, стабільні довгострокові відносини 2 бали: Високий контроль, помірна стабільність 3 бали: Помірний контроль, змішана стабільність 4 бали: Низький контроль, не стабільні відносини

Додаток 2 Запропонований підхід щодо створення коду простежуваності та ідентифікатора партії

Таблиця 4: Структура створення коду простежуваності (traceability code - TrC) для декларацій простежуваності за елементами, що є рекомендованим варіантом, що згідно вимог EUDR:

Елемент	Формат	Приклад	Опис
Індикатор коду	2 літери	TD	Скорочення назви типу документу: Декларація простежуваності (traceability declaration - TD)
Етап фізичного ланцюга	3 літери	ELV	Позначення стадії: FRM (ферма), ELV (елеватор), PRP (переробка), EXP (експорт)
Країна	2 літери	UA	Код країни виробництва (ISO Alpha-2)
Тип продукту	3-4 літер	SOY	Код продукту (SOY тощо)
Відповідність EUDR	4 літери	EUDR	Ідентифікація, яка зазначає що виробництво відповідало вимогам Регламенту EUDR
Місяць та Рік декларації простежуваності	2 та 4 цифри	10.2025	Місяць та Рік створення та початку обліку декларації простежуваності
Код учасника ланцюга	6 символів	123456	Унікальний код реєстрації господарства / елеватора / торгівельної компанії: ЄДРПОУ
Обрана модель простежуваності	2 – 5 літер	IP	Скорочена назва моделі, яка була використана при зберіганні, змішуванні чи перетворенні (Наприклад: IP, FBBT, CBT, MixT)

Таблиця 5: Структура створення Ідентифікатора партії за елементами, що є рекомендованим варіантом, що згідно вимог EUDR:

Елемент	Формат	Приклад	Опис
Країна	2 літери	UA	Код країни виробництва (ISO Alpha-2)
Тип продукту	3-4 літер	SOY	Код продукту (SOY тощо)
Відповідність EUDR	4 літери	EUDR	Ідентифікація, яка зазначає що виробництво відповідало вимогам Регламенту EUDR
Місяць та Рік формування партії	2 та 4 цифри	10.2025	Місяць та Рік початку обліку партії
Код учасника ланцюгу	6 символів	123456	Унікальний код реєстрації господарства / елеватора / торгівельної компанії: ЄДРПОУ
Код звіту з оцінки в рамках належної комплексної перевірки	3-5 цифр	017	Порядковий номер звіту з оцінки в рамках належної комплексної перевірки (due diligence assessment code) в межах одного року виробництва
Обрана модель простежуваності	2 – 5 літер	IP	Скорочена назва моделі, яка була використана при зберіганні, змішуванні чи перетворенні (Наприклад: IP, FBBT, CBT, MixT)

Додаток 3 Неофіційний переклад заяви про належну перевірку (DDS - Due Diligence Statement)

ДОДАТОК II

Підтверджувальні документи про належну комплексну перевірку

Інформація, яку, відповідно до Статті 4(2), мають містити підтверджувальні документи про належну комплексну перевірку:

1. Назву (ім'я) Оператора, адресу та, у випадку відповідних товарів та відповідної продукції, що надходить до ринку або виходить з нього, номер реєстрації та ідентифікації суб'єктів господарювання (EORI) відповідно до Статті 9 Регламенту (ЄС) № 952/2013.

2. Код Гармонізованої системи, довільний текстовий опис, що включає торгову назву, а також, за можливості, повну наукову назву та кількість відповідної продукції, яку Оператор має намір розмістити на ринку або експортувати. Для відповідної продукції, яка надходить на ринок або виходить з нього, кількість має бути виражена в кілограмах маси Нетто та, якщо це можна застосувати, у додаткових одиницях, встановлених у Додатку I до Регламенту (ЄЕС) № 2658/87, проти зазначеного коду Гармонізованої системи або, у всіх інших випадках, виражена в масі Нетто із зазначенням оцінки у відсотках або відхилення, або, де можна застосувати, об'єму чи кількості одиниць. Додаткова одиниця застосовується, якщо вона визначена узгоджено для всіх можливих підзаголовків згідно з кодом Гармонізованої системи, на який посилаються підтверджувальні документи про належну комплексну перевірку.

3. Країна виробництва та геолокація всіх земельних ділянок, де були вироблені відповідні товари. Для відповідної продукції, яка містить або була вироблена з використанням великої рогатої худоби та для такої відповідної продукції, яка була використана як корм з відповідною продукцією, геолокація має стосуватися всіх господарств, де утримували велику рогату худобу. Якщо відповідна продукція містить або була виготовлена з використанням товарів, вироблених на різних ділянках землі, геолокація всіх ділянок землі повинна включатися відповідно до пункту (d) Статті 9(1).

4. Для Операторів, які посилаються на існуючі підтверджувальні документи про належну комплексну перевірку відповідно до Статті 4(8) і (9), контрольний номер таких підтверджувальних документів.

5. Текст: 'Надаючи ці підтверджувальні документи про належну комплексну перевірку, Оператор підтверджує, що була проведена належна комплексна перевірка відповідно до Регламенту (ЄС) 2023/1115 і що не було виявлено жодного або лише незначний ризик того, що відповідна продукція не відповідає пункту (a) або (b) Статті 3 цього Регламенту.'

6. Підпис у такому форматі:

«Підписано від імені та за дорученням:

Дата:

Ім'я та посада: Підпис:».

Додаток 4 Порівняльний аналіз, щодо застосування міжнародних добровільних схем сертифікації для пом'якшення ризиків

Таблиця 6: Порівняльний аналіз міжнародних добровільних схем сертифікації

Критерії	ISCC EU / PLUS	ISCC EUDR Add-on	Органічні схеми сертифікації (EU Organic)	Donau Soja / Europe Soya
Відповідність вимогам EUDR, наявність вимог щодо перевірки знеліснення	✅ Так, контрольна дата 01.01.2008	✅ Так, контрольна дата 31.12.2020	❌ Ні, перевірка на знеліснення не проводиться	✅ Так, контрольна дата 01.01.2008
Фізична простежуваність до поля (land plot)	❌ Ні, в базовій версії стандарту застосовується модель mass balance	✅ Так, підтримується простежуваність	✅ Так, підтримується простежуваність	✅ Так, підтримується простежуваність
Перевірка законності виробництва	⚠️ Так, глибока перевірка по всім ключовим аспектам, за виключенням: а) принципи вільної, попередньої та усвідомленої згоди (FPIC); в) податкового та антикорупційного, торговельного та митного законодавства	✅ Так, як додатковий модуль до базових версій стандарту ISCC EU/PLUS має додатковий спектр перевірки відповідно до вимог Регламенту	⚠️ Так, глибока перевірка по всім ключовим аспектам, за виключенням: а) трудового законодавства; в) захист прав людини згідно з міжнародним законодавством; с) право третіх осіб; d) принципи вільної, попередньої та усвідомленої згоди (FPIC); е) податкового та антикорупційного, торговельного та митного законодавства	⚠️ Так, глибока перевірка по всім ключовим аспектам, за виключенням: а) захист прав людини згідно з міжнародним законодавством; в) принципи вільної, попередньої та усвідомленої згоди (FPIC); с) податкового та антикорупційного, торговельного та митного законодавства
Наявність аудитів на місцях	✅ Так, проводяться фізичні аудити	✅ Так, проводяться фізичні аудити	✅ Так, проводяться фізичні аудити	✅ Так, проводяться фізичні аудити
Можливість автоматичного завантаження DDS в TRACES	❌ Ні, не можливе автоматичне завантаження DDS через API	✅ Так, можливе автоматичне завантаження DDS через API	❌ Ні, не можливе автоматичне завантаження DDS через API	✅ Так, можливе автоматичне завантаження DDS через API (через платформу Crop Insights)
Охоплення українських виробників	Широке охоплення виробників сої та продуктів переробки	Пілотні проєкти в Україні	Охоплює лише органічних виробників	Спеціалізується лише на виробництві сої та продуктів переробки
Визнання ЄС або згадка в FAQ EUDR	Визнаний у контексті RED II	Згаданий у Guidance EUDR	Ні	Згадка в комунікаціях ЄС

Додаток 5 Матриця категоризації постачальників за рівнем ризику ланцюгів постачань

Таблиця 7: Запропонований підхід щодо категоризації постачальників за низьким рівнем ризику ланцюгів постачань та рекомендованих методів проведення належної перевірки

Ризик постачальника за типом ланцюга постачань: ● Низький ризик (6-10 балів) - періодичність проведення належної перевірки: не рідше, ніж раз на сезон. Якщо під час перевірки буде виявлено ознаки порушень відповідності, необхідно змінити підхід та переоцінити категорію постачальника, щодо рівня ризику.				
Модель простежуваності, яка використовується постачальником	Партійна модель - рекомендована	Кластерна модель - рекомендована	Комбінована модель - рекомендована	Не впровадження жодної
Рекомендовані методи проведення належної комплексної перевірки				
ГЕОЛОКАЦІЙНІ ДАНІ	- Отримати координати всіх земельних ділянок, з яких походить продукція в межах конкретної партії. - Застосувати базовий супутниковий моніторинг для перевірки відсутності знеліснення			
ЗАКОННІСТЬ	- Отримати Витяг з державного реєстру речових прав на нерухоме майно з переліком орендованих / власних земельних ділянок - Отримати Форми 29 сг та 4 сг - Отримати самодекларацію про відповідність Регламенту ЄС про продукцію, вироблену без вирубки лісів, та пов'язаному з ним законодавству		Всі вимоги, які застосовуються в цій групі ризику, та додатково: - Провести перехресну перевірку даних у відкритих реєстрах.	
ПРОСТЕЖУВАНІСТЬ	- Переконатися, що вся партія продукції зберігається та відвантажується окремо, без змішування з іншими партіями. - Отримати Самодекларацію щодо дотримання відокремлене зберігання сої та запобігання неконтрольованого змішування.		- Відсутність обраної моделі простежуваності вимагає максимальної прозорості: А) опис його системи зберігання та обробки продукції; В) деталізацію руху сировини з моменту збору до передачі Оператору; С) обсяг продукції, яка пройшла з кожної ділянки до загального сховища. - Вибірково перевірити внутрішні документи постачальника, які підтверджують фізичну сегрегацію. - Вимагати письмове пояснення причин незастосування моделі простежуваності. - Отримати Самодекларацію або Додаткову угоду щодо дотримання відокремлене зберігання сої та запобігання неконтрольованого змішування.	

Важливо: При відсутності впровадженої системи простежуваності в низькому рівні ризику рекомендовано проводити вибіркові фізичні аудити постачальників (мінімум 20% від загальної кількості щорічно) або вимагати надання звіту незалежного сертифікаційного органу про проходження щорічного аудиту).

Таблиця 8: Запропонований підхід щодо категоризації постачальників за помірним рівнем ризику ланцюгів постачань та рекомендованих методів проведення належної перевірки

Ризик постачальника за типом ланцюга постачань: ● Помірний ризик (11-12 балів) - періодичність проведення належної перевірки: не рідше, ніж раз на кожну другу партію з особливою увагою на простежуваність. Якщо під час перевірки буде виявлено ознаки порушень відповідності, необхідно змінити підхід та переоцінити категорію постачальника, щодо рівня ризику.				
Модель простежуваності, яка використовується постачальником	Партійна модель - рекомендована	Кластерна модель - рекомендована	Комбінована модель - рекомендована	Не впровадження жодної
Рекомендовані методи проведення належної комплексної перевірки				
ГЕОЛОКАЦІЙНІ ДАНІ	- Отримати координати всіх земельних ділянок, з яких походить продукція в межах конкретної партії. - Застосувати базовий супутниковий моніторинг для перевірки відсутності знеліснення			
ЗАКОННІСТЬ	- Отримати Витяг з державного реєстру речових прав на нерухоме майно з переліком орендованих / власних земельних ділянок - Отримати Форми 29 сг та 4 сг - Отримати Самодекларацію про відповідність Регламенту ЄС про продукцію, вироблену без вирубки лісів, та пов'язаному з ним законодавству			Всі вимоги, які застосовуються в цій групі ризику, та додатково: - Провести перехресну перевірку даних у відкритих реєстрах.
ПРОСТЕЖУВАНІТЬ	- Переконатися, що вся партія продукції зберігається та відвантажується окремо, без змішування з іншими партіями. - Отримати Самодекларацію щодо дотримання відокремленого зберігання сої та запобігання неконтрольованого змішування.	- Переконатися, що вся партія продукції зберігається та відвантажується окремо, без змішування з іншими партіями. - Вибірково перевірити внутрішні документи постачальника, які підтверджують фізичну сегрегацію. - Отримати Самодекларацію або Додаткову угоду щодо дотримання відокремленого зберігання сої та запобігання неконтрольованого змішування. - Переконатися, що вся партія продукції зберігається та відвантажується окремо, без змішування з іншими партіями. - Вибірково перевірити внутрішні документи постачальника, які підтверджують фізичну сегрегацію. - Отримати Самодекларацію або Додаткову угоду щодо дотримання відокремленого зберігання сої та запобігання неконтрольованого змішування.		- Відсутність обраної моделі простежуваності вимагає максимальної прозорості: А) опис його системи зберігання та обробки продукції; В) деталізацію руху сировини з моменту збору до передачі Оператору; С) обсяг продукції, яка пройшла з кожної ділянки до загального сховища. - Вибірково перевірити внутрішні документи постачальника, які підтверджують фізичну сегрегацію. - Вимагати письмове пояснення причин незастосування моделі простежуваності. - Отримати Самодекларацію або Додаткову угоду щодо дотримання відокремленого зберігання сої та запобігання неконтрольованого змішування.

Важливо: При відсутності впровадженої системи простежуваності в низькому рівні ризику рекомендовано проводити вибіркові фізичні аудити постачальників (мінімум 30% від загальної кількості щорічно) або вимагати надання звіту незалежного сертифікаційного органу про проходження щорічного аудиту).

Таблиця 9: Запропонований підхід щодо категоризації постачальників за підвищеним рівнем ризику ланцюгів постачань та рекомендованих методів проведення належної перевірки

Ризик постачальника за типом ланцюга постачань: ● Підвищений ризик (13-15 балів - періодичність проведення належної перевірки: не рідше, ніж перед кожним відвантаженням. Якщо існують сумніви щодо відповідності — відкласти поставку та/або застосувати незалежний аудит. Якщо під час перевірки буде виявлено ознаки порушень відповідності, необхідно змінити підхід та переоцінити категорію постачальника, щодо рівня ризику або виключити постачальника з ланцюга. Застосовується повна система належної перевірки — з глибоким збором документів, супутниковою перевіркою, принципом “200%”, підписаними гарантіями, аудитами, та повним описом логістичного ланцюга.				
Модель простежуваності, яка використовується постачальником	Партійна модель - рекомендована	Кластерна модель - рекомендована	Комбінована модель - рекомендована	Не впровадження жодної
Рекомендовані методи проведення належної комплексної перевірки				
ГЕОЛОКАЦІЙНІ ДАНІ	- Отримати координати всіх земельних ділянок, з яких походить продукція в межах конкретної партії. - Застосувати базовий супутниковий моніторинг для перевірки відсутності знеліснення. - Створити архів візуального контролю ділянок (pdf/знімки) для кожної партії як доказ на випадок аудиту.	- Отримати координати всіх земельних ділянок, з яких походить продукція в межах конкретної партії. - Застосувати базовий супутниковий моніторинг для перевірки відсутності знеліснення. - Створити архів візуального контролю ділянок (pdf/знімки) для кожної партії як доказ на випадок аудиту. - У разі отримання неточних або слабо структурованих даних — зробити вибіркову перевірку на місці. - Отримати координати всіх земельних ділянок, з яких походить продукція в межах конкретної партії. - Застосувати базовий супутниковий моніторинг для перевірки відсутності знеліснення. - Створити архів візуального контролю ділянок (pdf/знімки) для кожної партії як доказ на випадок аудиту. - У разі отримання неточних або слабо структурованих даних — зробити вибіркову перевірку на місці.		
ЗАКОННІСТЬ	- Отримати Витяг з державного реєстру речових прав на нерухоме майно з переліком орендованих / власних земельних ділянок - Отримати Форми 29 сг та 4 сг - Отримати Самодекларацію про відповідність Регламенту ЄС про продукцію, вироблену без вирубки лісів, та пов'язаному з ним законодавству - Провести юридичний аудит документації постачальника — через внутрішнього або зовнішнього фахівця. - Вибірково перевірити внутрішні документи постачальника, які підтверджують законність виробництва.	- Отримати Витяг з державного реєстру речових прав на нерухоме майно з переліком орендованих / власних земельних ділянок - Отримати Форми 29 сг та 4 сг - Отримати Самодекларацію про відповідність Регламенту ЄС про продукцію, вироблену без вирубки лісів, та пов'язаному з ним законодавству - Провести юридичний аудит документації постачальника — через внутрішнього або зовнішнього фахівця. - Перевірити всі необхідні внутрішні документи постачальника, які підтверджують законність виробництва.		
ПРОСТЕЖУВАНІСТЬ	- Переконаватися, що вся партія продукції зберігається та відвантажується окремо, без змішування з іншими партіями.	- Відсутність обраної моделі простежуваності вимагає максимальної прозорості:		

	- Забезпечити, щоб кожна партія мала код простежуваності та ідентифікатор партії. - Перевіряти документи про фізичну сегрегацію: складські журнали; маршрутний лист руху партії. - Отримати Додаткову угоду щодо дотримання відокремленого зберігання сої та запобігання неконтрольованого змішування. - Проводити аудит обліку в місцях зберігання.	А) опис його системи зберігання та обробки продукції; В) деталізацію руху сировини з моменту збору до передачі Оператору; С) обсяг продукції, яка пройшла з кожної ділянки до загального сховища. - Забезпечити, щоб кожна партія мала код простежуваності та ідентифікатор партії. - Перевіряти документи про фізичну сегрегацію: складські журнали; маршрутний лист руху партії. - Отримати Додаткову угоду щодо дотримання відокремленого зберігання сої та запобігання неконтрольованого змішування. Якщо можливо — вимагати від постачальника впровадження мінімального обліку (наприклад, Excel або ручний журнал руху). - Застосувати повний моніторинг та аудит основних ланок постачання.
--	---	--

Важливо: При відсутності впровадженої системи простежуваності рекомендовано проводити вибіркові фізичні аудити постачальників (мінімум 50% від загальної кількості щорічно) через незалежного аудитора або вимагати надання звіту незалежного сертифікаційного органу про проходження щорічного аудиту).

Таблиця 10: Запропонований підхід щодо категоризації постачальників за високим рівнем ризику ланцюгів постачань та рекомендованих методів проведення належної перевірки

Ризик постачальника за типом ланцюга постачань: ● Високий ризик (16-20 балів) - періодичність проведення належної перевірки: не рідше, ніж перед кожним відвантаженням. Якщо існують сумніви щодо відповідності — відкласти поставку та застосувати незалежний аудит. Якщо під час перевірки буде виявлено ознаки порушень відповідності, необхідно виключити постачальника з ланцюга. Застосовується повна система належної перевірки — з глибоким збором документів, супутниковою перевіркою, принципом “200%”, підписаними гарантіями, аудитами, та повним описом логістичного ланцюга.				
Модель простежуваності, яка використовується постачальником	Партійна модель - рекомендована	Кластерна модель - рекомендована	Комбінована модель - рекомендована	Не впровадження жодної
Рекомендовані методи проведення належної комплексної перевірки				
ГЕОЛОКАЦІЙНІ ДАНІ	- Отримати координати всіх земельних ділянок, з яких походить продукція в межах конкретної партії. - Застосувати базовий супутниковий моніторинг для перевірки відсутності знеліснення. - Створити архів візуального контролю ділянок (pdf/знімки) для кожної партії як доказ на випадок аудиту. - У разі отримання неточних або слабо структурованих даних — зробити вибіркову перевірку на місці.			

ЗАКОННІСТЬ	- Отримати Витяг з державного реєстру речових прав на нерухоме майно з переліком орендованих / власних земельних ділянок - Отримати Форми 29 сг та 4 сг - Отримати Самодекларацію про відповідність Регламенту ЄС про продукцію, вироблену без вирубки лісів, та пов'язаному з ним законодавству - Провести юридичний аудит документації постачальника — через внутрішнього або зовнішнього фахівця. - Перевірити всі необхідні внутрішні документи постачальника, які підтверджують законність виробництва.		
ПРОСТЕЖУВАНІТЬ	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="573 335 1433 826"> - Переконаватися, що вся партія продукції зберігається та відвантажується окремо, без змішування з іншими партіями. - Забезпечити, щоб кожна партія мала код простежуваності та ідентифікатор партії. - Перевіряти документи про фізичну сегрегацію: складські журнали; маршрутний лист руху партії. - Отримати Додаткову угоду щодо дотримання відокремленого зберігання сої та запобігання неконтрольованого змішування. - Застосувати повний моніторинг та аудит основних ланок постачання. </td><td data-bbox="1433 335 2190 826"> - Відсутність обраної моделі простежуваності вимагає максимальної прозорості: А) опис його системи зберігання та обробки продукції; В) деталізацію руху сировини з моменту збору до передачі Оператору; С) обсяг продукції, яка пройшла з кожної ділянки до загального сховища. - Забезпечити, щоб кожна партія мала код простежуваності та ідентифікатор партії. - Перевіряти документи про фізичну сегрегацію: складські журнали; маршрутний лист руху партії. - Отримати Додаткову угоду щодо дотримання відокремленого зберігання сої та запобігання неконтрольованого змішування. - Вимагати від постачальника впровадження механізмів простежуваності за обраними рекомендованими моделями. - Повний моніторинг та аудит основних ланок постачання. </td></tr> </table>	- Переконаватися, що вся партія продукції зберігається та відвантажується окремо, без змішування з іншими партіями. - Забезпечити, щоб кожна партія мала код простежуваності та ідентифікатор партії. - Перевіряти документи про фізичну сегрегацію: складські журнали; маршрутний лист руху партії. - Отримати Додаткову угоду щодо дотримання відокремленого зберігання сої та запобігання неконтрольованого змішування. - Застосувати повний моніторинг та аудит основних ланок постачання.	- Відсутність обраної моделі простежуваності вимагає максимальної прозорості: А) опис його системи зберігання та обробки продукції; В) деталізацію руху сировини з моменту збору до передачі Оператору; С) обсяг продукції, яка пройшла з кожної ділянки до загального сховища. - Забезпечити, щоб кожна партія мала код простежуваності та ідентифікатор партії. - Перевіряти документи про фізичну сегрегацію: складські журнали; маршрутний лист руху партії. - Отримати Додаткову угоду щодо дотримання відокремленого зберігання сої та запобігання неконтрольованого змішування. - Вимагати від постачальника впровадження механізмів простежуваності за обраними рекомендованими моделями. - Повний моніторинг та аудит основних ланок постачання.
- Переконаватися, що вся партія продукції зберігається та відвантажується окремо, без змішування з іншими партіями. - Забезпечити, щоб кожна партія мала код простежуваності та ідентифікатор партії. - Перевіряти документи про фізичну сегрегацію: складські журнали; маршрутний лист руху партії. - Отримати Додаткову угоду щодо дотримання відокремленого зберігання сої та запобігання неконтрольованого змішування. - Застосувати повний моніторинг та аудит основних ланок постачання.	- Відсутність обраної моделі простежуваності вимагає максимальної прозорості: А) опис його системи зберігання та обробки продукції; В) деталізацію руху сировини з моменту збору до передачі Оператору; С) обсяг продукції, яка пройшла з кожної ділянки до загального сховища. - Забезпечити, щоб кожна партія мала код простежуваності та ідентифікатор партії. - Перевіряти документи про фізичну сегрегацію: складські журнали; маршрутний лист руху партії. - Отримати Додаткову угоду щодо дотримання відокремленого зберігання сої та запобігання неконтрольованого змішування. - Вимагати від постачальника впровадження механізмів простежуваності за обраними рекомендованими моделями. - Повний моніторинг та аудит основних ланок постачання.		

Важливо: При відсутності впровадженої системи простежуваності рекомендовано проводити фізичні аудити постачальників (мінімум 100% від загальної кількості щорічно) через незалежного аудитора або вимагати надання звіту незалежного сертифікаційного органу про проходження щорічного аудиту).

Додаток 6 Матриця процесів та розподілу ролей для EUDR-сумісної комплексної системи моніторингу

Для забезпечення відповідності Регламенту ЄС щодо продукції без вирубки лісів (EUDR) компанії повинні впровадити систему управління, яка охоплює три ключові компоненти: (1) збір, оцінку та зберігання геолокаційних даних про поля, де вирощена сировина; (2) контроль, щодо запобігання змішуванню з невідповідною продукцією, та забезпечення простежуваності кожної партії до конкретного поля; (3) підтвердження законності виробництва продукції. Нижче представлено матрицю розподілу відповідальності та ролей впровадження EUDR-сумісної комплексної системи моніторингу на переробних та торгівельних підприємствах.

Таблиця 11 Матриця процесів та розподілу ролей для EUDR-сумісної комплексної системи моніторингу

Компонент системи: ЗБІР, АНАЛІЗ ТА ЗБЕРІГАННЯ ГЕОЛОКАЦІЙНИХ ДАНИХ						
Внутрішнє управління (власне виробництво)	Здійснюється картування власних полів, збір їх географічних координат, ведення бази геолокаційних даних; один раз на рік проводиться оцінка ризиків знеліснення (аналіз супутникових знімків на наявність вирубки після 2020 року; всі дані зберігаються у внутрішній системі для подальшого звітування (наприклад фіксуються у журналі змін покритву).					
Управління при закупівлі з ринку	При закупівлі сої або продуктів переробки ззовні, компанія має вимагати від постачальників надання координат полів походження сировини; внутрішні фахівці або залучені консультанти верифікують ці дані та перевіряють їх на предмет знеліснення (через супутниковий моніторинг); зібрані геодані інтегруються в єдину базу компанії (наприклад каталог чи реєстр валідованих постачальників).					
ОПИС ПРОЦЕСУ						
«Ранній моніторинг»: проведення раннього моніторингу ризику розліснення на земельних ділянках	Ідентифікація ділянок вирощування сої: Збір координат або контурів полів (точок/полігонів), площа, місце розташування.	Перевірка на знеліснення: Порівняння координат з супутниковими знімками до/після 31.12.2020 та створення звіту перевірки.	Рейтингування ризику постачальника чи полів: наявність знеліснення або спірних зон, близькість до об'єктів ПЗФ / Смарагдової мережі. Використовувати Матрицю категоризації з Додатку 5. Затвердити план контролю (частота перевірок, зовнішня валідація, аудити тощо).	Збереження геоданих: Приведення даних у відповідний формат (див. п. 3.2. та п. 3.3.). Створення бази даних, її регулярне оновлення і доступ.	Валідація системи моніторингу ризику розліснення. У разі необхідності проведення аудиту.	
ВІДПОВІДАЛЬНІ РОЛІ (ВНУТРІШНІ)						
- Головний агроном або GIS-спеціаліст - менеджер із закупівель (при роботі з сторонніми постачальниками забезпечує проведення раннього моніторингу).	- Головний агроном або GIS-спеціаліст (відповідає за картографування полів та аналіз ризиків) - менеджер із закупівель (при роботі з сторонніми постачальниками забезпечує отримання геоданих).	Фахівець з комплаєнсу / агроном / менеджер зі сталого розвитку	Координатор чи відповідальний за комплексну систему моніторингу	Фахівець з комплаєнсу / менеджер з якості / GIS-спеціаліст	Внутрішній валідатор	
або ЗАЛУЧЕНІ ЗОВНІШНІ СТОРОНИ						
Постачальник рішення	ІТ-або	Постачальник ІТ-рішення або консалтингова компанія	GIS-консультант, аудитор (за потреби	Постачальник рішення	ІТ-або	Зовнішній валідатор,

консалтингова компанія		перевіряють достовірність зібраних геоданих і оцінок), консалтингова компанія		консалтингова компанія	консалтингова компанія, аудитор
------------------------	--	---	--	------------------------	---------------------------------

Компонент системи: ПРОСТЕЖУВАНІСТЬ І КОНТРОЛЬ ЗМІШУВАННЯ						
Внутрішнє управління (власне виробництво)	Впроваджено систему простежуваності на рівні партій: від поля до елеватора, переробки та експорту – кожна партія маркується і відстежується. Заборонено змішувати зерно з різних джерел без підтвердження їх відповідності; забезпечується відокремлене зберігання «відповідних» та потенційно ризикових партій. Дані про рух продукції фіксуються в облікових системах компанії.					
Управління при закупівлі з ринку	При закупівлі з ринку компанія здійснює вхідний контроль: приймає тільки партії з підтвердженим походженням, такі партії обліковуються окремо. Якщо походження сої або продуктів переробки не підтверджено, її відхиляють або зберігають окремо від “відповідної” сої або продуктів переробки. Уся закуплена продукція отримує відповідні ідентифікатори для подальшого відстеження.					
ОПИС ПРОЦЕСУ						
Ранній моніторинг: проведення раннього моніторингу ризику неконтрольованого змішування з невідповідною або неперевіреною соєю (наприклад використовуючи анкету-пре-кваліфікації)	Вхідний контроль: Перед фізичним прийомом (або закупівлею) партії та/або змішуванням здійснюється вхідний контроль на наявність необхідних підтверджуючих документів	Рейтингування ризику постачальника чи полів: Класифікувати постачальника або поля за рівнем ризику ланцюгів постачань (див. п. 5.3.) та використовувати Матрицю категоризації з Додатку 5. Затвердити план контролю (частота перевірок, зовнішня валідація, аудити тощо).	Ідентифікація партій і джерел: Присвоєння унікального коду партії, прив'язка до джерела (див. Розділ 4 та Додаток 2).	Фізичне розділення продукції: відокремлене зберігання на складах/елеваторах / переробка для контролю змішування.	Ведення обліку ланцюга: Фіксація переміщення партій, документація відвантаження.	Валідація системи моніторингу ризику змішування та системи простежуваності. У разі необхідності проведення аудиту.
ВІДПОВІДАЛЬНІ РОЛІ (ВНУТРІШНІ)						
- Менеджер логістики / менеджер з якості - менеджер із закупівель (при роботі з сторонніми постачальниками забезпечує	- Менеджер логістики / менеджер з якості / завідувач лабораторії - менеджер із закупівель (при роботі з сторонніми постачальниками	Координатор чи відповідальний за комплексну систему моніторингу	Менеджер логістики / менеджер з якості / завідувач лабораторії	Завідувач елеватора / начальник складу	Фахівець з документообігу / логіст / менеджер з продажу	Внутрішній валідатор

проведення раннього моніторингу).	забезпечує перевірку наявності всіх необхідних документів).					
або ЗАЛУЧЕНІ ЗОВНІШНІ СТОРОНИ						
Постачальник ІТ-рішення або консалтингова компанія, аудитори	Постачальники ІТ-рішень або консалтингова компанія, аудитори		Постачальники ІТ-рішень		Постачальники ІТ-рішень	Зовнішній валідатор, консалтингова компанія, аудитор

Компонент системи: ПІДТВЕРДЖЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ ЗАКОНОДАВСТВУ

Внутрішнє управління (власне виробництво)	Компанія збирає та зберігає документи, що підтверджують законність виробництва на власних угіддях, проводить звірку меж полів з даним з Реєстрами речових прав на нерухоме майно або ДЗК. Проводяться регулярні внутрішні аудити на відповідність місцевому законодавству; у разі виявлення порушень вживаються коригувальні заходи.
Управління при закупівлі з ринку	Працюючи з сторонніми виробниками, компанія вимагає документальне підтвердження законності їх виробництва. Ці документи компанія збирає та зберігає. Приймає рішення щодо виключення з переліку земельні ділянки тих постачальників, по яким станом з 31.12.2020 року мали/мають місце судові та інші спори, адміністративні та кримінальні провадження а також тих, по яким такі спори/справи/провадження можливі. За потреби компанія проводить аудит постачальників на місцях.

ОПИС ПРОЦЕСУ

Ранній моніторинг: проведення раннього моніторингу ризику відповідності законності – право володіння або користування на землю, історія зміни землекористування, аналіз поточних спорів, судових справ, адміністративних та кримінальних проваджень тощо.	Збір правовстановлюючих документів: Збір всіх необхідних документів (див. п. 6.4. та Додаток 7), наприклад, витягів з Державного реєстру прав на нерухоме майно щодо ділянок, дозволів, ліцензій.	Аналіз ризиків і аудит: Перевірка даних, оцінка змісту, надійності, достовірності та чинності зібраних документів, провести перехресну перевірку даних у відкритих реєстрах, оцінити узгодженість документів між собою та з іншою наявною інформацією.	Рейтингування ризику постачальника чи полів: Класифікувати постачальника або поля за рівнем ризику ланцюгів постачань (див. п. 5.3.) та використовувати Матрицю категоризації з Додатку 5. Затвердити план контролю (частота перевірок, зовнішня валідація, аудити тощо).	Створення звіту з належної перевірки: Підготовка звіту про належну перевірку та виключення ризиків порушення законності при вирощуванні сої. Підготовка і подання декларації належної перевірки (DDS) (див. п.6.2.3.).	Валідація системи моніторингу ризику невідповідності законності. У разі необхідності проведення аудиту.
---	---	--	---	--	---

ВІДПОВІДАЛЬНІ РОЛІ (ВНУТРІШНІ)

Юрист / менеджер із закупівель	Юрист / менеджер із закупівель	Фахівець з комплаєнсу та юрист, які можуть залучити менеджера земельного відділу, менеджера фінансового відділу/бухгалтерії, менеджер відділу кадрів та менеджер з екології (за наявності).	Координатор чи відповідальний за комплексну систему моніторингу	Координатор чи відповідальний за комплексну систему моніторингу / Фахівець з комплаєнсу	Внутрішній валідатор
--------------------------------	--------------------------------	---	---	---	----------------------

або ЗАЛУЧЕНІ ЗОВНІШНІ СТОРОНИ					
Постачальники ІТ-рішень або консалтингова компанія, аудитори, юридичні консультанти	Постачальники ІТ-рішень або консалтингова компанія, аудитори, юридичні консультанти	Постачальники ІТ-рішень або консалтингова компанія, аудитори, юридичні консультанти		Авторизований представник, зовнішній аудитор	Зовнішній валідатор, консалтингова компанія, аудитор

Додаток 7 Рекомендований перелік документів, при проведенні оцінки відповідності до критерію законності виробництва

Таблиця 12: ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, які Постачальник зобов'язаний надати Покупцю, щоб підтвердити відповідні аспекти юридичного статусу Територій виробництва(виращування) Товару згідно законодавства України та вимог Регламенту EUDR

	Аспекти юридичного статусу Територій виробництва (виращування)	Документи
1	Наявні юридичні права землекористування на Території виробництва згідно законодавства України	- Витяг з Реєстру речових прав на нерухоме майно (РРП) (у випадку відсутності реєстрації - договір оренди, суборенди, договір обміну); - Дані зведені у таблиці Excel із зазначенням кадастрових номерів, форм права, площ та строків дії. (для систематизації даних); - Довідка Постачальника про Території виробництва (поля), щодо яких Постачальник надав цифрові координати їх геолокації. В довідці має бути зазначено: (i) місцезнаходження та номер кожного окремого поля; (ii) кадастрові номери окремих земельних ділянок, які входять в кожну окрему Територію виробництва (поле).
2	Дотримання вимог законодавства України з охорони навколишнього середовища;	- Самодекларація постачальника, що він не порушує законодавство України з охорони навколишнього середовища в якій вказує підтверджуючі документи щодо відповідності дотримання норм охорони навколишнього середовища (з наданням у додатку відповідних сканованих копій даних документів); - Дозвіл на спеціальне водокористування (у випадку наявності систем зрошення); - Дозвіл на водовідведення та очищення стічних вод або договір з комунальним підприємством (у випадку наявності систем зрошення); - Ліцензія на зберігання ЗЗР/Сертифікат ліцензованого складу; - Дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря (у випадку наявності зареєстрованих джерел викидів).
3	Дотримання законодавства України про ліси, включаючи управління лісами та збереження біорізноманіття, якщо вони безпосередньо пов'язані із заготівлею деревини;	- Самодекларація постачальника, що: - він не порушує законодавство України про ліси; - Територія виробництва з якої поставляється продукція не містить земельні ділянки, які після 31.12.2020р. зазнали вирубки чи деградації.
4	Дотримання прав третіх осіб на Території виробництва згідно законодавства України;	Самодекларація постачальника що відсутні конфлікти/спори щодо Територій виробництва з якої поставляється продукція.
5	Дотримання трудового законодавства України	- Самодекларація постачальника, що він не порушує Трудове законодавство, зокрема відсутня заборгованість із виплати заробітної плати. Додатково можуть бути надані: - Документи про підтвердження трудових відносин (трудові договори, накази, штатний розпис тощо) - Документи з охорони праці (Інструкції з охорони праці). - Політики запобігання дискримінації
6	Дотримання захисту прав людини за міжнародним законодавством	Самодекларація постачальника, що він дотримується прав людини згідно міжнародного законодавства та законодавства України.
7	Дотримання принципів вільної, попередньої та усвідомленої згоди за законодавством України, у тому числі тих, які викладені у Декларації Організації Об'єднаних Націй «Про права корінних народів»	Самодекларація постачальника, що він не порушує законодавство України про корінні народи та дотримується принципів Декларації Організації Об'єднаних Націй «Про права корінних народів».

	Аспекти юридичного статусу Територій виробництва (виращування)	Документи
8	Дотримання податкового, антикорупційного, торгового (підприємницького) та митного законодавства України.	1. Довідка про відсутність заборгованості зі сплати податків і зборів; 2. Витяг з реєстру платників ПДВ/єдиного податку; 3. Витяг з ЄДРПОУ; 4. Самодекларація про непричетність до корупційних правопорушень; 5. Самодекларація з підписом дата «Негативний результат пошуку в Єдиному державному реєстрі осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення»; 6. Витяг з ЄДРПОУ (Єдиний державний реєстр підприємств, установ та організацій) про реєстрацію Постачальника як особи, що здійснює підприємницьку діяльність; 7. Статистична Форма 4-СГ(про засіяну площу); 6. Щодо митного законодавства – самодекларація щодо відсутності здійснення ЗЕД діяльності (особлива увага до її формату у випадку права на експорт у постачальника).

Перелік прийнятих скорочень

Регламент, Регламент EUDR або EUDR - РЕГЛАМЕНТ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 щодо забезпечення наявності на ринку Євросоюзу та експорту з Євросоюзу певних товарів та продукції, пов'язаних зі знелісненням та деградацією лісів, а також про скасування Регламенту (ЄС) №995/2010

ЄС – Європейський Союз

ЕК – Європейська комісія

МСП – Мікро, малі та середні підприємства

Додаток I – Додаток I до РЕГЛАМЕНТ (ЄС) 2023/1115 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 31 травня 2023 щодо забезпечення наявності на ринку Євросоюзу та експорту з Євросоюзу певних товарів та продукції, пов'язаних зі знелісненням та деградацією лісів, а також про скасування Регламенту (ЄС) №995/2010 в якому зазначено перелік «Відповідні товари та відповідні продукти, зазначені у Статті 1»

DDS - Декларація належної перевірки (due diligence statement)

DD – Due Diligence (Належна перевірка)

IS – Information System (Інформаційна система Європейської Комісії, ст. 33 EUDR)

TRACES NT – Trade Control and Expert System New Technology (Інформаційна платформа для подання DDS та інших даних до ЄС)

Перелік використаних джерел

1. Офіційна сторінка Європейської Комісії Regulation on Deforestation-free Products, [ПОСИЛАННЯ](#)
2. Офіційний текст Regulation (EU) 2023/1115 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on the making available on the Union market and the export from the Union of certain commodities and products associated with deforestation and forest degradation and repealing Regulation (EU) No 995/2010, [ПОСИЛАННЯ](#)
3. Офіційний текст Commission Notice – Guidance Document for Regulation (EU) 2023/1115 on Deforestation-Free Products (latest April 2025 version), [ПОСИЛАННЯ](#)
4. Неофіційний переклад Регламенту (EU) 2023/1115 зроблений WWF Ukraine, [ПОСИЛАННЯ](#)
5. Офіційна сторінка Європейської Комісії Implementation of the EU Deforestation Regulation, [ПОСИЛАННЯ](#)
6. Офіційний текст FAQ-Deforestation Regulation, [ПОСИЛАННЯ](#)
7. Офіційна сторінка Європейської Комісії The Information System of the Deforestation Regulation, [ПОСИЛАННЯ](#)
8. При розробці цього документу були використані не лише офіційні джерела Європейської Комісії та міжнародних організацій, але й результати індивідуальних консультацій з експертами у сфері права, розбудови сталих ланцюгів постачань та простежуваності, а також неофіційні роз'яснення компетентних органів держав-членів ЄС. Документ також спирається на кращі практики європейських неурядових організацій та добровільних ініціатив у сфері комплаєнсу, проведення аудитів і розбудови систем простежуваності сталих ланцюгів постачань.